

Województwo
Śląskie

Województwo śląskie oczami studentów i uczniów klas maturalnych

Wyniki badania ankietowego

Katowice, 2025

Opracowanie:

Urząd Marszałkowski Województwa Śląskiego

Departament Rozwoju i Transformacji Regionu

Regionalne Centrum Analiz i Planowania Strategicznego

Spis treści

Wstęp.....	4
Część I – studenci	5
1. Metodologia	6
2. Charakterystyka próby badawczej	7
2.1. Płeć respondentów.....	7
2.2. Miejsce pochodzenia i studiowania respondentów	8
2.3. Rodzaj uczelni	10
2.4. Kierunki studiów.....	10
2.5. Utożsamianie się z województwem śląskim	11
3. Studiowanie w województwie śląskim	13
3.1. Powody wyboru studiowania w województwie śląskim	13
3.2. Potencjalne powody, dla których młodzi ludzie wybierają studiowanie poza obszarem województwa śląskiego	15
3.3. Miasta preferowane i rozważane jako miejsce studiowania.....	17
4. Wizerunek województwa śląskiego.....	19
4.1. Ogólne odczucia dotyczące warunków życia w województwie	19
4.2. Ocena województwa jako miejsce do życia dla różnych grup społecznych	20
4.3. Ocena aspektów życia w województwie.....	21
4.4. Mocne strony województwa	24
4.5. Słabe strony województwa	26
4.6.Skłonność studentów do polecenia województwa jako miejsca do pracy, życia i nauki.....	28
5. Plany na przyszłość	30
5.1. Plany na przyszłość	30
5.2. Rynek pracy	33
5.3. Motywacje do wyboru województwa śląskiego jako miejsca do życia	34
Część II – uczniowie klas maturalnych	39
1. Metodologia	40

2. Charakterystyka próby badawczej	41
2.1. Płeć respondentów i rodzaj kończonej szkoły	41
2.2. Utożsamianie się z województwem śląskim	42
3. Plany na przyszłość	43
3.1. Plany uczniów po ukończeniu szkoły średniej.....	43
3.2. Czynniki wpływające na wybór województwa śląskiego jako miejsce do życia .	44
4. Praca zawodowa	46
4.1. Preferencje zawodowe uczniów klas maturalnych	46
5. Studia	48
5.1. Studia w województwie śląskim czy poza regionem? Preferencje maturzystów	48
5.2. Na jakiej uczelni planujesz rozpocząć studia	49
5.3. Kierunki studiów preferowane przez uczniów klas maturalnych.....	50
6. Studia w województwie śląskim	52
6.1. Powody, dla których rozważasz studiowanie w województwie śląskim po ukończeniu szkoły średniej.....	52
6.2. Miasta województwa śląskiego rozważane przez maturzystów jako miejsce studiów.....	55
7. Studia poza województwem śląskim.....	56
7.1. Powodu, dla których rozważasz studiowanie poza województwem śląskim, po ukończeniu szkoły średniej.....	56
7.2. Województwa wybierane przez uczniów jako potencjalne miejsce studiowania	59
8. Wizerunek województwa śląskiego	60
8.1. Ogólne odczucia dotyczące życia w województwie	60
8.2. Ocena województwa jako miejsce do życia dla różnych grup społecznych	61
8.3. Ocena aspektów życia w województwie.....	62
8.4. Mocne strony województwa	65
8.5. Słabe strony województwa	67
8.6. Skłonność uczniów klas maturalnych do polecenia województwa śląskiego jako miejsca do nauki, życia i pracy	69
Podsumowanie	72

Wstęp

Współczesne wyzwania demograficzne i społeczne sprawiają, że coraz większego znaczenia nabiera zdolność regionów do przyciągania i zatrzymywania młodych ludzi – zarówno uczniów szkół średnich, jak i studentów. Młode pokolenie, podejmując decyzje edukacyjne i zawodowe, kieruje się nie tylko ofertą akademicką, ale także jakością życia, dostępem do kultury, perspektywami rozwoju zawodowego oraz atrakcyjnością środowiska lokalnego. Dlatego tak istotne jest poznanie ich opinii i oczekiwań wobec miejsca, w którym dorastają i kształcą się. Zrozumienie tych czynników może pomóc w budowaniu strategii rozwoju regionu, która odpowiada na potrzeby młodych mieszkańców i zwiększa jego konkurencyjność w skali kraju.

Niniejsze opracowanie stanowi przedstawienie wyników badania ankietowego pn. **„Województwo śląskie oczami studentów i uczniów klas maturalnych”**, zrealizowanego przez Urząd Marszałkowski Województwa Śląskiego¹. Jego celem było poznanie opinii młodych ludzi – uczniów szkół średnich oraz studentów – na temat postrzegania regionu pod względem jego atrakcyjności, możliwości rozwoju oraz ogólnej jakości życia. Inicjatywa ta wpisuje się w szerszy kontekst ogólnokrajowych tendencji, zgodnie z którymi młodzi ludzie coraz częściej wybierają duże ośrodki akademickie o wysokiej renomie, takie jak Warszawa, Kraków czy Wrocław, jako miejsce do studiowania. W związku z tym istotne staje się nie tylko poznanie opinii młodych ludzi na temat województwa śląskiego, pochodzących z województwa ale również z innych regionów, aby lepiej zrozumieć czynniki wpływające na decyzje edukacyjne i migracyjne młodego pokolenia.

Wśród pytań w ankiecie skierowanej do uczniów zakres tematyczny obejmował między innymi plany po ukończeniu szkoły średniej, w tym studia i pracę zawodową, czynniki wpływające na decyzje o podjęciu studiów w regionie lub poza nim, ocenę atrakcyjności regionu w aspektach takich jak kultura, edukacja, rynek pracy czy środowisko, ale również identyfikację z regionem oraz preferencje dotyczące miejsca zamieszkania i pracy w przyszłości. Natomiast zakres tematyczny ankiety skierowanej do studentów obejmował czynniki, które wpłynęły na podjęcie decyzji o wybraniu studiów w regionie, oraz opinię na temat potencjalnych powodów dla których młodzi ludzie decydują się na studia poza regionem, ocenę atrakcyjności regionu w aspektach dot. kultury, edukacji, rynku pracy i środowiska, ale także identyfikację z regionem oraz preferencje dotyczące miejsca zamieszkania i przyszłej pracy. Pytania choć dostosowane do każdej z grup, cechowały się wspólnym mianownikiem – oceną wizerunku województwa śląskiego przez młodych mieszkańców.

Zebrane opinie młodych mieszkańców województwa śląskiego stanowią ważny głos w dyskusji o przyszłości regionu. Ich spojrzenie na lokalne możliwości, jakość życia i perspektywy rozwoju może być cennym źródłem wiedzy służącej wzmocnieniu potencjału województwa. W kontekście rosnącej mobilności edukacyjnej i zawodowej młodego pokolenia, kluczowe staje się tworzenie warunków, które nie tylko zachęcą do pozostania, ale również przyciągną nowych mieszkańców. Badanie to jest krokiem w stronę lepszego zrozumienia oczekiwań młodych ludzi i budowania regionu, w którym chcieliby żyć, uczyć się i pracować.

¹ Badanie przeprowadzone przez Departament Rozwoju i Transformacji Regionu, referat Regionalne Centrum Analiz i Planowania Strategicznego;

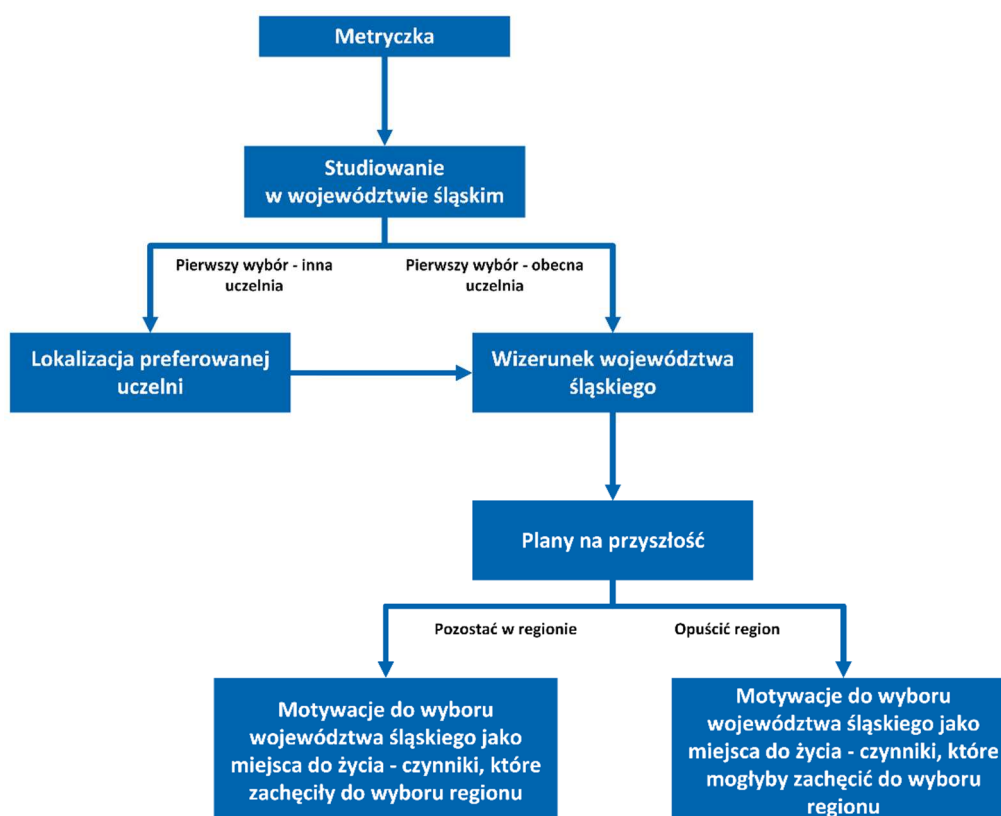
Część I – studenci

1. Metodologia

Badanie ankietowe zostało przeprowadzone na przełomie kwietnia i maja 2025 roku. Formularz ankiety został rozesłany do publicznych i niepublicznych szkół wyższych zlokalizowanych na terenie województwa śląskiego. Wśród uczelni, do których zwrócono się z badaniem znalazło się 28 uczelni mających swoją siedzibę w regionie, oraz 12 filii uczelni spoza województwa śląskiego, ale prowadzących działalność edukacyjną na jego obszarze. Przed rozpoczęciem właściwego badania wśród studentów przeprowadzono pilotaż, który pozwolił ocenić, czy pytania są zrozumiałe i odpowiednio dopasowane do celu badania. Na podstawie wyników pilotażu zmodyfikowano formę niektórych pytań, natomiast wszystkie odpowiedzi udzielone na pytania, które pozostały bez zmian, zostały uwzględnione w końcowej analizie.

W badaniu zastosowano ilościową metodę badawczą (CAWI), wykorzystującą ankietę internetową jako narzędzie zbierania danych. Taka forma pozwoliła na szybkie dotarcie do szerokiego grona respondentów oraz zapewniła anonimowość i komfort w udzielaniu odpowiedzi. Narzędziem badawczym był autorski formularz ankiety online, stworzony przy użyciu platformy Microsoft Forms. Ankieta składała się z pytań zamkniętych, jednokrotnego i wielokrotnego wyboru, oraz pytań otwartych umożliwiających wyrażenie własnej opinii. Kwestionariusz ankiety składał się z 7 sekcji tematycznych, a jego struktura była dopasowywana do odpowiedzi respondentów, co pozwalało na bardziej spersonalizowany przebieg badania.

Wykres 1 Schemat struktury ankiety dla studentów

Źródło: Opracowanie własne na podstawie zrealizowanego badania ankietowego

Badanie to z racji nielosowego doboru próby nie ma charakteru badania reprezentatywnego. Próba ta ma charakter sondy wstępnie rozpoznającej opinie i postawy studentów względem województwa śląskiego, życia w tym regionie studiowania w nim

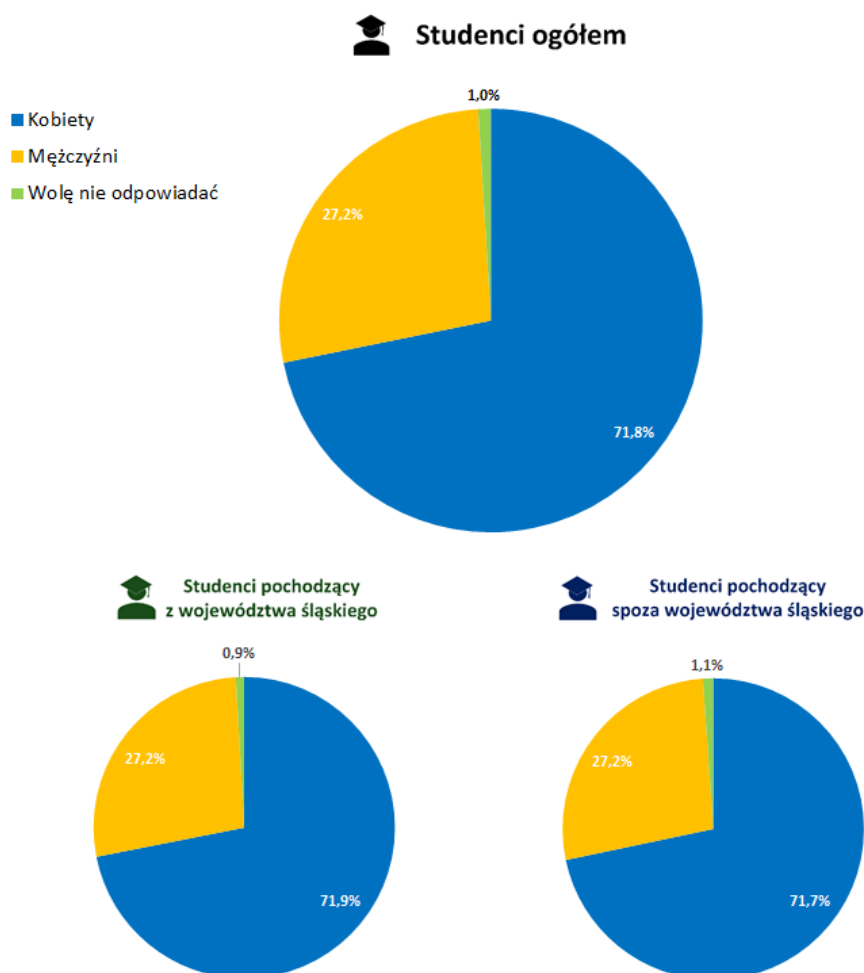
i potencjalnego uczestniczenia w rynku pracy. Przedstawiony rekonesans badawczy może stanowić wkład do pogłębienia analizy tej szczególnej kategorii społeczeństwa jaką stanowią studenci i ich motywacji.

2. Charakterystyka próby badawczej

2.1. Płeć respondentów

W badaniu ankietowym² wzięło udział 1 245 studentów (899 z województwa śląskiego i 346 spoza regionu), z czego zdecydowaną większość stanowią kobiety, ich udział wynosi 71,8% (894 ankiet). Proporcje płci są zbliżone zarówno wśród osób z województwa śląskiego (kobiety – 71,9%, mężczyźni – 27,2%) jak i spoza regionu³ (kobiety – 71,7%, mężczyźni – 27,2%). Odsetek osób, które nie podały swojej płci, jest niewielki i wynosi niespełna 1%.

Wykres 2 Płeć respondentów

Źródło: Opracowanie własne na podstawie zrealizowanego badania ankietowego

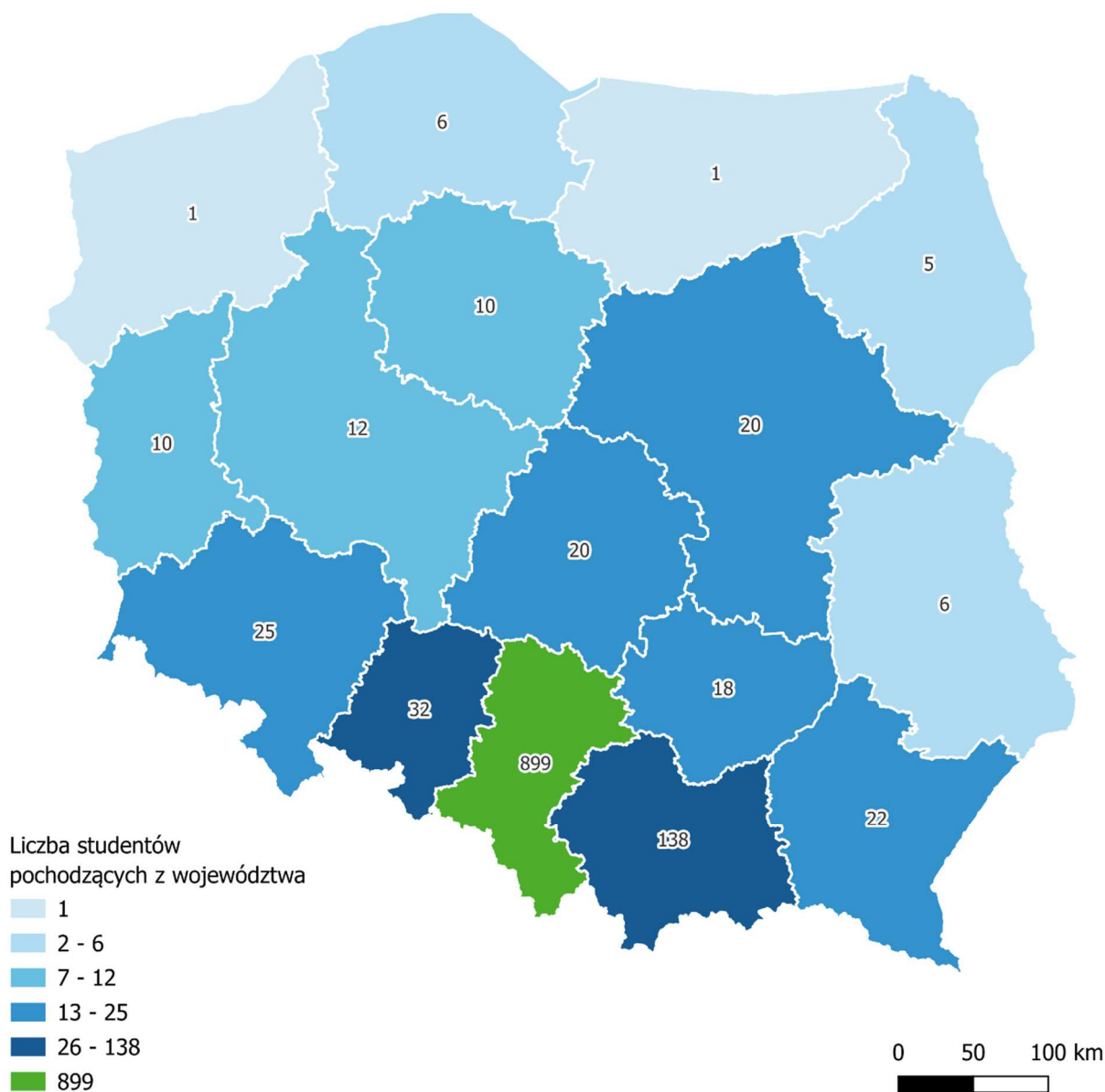
² Badanie ankietowe obejmuje także studentów, którzy wzięli udział w pilotażu, n=1245.

³ Do osób spoza regionu zostały zakwalifikowane także osoby spoza Polski (nie wyodrębniono dodatkowej grupy, tj. „spoza Polski” przez wzgląd na małą ilość zwrotu dla tej kategorii osób, n = 20).

2.2. Miejsce pochodzenia i studiowania respondentów

Z uzyskanych w badaniu 1 245 formularzy, zdecydowaną większość stanowią odpowiedzi pozyskane od osób pochodzących z województwa śląskiego. Ich liczba wynosi 899 ankiet, co łącznie stanowi 72,2%. Natomiast w przypadku grupy studentów, którzy jako miejsce pochodzenia wskazują inne województwa lub inny kraj, ich udział wynosi 27,8% (346 osoby, w tym 20 spoza kraju).

Mapa 1 Miejsce pochodzenia ankietowanych studentów

Źródło: Opracowanie własne na podstawie zrealizowanego badania ankietowego

Zdecydowana większość ankietowanych studiuje w Katowicach – 66,3% respondentów pochodzących z województwa śląskiego oraz 57,1% pochodzących spoza regionu. Spośród 346 respondentów deklarujących inne województwo zamieszkania przed rozpoczęciem studiów, aż 24,6% wybrało Zabrze jako miasto do studiowania, podczas gdy grupa osób zamieszkująca region stanowi zaledwie 9,4% (różnica 15,2 p.p.).

Tabela 1 Miasta, w których respondenci uczęszczają na studia

Lp.	Miasta ⁴ , w których respondenci uczęszczają na studia	Odsetek respondentów pochodzących z województwa śląskiego studiujący w danym mieście	Odsetek respondentów pochodzących spoza województwa śląskiego studiujący w danym mieście
1	Katowice	66,3%	57,1%
2	Zabrze	9,4%	24,6%
3	Bielsko-Biała	5,4%	3,5%
4	Racibórz	4,1%	1,1%
5	Sosnowiec	3,6%	4,6%
6	Bytom	3,1%	2,1%
7	Gliwice	2,2%	1,6%
8	Ruda Śląska	1,8%	0,8%
9	Rybnik	1,3%	0,3%
10	Częstochowa	1,0%	2,1%
11	Chorzów	0,6%	0%
12	Dąbrowa Górnicza	0,5%	0%
13	Wodzisław Śląski	0,2%	0%
14	Racibórz	0,1%	1,1%
15	Tarnowskie Góry	0,1%	0,3%
16	Jastrzębie-Zdrój	0,1%	0%
17	Cieszyn	0,1%	0%
18	Żywiec	0%	0,3%
19	Inne ⁵	0,1%	0,5%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie zrealizowanego badania ankietowego

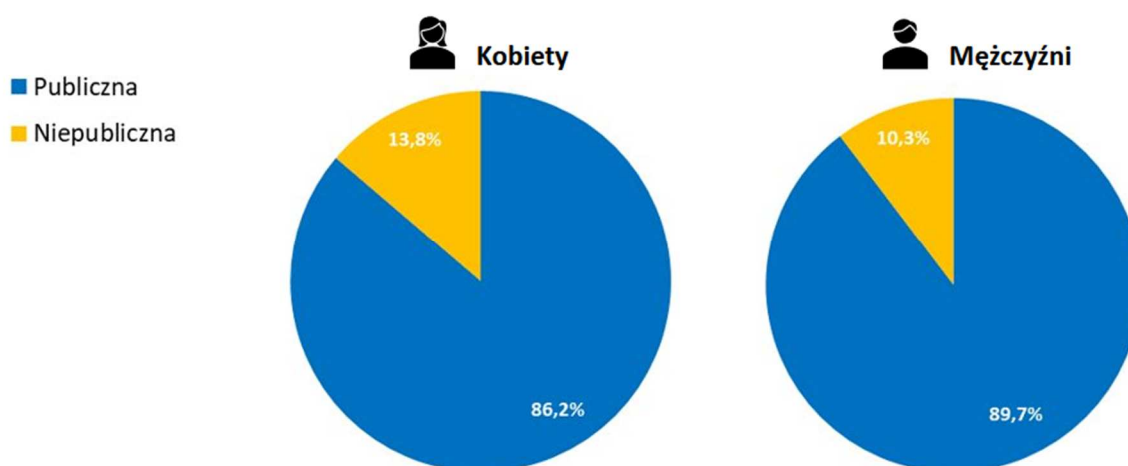
⁴ Uwzględniono pilotaż, n=1245

⁵ Do innych zakwalifikowano miasta, w których nie ma zlokalizowanej szkoły wyższej (Będzin, Piekary Śląskie, Świętochłowice).

2.3. Rodzaj uczelni

Spośród respondentów, którzy zamieszkiwali województwo śląskie przed rozpoczęciem studiów, 86,2% osób⁶ studiuje na uczelni publicznej. W grupie ankietowanych, którzy zamieszkiwali inny region, bądź mieszkali poza granicami kraju, ich udział wynosi 90%. Analizując dane w podziale na płeć, zarówno kobiety jak i mężczyźni w większości studiuje na uczelni publicznej (86,2% kobiet oraz 89,7% mężczyzn). Zarówno miejsce zamieszkania przed rozpoczęciem studiów, jak i płeć respondentów, nie miały istotnego wpływu na wybór uczelni – w każdej z analizowanych grup zdecydowana większość ankietowanych uczy się na uczelni publicznej.

Wykres 3 Rodzaj uczelni w podziale na płeć

Źródło: Opracowanie własne na podstawie zrealizowanego badania ankietowego

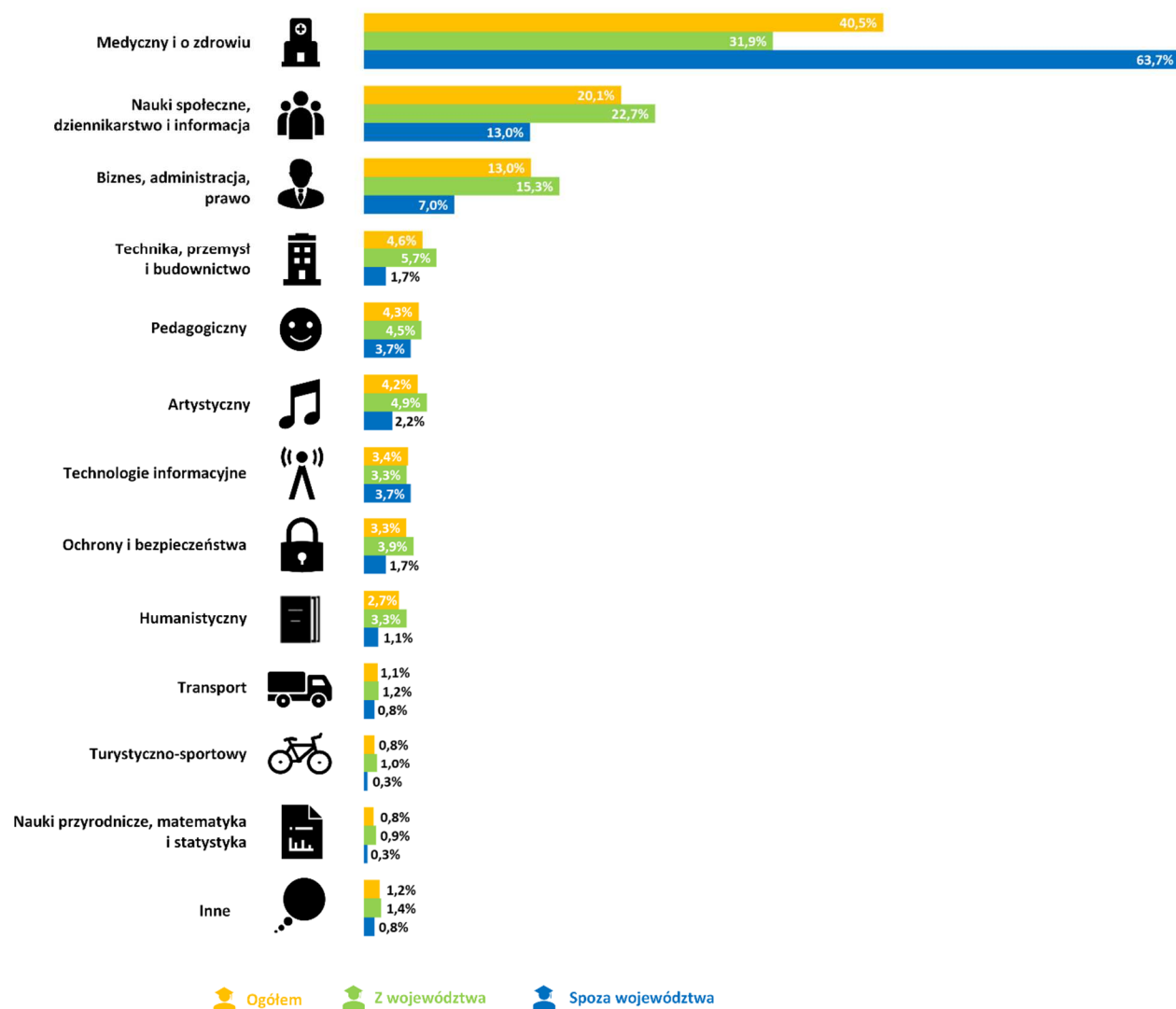
2.4. Kierunki studiów

Analiza kierunków studiów⁷ wskazanych przez respondentów pokazuje, że 40,5% ankietowanych studiuje na kierunkach medycznych. Kolejne grupy stanowią studenci nauk społecznych, dziennikarstwa i informacji (20,1%), kierunków związanych z biznesem, administracją i prawem (13%) oraz techniki, przemysłu i budownictwa (4,6%). W podziale na osoby z województwa śląskiego i spoza regionu rozkład odpowiedzi dla większości kierunków jest porównywalny, z wyjątkiem kierunków medycznych, które cieszyły się zdecydowanie większym zainteresowaniem wśród studentów spoza regionu (63,7% wobec 31,9% osób z regionu).

⁶ Uwzględniono pilotaż, n=1245

⁷ Uwzględniono pilotaż, n=1245

Wykres 4 Kierunki studiów w podziale na studentów pochodzących z województwa śląskiego i spoza regionu

Źródło: Opracowanie własne na podstawie zrealizowanego badania ankietowego

2.5. Utożsamianie się z województwem śląskim

W celu zbadania poziomu identyfikacji studentów z województwem śląskim, ankietowani zostali poproszeni o ocenę stopnia utożsamiania się z regionem. Spośród wszystkich uczestników badania największa grupa w pewnym stopniu identyfikuje się z regionem (44,1%), nieco mniejszy odsetek osób czuje silny związek z regionem (24,4%), a 17,9% odczuwa niewielki związek z województwem śląskim. Analiza wyników z uwzględnieniem miejsca pochodzenia respondentów⁸ pokazuje wyraźne zróżnicowanie. Wśród studentów pochodzących z województwa śląskiego 50,8% raczej identyfikuje się z regionem, a 31,9% bardzo się z nim utożsamia. Natomiast osoby spoza województwa odczuwają niewielki związek z województwem (36,2%) lub nie czują żadnego z nim związku (26,8%). Powyższe wyniki wskazują na wyraźne różnice w poziomie identyfikacji z regionem pomiędzy studentami pochodzącymi z województwa śląskiego

⁸ Pytanie zostało dodane po zakończeniu pilotażu i uwzględnia próbę 1221 odpowiedzi.

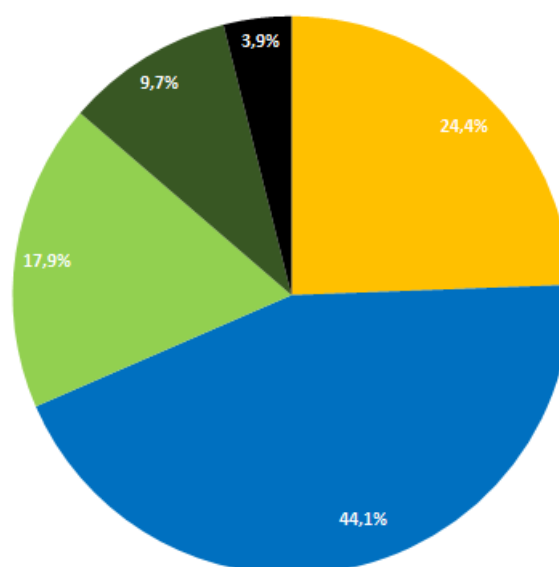
a osobami spoza regionu. Studenci pochodzący z województwa śląskiego w zdecydowanej większości odczuwały więź z regionem, co może świadczyć o znaczącym poczuciu przynależności regionalnej w grupie studentów.

Wykres 5 Jak bardzo utożsamiasz się z województwem śląskim?

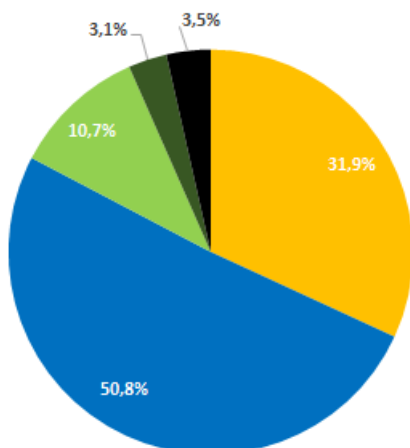

Studenci ogółem

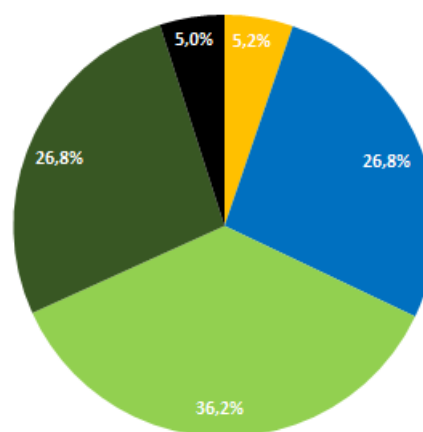
- **Bardzo się utożsamiam** - czuję silny związek z regionem, identyfikuję się z jego kulturą, historią i społecznością
- **Raczej się utożsamiam** - w pewnym stopniu identyfikuję się z województwem, ale nie jest to dla mnie kluczowy element tożsamości
- **Raczej się nie utożsamiam** - mój związek z województwem jest niewielki, nie czuję silnej więzi z województwem
- **W ogóle się nie utożsamiam** - nie czuję żadnego związku z województwem śląskim
- **Trudno powiedzieć** - nie mam jednoznacznych odczuć w tej kwestii

Studenci pochodzący z województwa śląskiego

Studenci pochodzący spoza województwa śląskiego

Źródło: Opracowanie własne na podstawie zrealizowanego badania ankietowego

3. Studiowanie w województwie śląskim

3.1. Powody wyboru studiowania w województwie śląskim

W badaniu ankietowym studenci zostali poproszeni o wskazanie czynników, które zdecydowały o wyborze województwa śląskiego jako miejsca do studiowania. Zdaniem całej grupy ankietowanych⁹, głównymi powodami, dla których wybrali studiowanie w województwie śląskim jest odległość od miejsca zamieszkania – 21%, chęć pozostania blisko rodziny i znajomych – 10,5% oraz korzystne połączenia komunikacyjne – 9,9%. Najmniej znaczącymi, w świetle wyników okazały się być odpowiedzi: dobrze wypromowana marka województwa śląskiego – 0,4%, baza i zaplecze badawcze – 1,2% oraz zróżnicowana oferta kulturalna i rozrywkowa – 1,3%¹⁰.

Respondenci, którzy zamieszkiwali województwo śląskie przed rozpoczęciem studiów najczęściej wskazują na aspekty związane z odległością od miejsca zamieszkania – 23%, chęcią pozostania blisko rodziny i znajomych – 12,3%, jak również korzystnymi połączeniami komunikacyjnymi – 10,5%. W odróżnieniu od zagregowanych odpowiedzi ankietowanych, na czwartej pozycji pojawia się przywiązanie do regionu pochodzenia, co koresponduje z wynikami odnoszącymi się do dużego poczucia tożsamości przez studentów zamieszkujących województwo śląskie.

Spośród studentów spoza województwa śląskiego, odpowiedzi znacznie różnią się od tych, na które odpowiadały osoby zamieszkujące region. Niezmiennie jednak na pierwszej pozycji pojawia się odległość od miejsca zamieszkania, która jednakże nie jest dominującą nad pozostałymi, stanowiąc przy tym 14,6% wszystkich odpowiedzi. Na drugim miejscu plasują się niepowodzenia w rekrutacji na uczelnie spoza województwa śląskiego – 12,6%. Przystępność kosztów życia oraz dostępność preferowanego kierunku w ofercie uczelni województwa śląskiego pojawia się na 3. pozycji, stanowiąc po 8,8% wszystkich odpowiedzi osób niezamieszkujących region przed podjęciem studiów. Najmniej znaczącym powodem, na który zwracają uwagę respondenci jest promocja regionu – 0,8%¹¹.

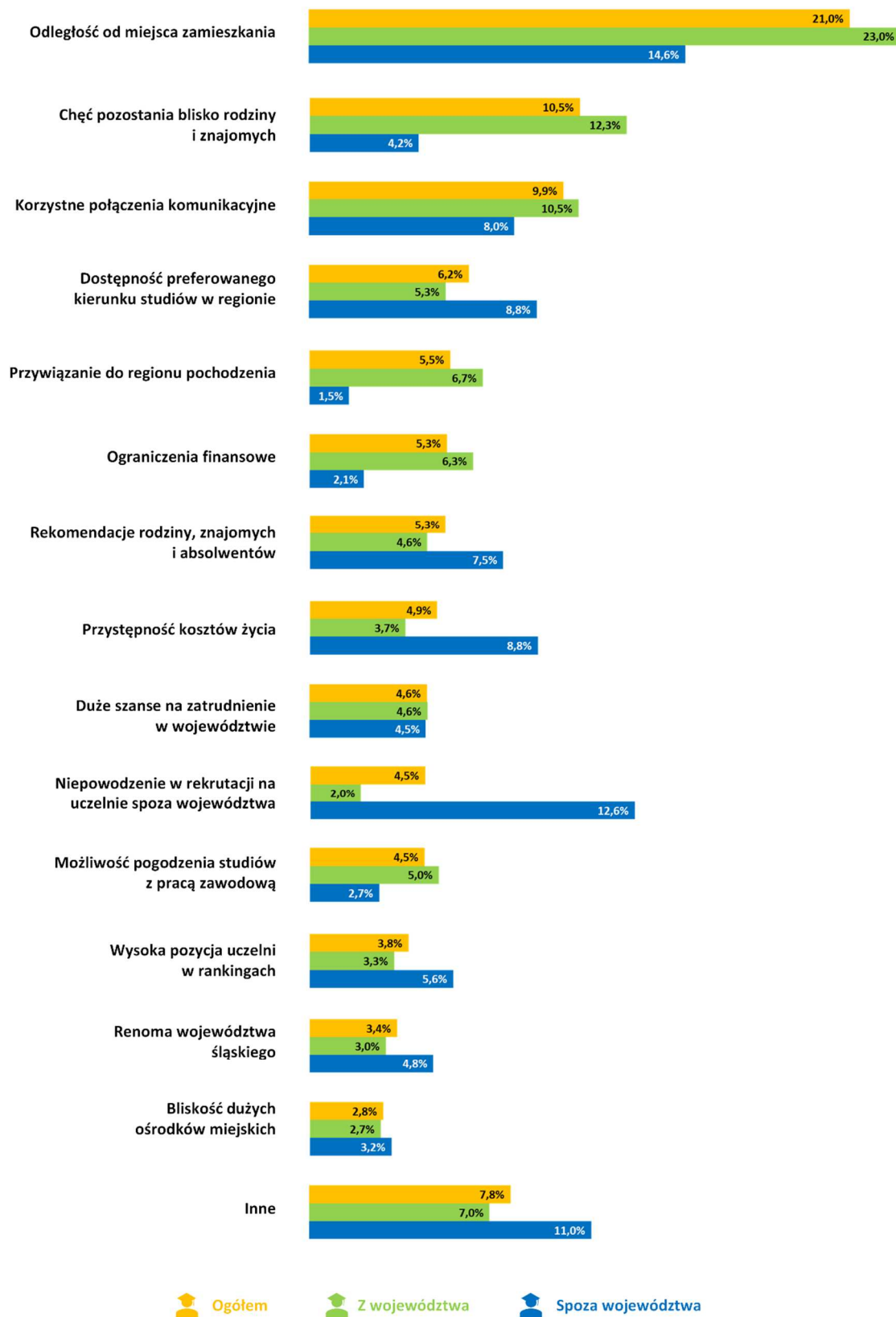
Odwołując się do przedstawionych wyżej wyników dotyczących powodów wyboru województwa śląskiego jako miejsca do studiowania, można zauważyć, że decyzje studentów są przede wszystkim motywowane czynnikami osobistymi i logistycznymi. Najczęściej wskazywano na bliskość miejsca zamieszkania, chęć pozostania w pobliżu rodziny i znajomych oraz dogodne połączenia komunikacyjne. Natomiast aspekty takie jak promocja regionu, zaplecze badawcze czy oferta kulturalna miały zdecydowanie mniejsze znaczenie. Wynika z tego, że decyzje dotyczące edukacji wyższej podejmowane są głównie z uwzględnieniem codziennych potrzeb i wygody, a nie w oparciu o niekorzystny wizerunek czy potencjał rozwojowy regionu.

⁹ Uwzględniono pilotaż, n=1245

¹⁰ Odpowiedzi te zawarte są na wykresie w kategorii „inne”.

¹¹ Promocja regionu zawarta jest w kategorii „inne”.

Wykres 6 Jakie są główne powody, dla których wybrałeś/-aś studiowanie w województwie śląskim?

Źródło: Opracowanie własne na podstawie zrealizowanego badania ankietowego

3.2. Potencjalne powody, dla których młodzi ludzie wybierają studiowanie poza obszarem województwa śląskiego

Studenci zostali również poproszeni o wskazanie potencjalnych powodów, dla których młodzi ludzie decydują się na studiowanie poza obszarem województwa śląskiego¹². Wśród ogółu ankietowanych najczęściej pojawiają się odpowiedzi związane z potrzebą zmiany otoczenia (16,8%), wyższym prestiżem uczelni spoza regionu (14,4%) oraz chęcią zdobycia nowych doświadczeń i usamodzielnienia się (13,8%). Znacznie rzadziej wskazania padają na czynniki praktyczne, takie jak niższe koszty życia (2%), możliwość podjęcia pracy w innym województwie i łączenia jej ze studiami (2,5%) czy większe możliwości zatrudnienia (4,8%). Niewielkie znaczenie mają również rekomendacje rodziny, znajomych i absolwentów (4,7%) oraz bardziej przyjazny wizerunek innych województw (4,3%).

Wśród studentów zamieszkujących województwo śląskie przed rozpoczęciem studiów, najczęściej wskazywanym potencjalnym powodem wyboru uczelni poza regionem jest chęć zmiany otoczenia (17,9% odpowiedzi). Na kolejnych miejscach znajdują się: potrzeba zdobycia nowych doświadczeń (15,3%) oraz wyższy prestiż uczelni spoza województwa (14,7%). Z kolei najmniej istotnymi czynnikami, według deklaracji respondentów, okazały się: niższe koszty życia (1,8%), możliwość rozpoczęcia pracy w innym województwie i łączenia jej ze studiami (2,7%), bardziej przyjazny wizerunek innych regionów (2,8%), rekomendacje rodziny i znajomych (4%) oraz większe możliwości zatrudnienia poza województwem śląskim (4,9%).

W przypadku studentów pochodzących spoza województwa śląskiego struktura odpowiedzi na pytanie o potencjalne powody wyboru uczelni poza regionem kształtuje się nieco inaczej. Najczęściej wskazywanym potencjalnym motywem jest chęć zmiany otoczenia, którą zadeklarowało 14,4% ankietowanych, Na drugiej pozycji plasuje się wyższy prestiż uczelni spoza województwa śląskiego (13,5%), natomiast trzecie miejsce zajmuje atrakcyjniejsza infrastruktura akademicka uczelni z innych regionów (10,8%). Z kolei najmniej istotnymi czynnikami, według deklaracji respondentów, okazują się: możliwość rozpoczęcia pracy w innym województwie i łączenie jej ze studiami (2,1%), niższe koszty życia (2,3%) oraz brak preferowanego kierunku na uczelniach w województwie śląskim (3,8%).

Zbiorcza analiza odpowiedzi respondentów wskazuje na zróżnicowane postrzeganie potencjalnych motywacji wyboru uczelni poza województwem śląskim, różniąc się w zależności od miejsca zamieszkania przed rozpoczęciem studiów. Pomimo tych różnic, w każdej z analizowanych grup dominują motywy osobiste i rozwojowe, takie jak chęć zmiany otoczenia, zdobycie nowych doświadczeń czy prestiż uczelni. Czynniki praktyczne, takie jak niższe koszty życia, możliwość podjęcia pracy czy rekomendacje najbliższych, są wskazywane znacznie rzadziej, co może świadczyć o ich mniejszym znaczeniu w procesie podejmowania decyzji o studiowaniu poza regionem.

¹² Uwzględniono pilotaż, n=1245

Wykres 7 Jakie są Twoim zdaniem główne powody, dla których młodzi ludzie wybierają studiowanie poza obszarem województwa śląskiego?

Źródło: Opracowanie własne na podstawie zrealizowanego badania ankietowego

3.3. Miasta preferowane i rozważane jako miejsce studiowania

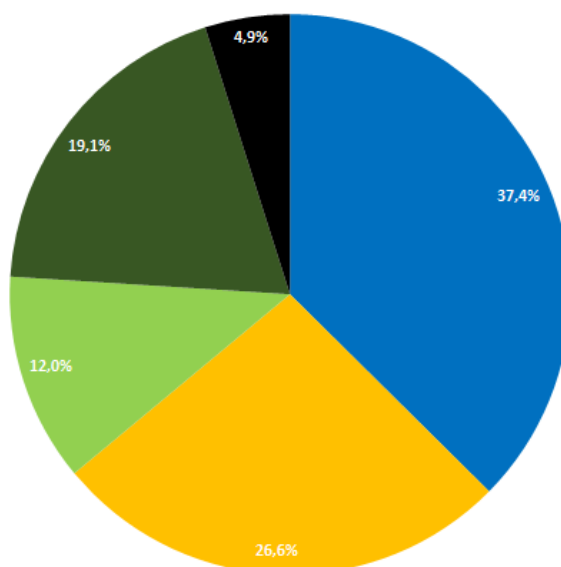
W przeprowadzonej ankiecie studenci zostali poproszeni o wskazanie, w jaki sposób dokonali wyboru uczelni, na której obecnie studiują¹³. Zbiorcza analiza odpowiedzi pokazuje, że największa grupa respondentów (37,4%) rozpoczęła studia na uczelni, którą od początku wskazywała jako jedyny wybór. Nieco mniej osób (26,6%) deklaruje, że obecna uczelnia była ich pierwszym wyborem, choć rozważali również inne uczelnie spoza województwa śląskiego. Na trzecim miejscu znajdują się odpowiedzi wskazujące, że inna uczelnia spoza regionu była ich pierwszym wyborem.

Wykres 8 Czy Uczelnia, którą wybrałeś/-aś była Twoim pierwszym wyborem jako miejsce do studiowania?

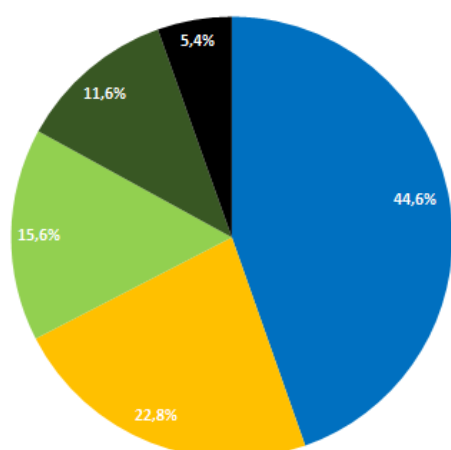

Studenci ogółem

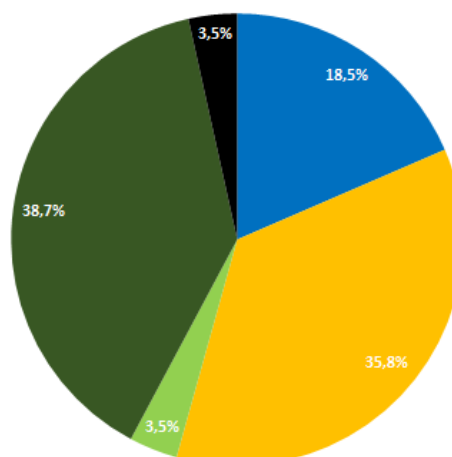
- Uczelnia, na której studiuję była moim pierwszym i jedynym wyborem studiowania
- Uczelnia na której studiuję była moim pierwszym wyborem, ale rozważałem też inne uczelnie spoza województwa śląskiego
- Uczelnia na której studiuję była moim pierwszym wyborem, ale rozważałem też inne uczelnie w województwie śląskim
- Inna uczelnia spoza województwa śląskiego była moim pierwszym wyborem studiowania
- Inna uczelnia z województwa śląskiego była moim pierwszym wyborem

Studenci pochodzący z województwa śląskiego

Studenci pochodzący spoza województwa śląskiego

Źródło: Opracowanie własne na podstawie zrealizowanego badania ankietowego

¹³ Uwzględniono pilotaż, n=1245

Szczegółowa analiza odpowiedzi w podziale na studentów pochodzących z regionu oraz spoza województwa śląskiego pokazuje istotne różnice – wśród studentów z regionu najczęściej wskazywaną odpowiedzią jest, że uczelnia, na której studiują, była pierwszym i jedynym wyborem (44,6%), podczas gdy wśród studentów spoza regionu ten wariant uzyskał jedynie 18,5% wskazań. W obu grupach drugą najczęściej wybieraną odpowiedzią jest ta, w której uczelnia była pierwszym wyborem, ale rozważano również inne uczelnie spoza województwa śląskiego. W przypadku studentów spoza regionu najwięcej wskazań (38,7%) dotyczy sytuacji, w której inna uczelnia spoza województwa śląskiego była pierwszym wyborem studiowania.

W ramach rozszerzenia pytania dotyczącego wyboru uczelni, ankietowani zostali również poproszeni o wskazanie miast, które brali pod uwagę jako potencjalne lokalizacje do studiowania, bądź o określenie miejsca, w którym znajdowała się ich preferowana uczelnia (możliwość udzielenia jednej z tych odpowiedzi była uzależniona od wcześniejszej deklaracji dotyczącej tego, czy obecna uczelnia była ich pierwszym wyborem). Wśród najczęściej wskazywanych miast¹⁴, zarówno z regionu, jak i spoza niego, dominują: Kraków (201 wskazań), Wrocław (140), Katowice (72), Gdańsk (57) oraz Warszawa (56). W odpowiedziach pojawiają się również miasta zagraniczne, choć ich liczba jest zdecydowanie mniejsza i nie mają one charakteru dominującego – najczęściej wymieniane są Londyn (4 wskazania), Barcelona (3), Amsterdam (2), Kopenhaga (2) oraz Rzym (2). W pytaniu dotyczącym lokalizacji uczelni pierwszego wyboru¹⁵, podobnie jak w przypadku rozważanych miast, najczęściej wskazywanymi¹⁶ miejscowościami są Kraków (86 wskazań), Wrocław (60) oraz Katowice (37). W dalszej kolejności pojawiają się Warszawa (28) i Gdańsk (22).

Na podstawie przeprowadzonej analizy można stwierdzić, że wybór uczelni przez studentów był w dużej mierze świadomy i ukierunkowany, przy czym znacząca część respondentów rozpoczęła studia na uczelni, którą wskazywała jako swój pierwszy i jedyny wybór. Dodatkowo, preferencje lokalizacyjne studentów koncentrowały się wokół największych ośrodków akademickich w Polsce, takich jak Kraków, Wrocław czy Katowice, co potwierdza ich dominującą pozycję wśród ludzi młodych.

¹⁴ n=457, pytanie otwarte (brak konieczności uzupełnienia)

¹⁵ Pytanie dotyczyło wskazań na lokalizację preferowanej uczelni.

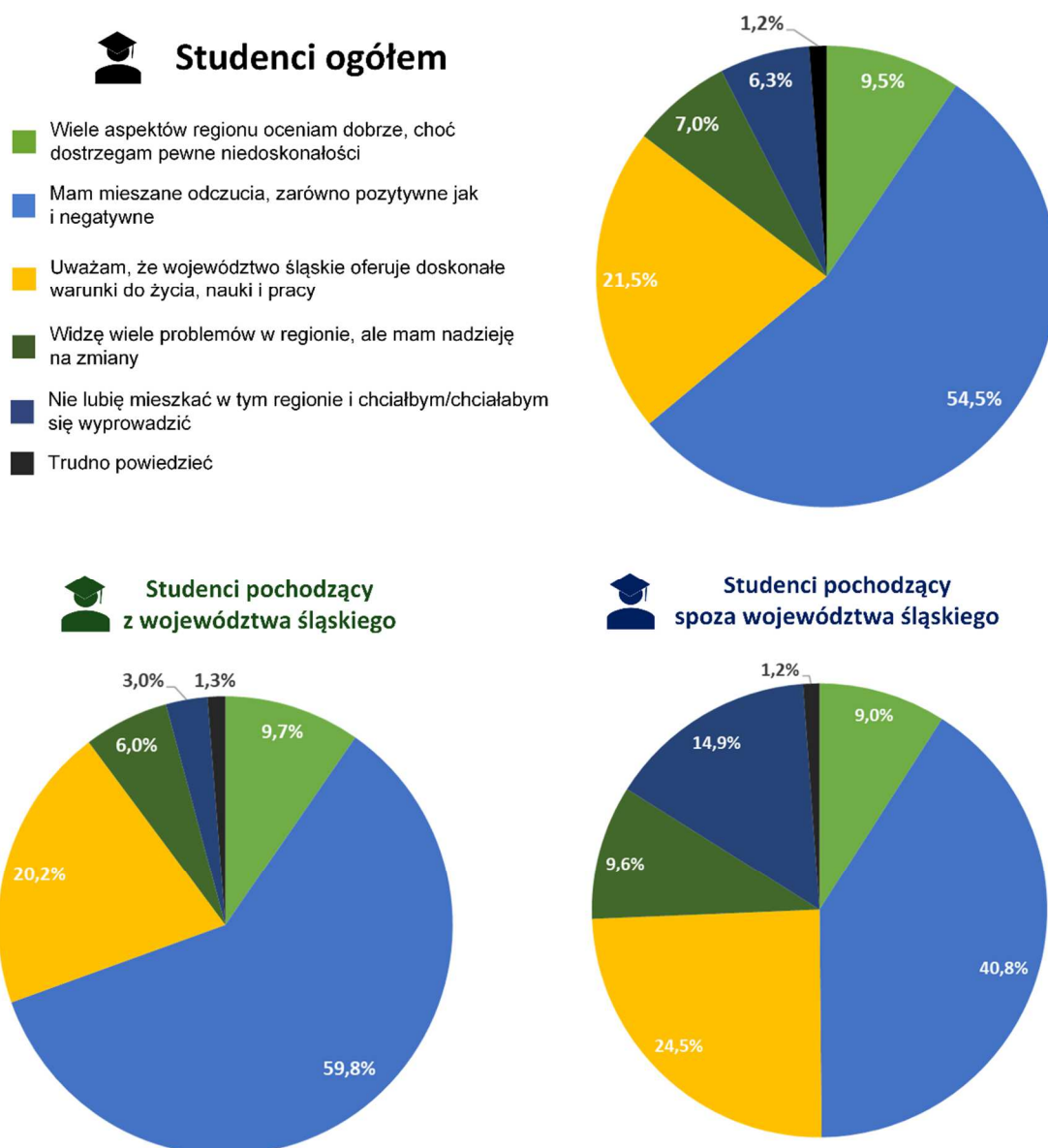
¹⁶ n=295, pytanie otwarte (brak konieczności uzupełnienia)

4. Wizerunek województwa śląskiego

4.1. Ogólne odczucia dotyczące warunków życia w województwie

Na podstawie wyników badania ankietowego dotyczącego odczuć studentów wobec warunków życia w województwie śląskim, widoczne jest zróżnicowanie opinii zależne od miejsca pochodzenia respondentów¹⁷. W każdej z grup dominują mieszane odczucia — odpowiedź taką wskazuje 54,5% ogółu studentów, w tym 59,8% osób z regionu i 40,8% studentów przyjezdnych. Świadczy to o postrzeganiu województwa jako miejsca pełnego kontrastów — oferującego dobre warunki, ale też borykającego się z codziennymi trudnościami.

Wykres 9 Jakie są Twoje ogólne odczucia dotyczące warunków życia w województwie śląskim?

Źródło: Opracowanie własne na podstawie zrealizowanego badania ankietowego

¹⁷ Pytanie zostało dodane po zakończeniu pilotażu i uwzględnia próbę 1221 odpowiedzi.

Studenci spoza regionu częściej dostrzegają jego zalety — 24,5% ocenia warunki życia, nauki i pracy jako doskonałe, wobec 20,2% studentów z regionu. Może to wynikać z porównań z miejscem pochodzenia, podczas gdy osoby pochodzące z województwa śląskiego, mając dłuższy kontakt z regionem, są bardziej świadome jego niedoskonałości.

9,5% ogółu studentów ocenia region dobrze, choć dostrzega pewne problemy. Z kolei 6,3% badanych deklaruje niezadowolenie z życia w województwie i chęć wyprowadzki. Szczególnie wyróżniają się tu studenci spoza regionu — aż 14,9% z nich chciałoby opuścić województwo, co może świadczyć o trudnościach adaptacyjnych i braku poczucia przynależności. Dla porównania, tylko 3% studentów pochodzących z województwa śląskiego wyraża podobne odczucia, co wynika z większego przywiązania do regionu i lepszego zrozumienia jego specyfiki.

4.2. Ocena województwa jako miejsce do życia dla różnych grup społecznych

Województwo śląskie jest przez ogół ankietowanych studentów¹⁸ oceniane umiarkowanie pozytywnie, ze wszystkimi średnimi ocenami mieszczącymi się w przedziale między średnio (3) a dobrze (4). Najlepiej oceniane są warunki życia dla młodzieży i studentów (średnia 3,8), co może świadczyć o rozwiniętej infrastrukturze edukacyjnej, dostępności usług oraz ofercie kulturalno-rozrywkowej skierowanej do tych grup. Najniżej natomiast region oceniany jest jako miejsce do życia dla obcokrajowców (3,5), co może wskazywać na istniejące bariery językowe, kulturowe lub ograniczoną dostępność usług wspierających integrację cudzoziemców.

Rysunek 1 Jak oceniasz województwo śląskie jako miejsce do życia dla dzieci, młodzieży, studentów, rodzin, osób starszych i obcokrajowców?

Źródło: Opracowanie własne na podstawie zrealizowanego badania ankietowego

¹⁸ Próba obejmuje odpowiedzi z etapu pilotażowego (n= 24) oraz z właściwego badania (n= 1221).

Analiza ocen studentów w zależności od miejsca pochodzenia ujawnia istotne różnice. Studenci pochodzący z województwa śląskiego oceniają region wyżej we wszystkich kategoriach, co może wynikać z ich silniejszych więzi społecznych oraz poczucia przynależności. Najwyżej oceniają oni województwo jako miejsce do życia dla studentów i młodzieży (3,9), a najniżej – dla obcokrajowców (3,6), co potwierdza ogólną tendencję.

Studenci pochodzący spoza regionu oceniają województwo śląskie mniej korzystnie, szczególnie jako miejsce dla dzieci (3,2), młodzieży (3,3) i obcokrajowców (3,3). W ich oczach województwo oferuje najkorzystniejsze warunki do życia osobom starszym (3,6). Może to wynikać z porównywania regionu z miejscem pochodzenia, odmiennych oczekiwań lub ograniczonego kontaktu z regionalną społecznością poza środowiskiem akademickim.

Tabela 2 Jak oceniasz województwo śląskie jako miejsce do życia dla dzieci, młodzieży, studentów, rodzin, osób starszych i obcokrajowców?

Ocena województwa jako miejsce do życia dla	Średnia ocena		
	Studenci ogółem	Studenci pochodzący z województwa	Studenci pochodzący spoza województwa
Dzieci	3,6	3,7	3,2
Młodzieży	3,8	3,9	3,3
Osób studiujących	3,8	3,9	3,5
Rodzin z dziećmi	3,7	3,8	3,4
Osób starszych	3,7	3,7	3,6
Obcokrajowców	3,5	3,6	3,3

Źródło: Opracowanie własne na podstawie zrealizowanego badania ankietowego.

*Kolorem zielonym oznaczono najwyższe wartości, a żółtym – najniższe.

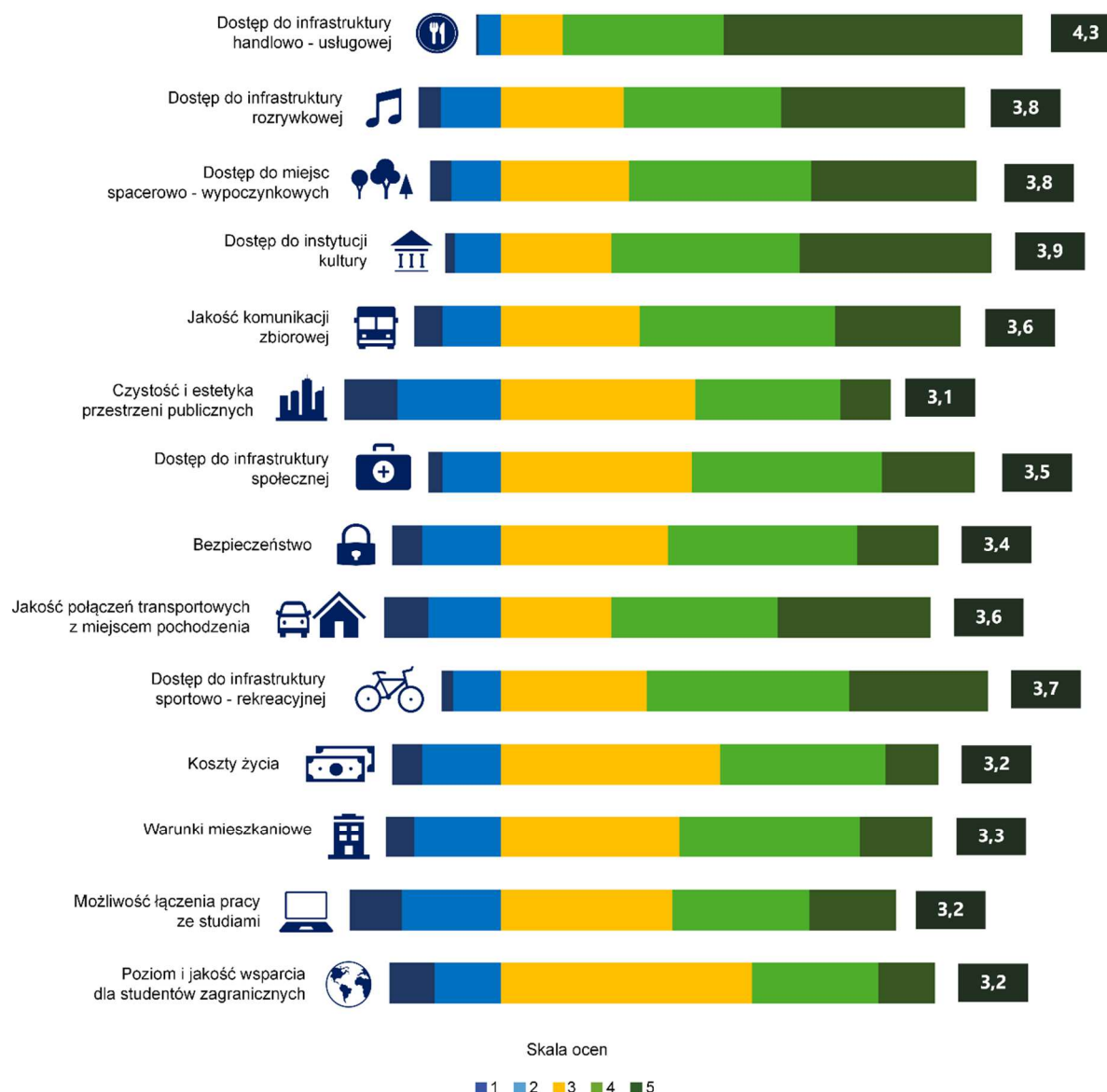
4.3. Ocena aspektów życia w województwie

Studenci¹⁹ zapytani o ocenę różnych aspektów życia w województwie najwyżej oceniają dostęp do infrastruktury handlowo-usługowej (4,3), co może wskazywać na silnie rozwiniętą sieć usług w regionie. Najniżej oceniana jest estetyka i czystość przestrzeni publicznych (3,1), co świadczy o konieczności poprawy jakości otoczenia miejskiego. Po zaokrągleniu ocen, większość aspektów oceniana jest w kategorii „dobrze”, jednak kwestie związane z kosztami życia, warunkami mieszkaniowymi i wsparciem dla cudzoziemców pozostają na średnim poziomie.

Studenci pochodzący z województwa oceniają je najlepiej – aż 9 z 14 kategorii wypada dobrze. Wysoko oceniany jest dostęp do infrastruktury handlowo-usługowej (4,5), a najniżej, zgodnie z ogólną tendencją, estetyka i czystość przestrzeni publicznych (3,2), ale także koszty życia (3,2) i wsparcie dla obcokrajowców (3,2). Ich pozytywna ocena wiąże się ze znajomością regionu i przywiązaniem do niego oraz codziennego korzystania z oferty regionu. Średnie oceny dotyczą głównie aspektów związanych z samodzielnym funkcjonowaniem takich jak koszty życia, warunki mieszkaniowe, możliwości łączenia studiów z pracą, ale także jakości wsparcia obcokrajowców.

¹⁹ Próba obejmuje odpowiedzi z etapu pilotażowego (n= 24) oraz z właściwego badania (n= 1221).

Wykres 10 Jak oceniasz następujące aspekty dotyczące życia w województwie śląskim?

Źródło: Opracowanie własne na podstawie zrealizowanego badania ankietowego

Województwo w oczach studentów pochodzących spoza regionu wypada nieco słabiej – tylko 6 aspektów uzyskało ocenę „dobrą”: dostęp do infrastruktury usługowej, miejsc spacerowo-wypoczynkowych, instytucji kultury, jakość komunikacji zbiorowej, dostęp do obiektów sportowych i infrastruktury społecznej. Oceny studentów z innych województw są spójne z ogólnym trendem oraz podejściem studentów z województwa – najwyżej oceniany jest dostęp do infrastruktury handlowo-usługowej (4,0), a najniżej estetyka i czystość przestrzeni publicznych (2,8), jednak w obu przypadkach średnie oceny są niższe niż w grupie studentów z regionu. Studenci ci, oceniają jednak województwo wyżej w kontekście kosztów życia oraz warunków mieszkaniowych, co może być efektem odniesienia do wyższych kosztów w innych częściach kraju. Warto zauważyć również, że studenci z innych województw niżej oceniają jakość połączeń transportowych z miejscem pochodzenia, co może wynikać z faktu, że infrastruktura transportowa funkcjonuje efektywniej wewnątrz województwa niż pomiędzy regionami.

Tabela 3 Jak oceniasz następujące aspekty dotyczące życia w województwie śląskim?

Oceniane aspekty województwa	Średnia ocena		
	Studenci ogółem	Studenci pochodzący z województwa	Studenci pochodzący spoza województwa
Dostęp do infrastruktury handlowo-usługowej (sklepy, gastronomia)	4,3	4,5	4,0
Dostęp do infrastruktury rozrywkowej (puby, kluby, itd.)	3,8	4,0	3,4
Dostęp do miejsc spacerowo-wypoczynkowych (na przykład parki, skwerki, inne tereny zielone)	3,8	3,9	3,6
Dostęp do instytucji kultury (teatry, muzea, kina, biblioteki)	3,9	4,1	3,6
Jakość komunikacji zbiorowej	3,6	3,7	3,5
Czystość i estetyka przestrzeni publicznych	3,1	3,2	2,8
Dostęp do infrastruktury społecznej (usługi zdrowotne, żłobki, przedszkola)	3,5	3,6	3,5
Bezpieczeństwo	3,4	3,5	3,1
Jakość połączeń transportowych z miejscem Twojego pochodzenia (dom rodzinny, bliscy)	3,6	3,7	3,3
Dostęp do miejsc do uprawiania sportu i rekreacji (na przykład baseny, boiska, hale sportowe, itd.)	3,7	3,8	3,6
Koszty życia	3,2	3,2	3,4
Warunki mieszkaniowe	3,3	3,3	3,4
Możliwość podjęcia pracy zarobkowej w trakcie studiów	3,2	3,3	3,0
Jakość usług i poziom wsparcia instytucji dla studiujących i pracujących cudzoziemców	3,2	3,2	3,0

Źródło: Opracowanie własne na podstawie zrealizowanego badania ankietowego.

*Kolorem zielonym oznaczono najwyższe wartości, a żółtym – najniższe.

4.4. Mocne strony województwa

Na pytanie o mocną stronę województwa odpowiedziało 823 studentów²⁰. Analiza ich opinii wskazuje jednoznacznie, że województwo śląskie, zarówno w oczach studentów pochodzących z regionu jak i poza niego, jest regionem o wyraźnie zarysowanych atutach. Studenci w swoich wypowiedziach wskazują wiele pozytywnych aspektów województwa. Dominujące wątki, pojawiające się w odpowiedziach najczęściej, to transport publiczny, aglomeracyjny charakter, infrastruktura transportowa drogowa i kolejowa, tereny zielone i rekreacyjne oraz obiekty i wydarzenia kulturalno-rozrywkowe.

Najczęściej wskazywaną – w 31,5% odpowiedzi, zaletą województwa śląskiego jest dobrze rozwinięty system transportu publicznego, który jak zauważa jeden z respondentów:

„Jest bardzo dobrze skomunikowany przez co mieszkając np. w Sosnowcu łatwo jest studiować stacjonarnie w Katowicach.”

(mężczyzna, woj. śląskie, kierunki społeczne, dziennikarstwo i informacja)

Studenci podkreślają fakt, że sprawna komunikacja miejska i regionalna umożliwia wygodne przemieszczanie się między miastami, co ma szczególne znaczenie dla osób studiujących, pracujących lub korzystających z oferty rozrywkowo-rekreacyjnej w różnych częściach województwa. Dla wielu respondentów fakt, że mogą mieszkać w jednym mieście, a studiować lub pracować w innym bez większych trudności, jest istotnym udogodnieniem.

„Moim zdaniem, mocną stroną województwa śląskiego jest przede wszystkim dobrze rozwinięta komunikacja publiczna (wiele studentów czerpie z tego korzyści). Poza tym, obecność terenów zielonych w otoczeniu miast o charakterze przemysłowym. Mnogość restauracji, barów, kawiarenek, miejsc odpoczynku i placówek do pracy np. z wykorzystaniem laptopów.”

(kobieta, woj. śląskie, kierunki społeczne, dziennikarstwo i informacja)

Drugim najczęściej wskazywanym atutem województwa śląskiego (27,3% odpowiedzi) jest jego aglomeracyjny charakter. Studenci dostrzegają, że region funkcjonuje jako spójna przestrzeń miejska, w której granice między miastami są płynne, a dostęp do usług, miejsc pracy i rozrywki nie jest ograniczony lokalizacją. Taki układ urbanistyczny sprzyja mobilności i umożliwia mieszkanie w tańszym mieście, a korzystanie z oferty większego ośrodka bez konieczności ponoszenia wysokich kosztów życia, co jest szczególnie istotne dla studentów.

„Śląsk jest dobrze skomunikowanym i bogatym w różne usługi regionem. Niewiele czasu zajmuje przejazd z miasta do miasta. Jeśli jest problem z dostępnością albo z jakością jakiejś wybranej infrastruktury, nie jest to problemem aby szukać takiej w innym miejscu. Plusem jest także krajobraz – sporo lasów, szlaków rowerowych, Beskid Śląski.”

(kobieta, woj. śląskie, kierunki techniczne, przemysł i budownictwo)

²⁰ Spośród zebranych odpowiedzi 106 odpowiedzi zostało odrzuconych ze względu na brak treści, brak stanowiska ('nie wiem') lub niezgodność z tematem.

Jak wynika z cytowanych wypowiedzi, wielu studentów zwraca również uwagę na różnorodność krajobrazową regionu i dostępność terenów zielonych. Studenci podkreślają, że zieleń w miastach, parki, szlaki rowerowe czy Beskid Śląski tworzą przestrzeń sprzyjającą wypoczynkowi i aktywności fizycznej. Województwo postrzegane jest jako miejsce, które łączy rozwiniętą infrastrukturę miejską z możliwością kontaktu z naturą – co dla wielu respondentów jest istotną wartością dodaną wpływającą na komfort życia.

„Mocną stroną jest fakt, że Śląsk jest wielką aglomeracją, co daje ogromny dostęp do różnorodnych usług. Jednocześnie jest dużo zieleni, jezior i gór. Bardzo różnorodny krajobraz i każdy może znaleźć coś dla siebie.”

(kobieta, woj. małopolskie, kierunki medyczne i o zdrowiu)

Nie bez znaczenia pozostaje także, rozwinięta infrastruktura i oferta kulturalno-rozrywkowa. Respondenci w swoich wypowiedziach wskazują konkretne obiekty – obiektem wspominanym najczęściej jest Hala Widowiskowo-Sportowa Spodek w Katowicach.

„Dobre połączenia komunikacyjne między większością miast w województwie śląskim. Dobrze działające obiekty takie jak Arena Gliwice czy Spodek.”

(kobieta, woj. śląskie, kierunki medyczne i o zdrowiu)

Rysunek 2 Co według Ciebie jest mocną stroną województwa śląskiego?

Źródło: Opracowanie własne na podstawie zrealizowanego badania ankietowego

Wiele studentów wskazuje także na rozwiniętą infrastrukturę zarówno drogową, kolejową jak i medyczną czy mieszkaniową. Studenci dostrzegają, że województwo śląskie to przestrzeń, w której można nie tylko studiować, ale także uczestniczyć w życiu społecznym i kulturalnym.

„Dobrze rozwinięta infrastruktura medyczna, drogową, mieszkaniową i sportową, dużo zieleni, duża populacja, niskie koszty życia i mieszkań, spore i nowoczesne lotnisko, fajne festiwale, konferencje i imprezy masowe, fajne miejsca jak park śląski, strefa kultury, Beskid, skały wapienne na jurze, parki wodne, Legendia. Dobre położenie – w zasięgu kilku godzin Kraków, Wrocław, Warszawa, Wiedeń, Czechy, Słowacja, świetne jedzenie, restauracje i dania regionalne, bardzo niskie bezrobocie.”

(mężczyzna, woj. śląskie, kierunki ochrony i bezpieczeństwa)

W niektórych wypowiedziach pojawiają się także wątki związane z tożsamością regionalną i rozwojem gospodarczym. Studenci zauważają, że województwo śląskie jest unikalne kulturowo i bogate w tradycję, a jednocześnie dynamicznie rozwija się obszarze innowacji. To połączenie tradycji z nowoczesnością pozwala budować pozytywny obraz regionu, który ma świadomość swojej historii ale aktywnie rozwija się w zgodzie z aktualnymi trendami.

„Bogate dziedzictwo kulturowe i dynamicznie rozwijający się sektor usług i innowacji”

(kobieta, poza granicami Polski, kierunki społeczne, dziennikarstwo i informacja)

4.5. Słabe strony województwa

Studenci²¹ zapytani o słabe strony województwa śląskiego wskazują na istotne aspekty wpływające na codzienne życie mieszkańców, zwłaszcza młodych studiujących w regionie. Odpowiedzi nie są jednak tak jednoznaczne jak w przypadku mocnych stron województwa – zamiast tego pojawia się wiele różnych problemów, z których każdy uzyskał stosunkowo mniejszą liczbę głosów, ale razem tworzą spójny obraz wyzwań regionu. Najczęściej wskazywane problemy dotyczą stanu budynków i infrastruktury miejskiej oraz jakości powietrza – te aspekty poruszane są odpowiednio w 18,1% i 17,9% odpowiedzi.

Studenci wskazując stan budynków i infrastruktury miejskiej jako słabą stronę województwa zwracają uwagę na zaniedbane, często nieremontowane kamienice, ogólną czystość, chaotyczne zagospodarowanie przestrzenne oraz ograniczoną ilość terenów zielonych w centrach miast. Warto zaznaczyć, że podejście to jest zgodne z oceną poszczególnych aspektów województwa, w której czynnik „czystość i estetyka przestrzeni publicznych” uzyskał najniższą średnią wartość.

„Wiele zniszczonych budynków, szczególnie pięknych kamienic. Wizerunek wielu miast Śląska odstrasza wizualnie.”

(kobieta, woj. kujawsko-pomorskie, kierunki medyczne i o zdrowiu)

²¹ Analiza uwzględnia próbę liczącą 813 odpowiedzi. Spośród zebranych danych 82 odpowiedzi zostały odrzucone ze względu na brak treści, brak stanowiska („nie wiem”) lub niezgodność z tematem.

„Nieestetyczny wygląd miast. Aglomeracja śląska cierpi z powodu nieremontowanych i brudnych kamienic oraz nieprzemyślanego planu zagospodarowania przestrzeni w nowo budowanych osiedlach. Brak przestrzeni zielonych oraz ograniczony dostęp do usług [...]”

(mężczyzna, woj. śląskie, kierunki medyczne i o zdrowiu)

Kolejną równie często wskazywaną słabą stroną województwa jest jakość powietrza. Studenci wielokrotnie zaznaczają obecność smogu, spalin oraz dymu pojawiającego się w okresie grzewczym. Tego typu warunki mocno wpływają na jakość ich życia w regionie i codzienne funkcjonowanie – wielu respondentów podkreśla, że zimą ciężko się oddycha, a przewietrzenie mieszkania jest niemal niemożliwe. Zanieczyszczenie powietrza nie tylko psuje komfort życia, ale też sprawia, że region jest mniej atrakcyjny jako miejsce do studiowania czy osiedlenia się na stałe.

„Powietrze, zbyt mało jest punktów zieleni, a zbyt dużo spalin, smogu i dymu palonego węgla (nie mam nic do węgla, ale być może jakieś dofinansowania do filtrów kominowych? Może więcej drzew, łąk, kwiatów na przystankach?).”

(kobieta, woj. małopolskie, kierunki medyczne i o zdrowiu)

Rysunek 3 Co według Ciebie jest słabą stroną województwa śląskiego?

Źródło: Opracowanie własne na podstawie zrealizowanego badania ankietowego

Kwestia bezpieczeństwa również pojawia się w wypowiedziach studentów jako istotny problem wpływający na ich codzienne funkcjonowanie w przestrzeni miejskiej. Wskazują oni, że w niektórych częściach miast – zwłaszcza w okolicach dworców czy mniej zadbanej dzielnicy – wieczorne przemieszczanie się bywa niekomfortowe. Studenci wspominają o sytuacjach, w których dochodzi do zaczepiania przez osoby zmagające się z problemami społecznymi takimi jak bezdomność czy uzależnienia. Wskazywane są także różnice pomiędzy miastami co wskazuje, że pomimo lokalności problemu jest on na tyle zauważalny, że wpływa na ogólną ocenę regionu.

„Brudne miasta. Bytom, Chorzów Czy Zabrze (z mojego doświadczenia) mają bardzo dużo ulic, kamienic i przestrzeni, które są zaniedbane, przez co poczucie bezpieczeństwa w takich miejscach automatycznie spada. Nocą chodzenie w takich miejscach jest bardzo nieprzyjemne, pospieszne; czasem rezygnuję z wychodzenia gdzieś ze względu na konieczność przejścia jakimś odcinkiem. Kontrast stanowią Gliwice dużo bezpieczniej się tu czuję niż w wyżej wymienionych miastach, lub chociażby Katowicach.”

(kobieta, woj. śląskie, kierunki techniczne, przemysł i budownictwo)

Studenci zwracają również uwagę na wysokie ceny mieszkań oraz trudności z wynajmem. Młodzi ludzie wchodzący dopiero na rynek pracy mierzą się z brakiem dostępnych i przystępnych cenowo lokali, co utrudnia im usamodzielnienie się i wyprowadzkę z domu rodzinnego.

„[...]Wysokie ceny mieszkań, nieosiągalne dla młodych świeżo wchodzących na rynek pracy, bez odłożonych środków na pokrycie kosztów mieszkania [...]”

(kobieta, woj. Śląskie, kierunki społeczne, dziennikarstwo i informacja)

Zróznicowanie między miastami województwa śląskiego jest zauważane przez respondentów nie tylko w kontekście bezpieczeństwa, ale także dostępności usług, infrastruktury, miejsc spotkań wydarzeń kulturalnych oraz ogólnej estetyki przestrzeni. Studenci często zwracają uwagę na nierówności między większymi ośrodkami a mniejszymi miejscowościami, które bywają zaniedbane pod względem oferty społeczno-kulturalnej. Wskazywanie transportu publicznego jako słabej strony regionu, również może być powiązane z tymi różnicami – szczególnie w przypadku osób pochodzących z obrzeży Górnośląsko-Zagłębiowskiej Metropolii lub terenów poza aglomeracjami, gdzie występuje problem ograniczonej dostępności komunikacyjnej.

„Duże nierówności pomiędzy miastami w kwestii dostępności infrastruktury, miejsc spotkań, wydarzeń kulturalnych oraz ogólnej estetyki.”

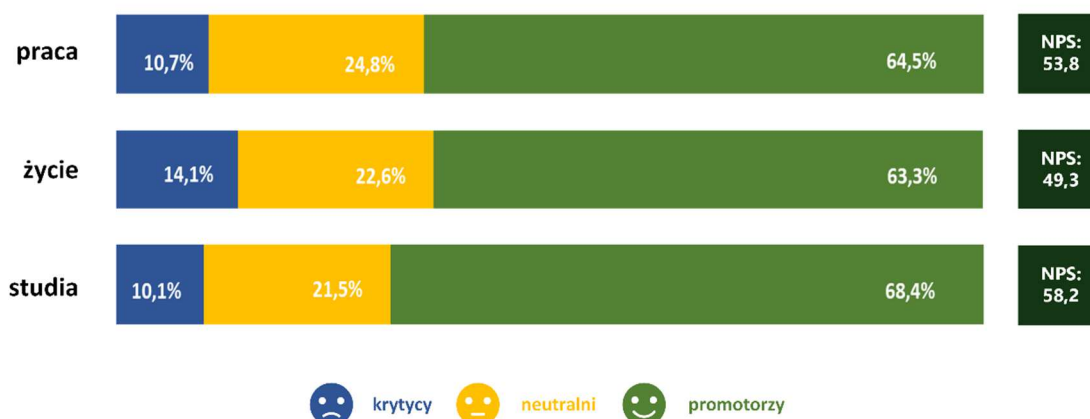
(kobieta, woj. śląskie, kierunki medyczne i o zdrowiu)

4.6. Skłonność studentów do polecenia województwa jako miejsca do pracy, życia i nauki

Skłonność studentów²² do polecenia województwa śląskiego przeanalizowano z użyciem wskaźnika NPS (Net Promoter Score). Jest on miarą lojalności i satysfakcji, która pozwala określić, czy w danej grupie przeważają promotorzy (osoby skłonne polecać województwo) czy krytycy. Dzięki niemu możliwe jest szybkie określenie czy dana grupa społeczna postrzega region pozytywnie czy negatywnie. W kontekście województwa śląskiego wskaźnik NPS został zastosowany do oceny trzech kluczowych obszarów życia studentów: studiów, życia oraz pracy.

²² Próba obejmuje odpowiedzi z etapu pilotażowego (n= 24) oraz z właściwego badania (n= 1221).

Wykres 11 W jakim stopniu jesteś skłonny polecić województwo śląskie jako miejsce do pracy, życia i studiowania?

Źródło: Opracowanie własne na podstawie zrealizowanego badania ankietowego

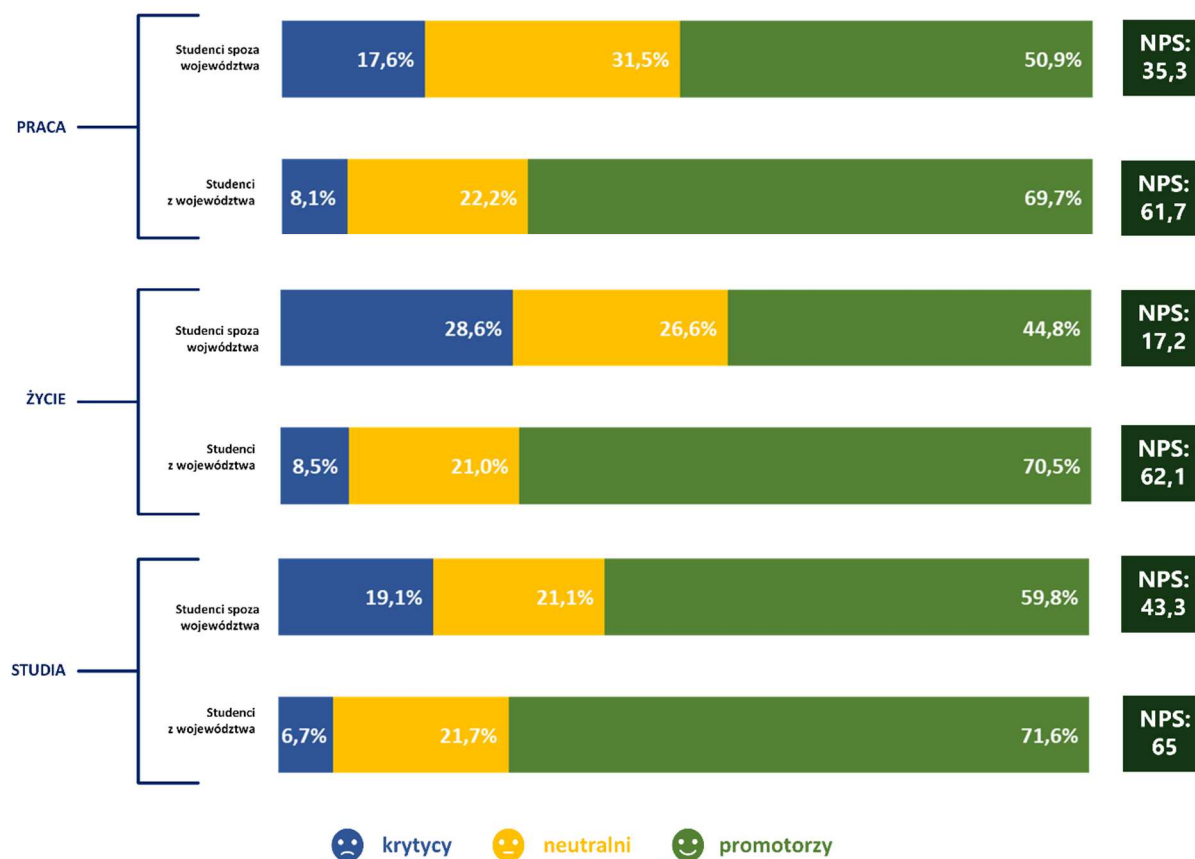
Wyniki ogółu ankietowanych pokazują, że studenci są zadowoleni z warunków studiowania, życia i pracy w województwie śląskim – najwyższy NPS uzyskał obszar studia (58,2), a najniższy życie (49,3). Wskazuje to na ogólną przewagę promotorów, choć w przypadku życia codziennego różnica między promotorami a krytykami jest niższa, co może świadczyć o większym zróżnicowaniu doświadczeń w tym obszarze.

Zdecydowanie wyższe wartości NPS odnotowano wśród studentów pochodzących z województwa. W każdej z trzech kategorii – studia (65), życie (62,1), i praca (61,7) – dominują promotorzy, co świadczy o wysokim poziomie zadowolenia i lojalności wobec regionu. Studenci pochodzący z regionu nie tylko pozytywnie oceniają warunki studiowania, ale również są skłonni polecać województwo jako miejsce do życia i pracy. Najniższy wynik w tej grupie dotyczy pracy, co może wskazywać na pewne obawy związane z lokalnym rynkiem zatrudnienia, jednak nadal pozostaje on na wysokim poziomie.

Zupełnie inaczej prezentują się wyniki wśród studentów spoza województwa. W tej grupie wartości wskaźnika NPS są wyraźnie niższe: studia (43,3), praca (35,3), a życie codzienne osiąga najniższy wynik – zaledwie 17,2. Taki rozkład wskazuje na dominację krytyków, szczególnie w kontekście życia w regionie. Studenci przyjezdni znacznie rzadziej polecają województwo śląskie jako miejsce do zamieszkania, co może wynikać z porównywania województwa do innych regionów, problemów związanych z codziennym funkcjonowaniem oraz cech województwa źle ocenianych w pozostałych pytaniach. Niski poziom lojalności tej grupy studentów może mieć wpływ na ich decyzję o pozostaniu w regionie po zakończeniu studiów.

Wykres 12 W jakim stopniu jesteś skłonny polecić województwo śląskie jako miejsce do pracy, życia i studiowania? – z podziałem na studentów z województwa i spoza województwa

W jakim stopniu jesteś skłonny polecić województwo śląskie jako miejsce do:

Źródło: Opracowanie własne na podstawie zrealizowanego badania ankietowego

5. Plany na przyszłość

5.1. Plany na przyszłość

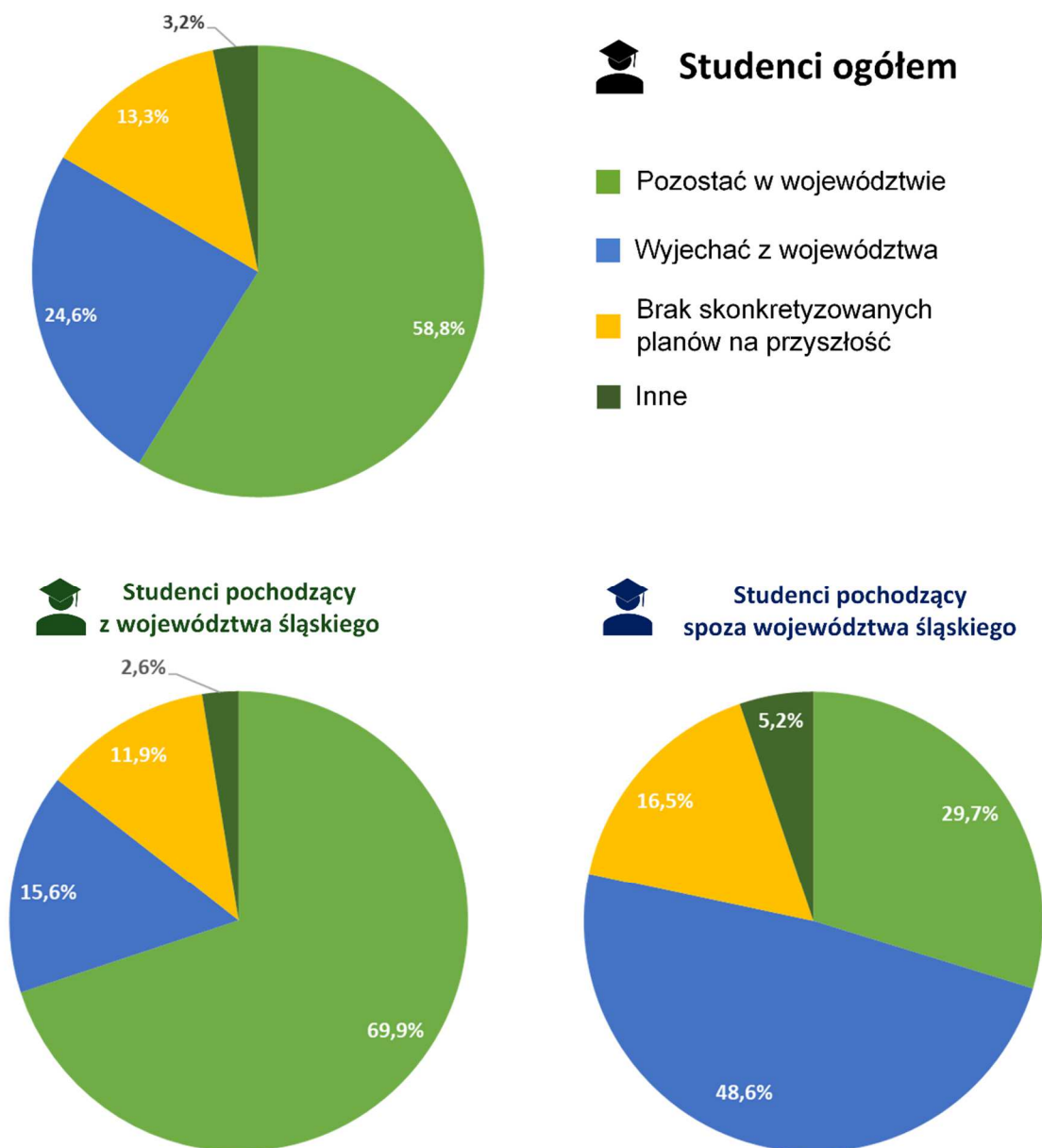
Większość ankietowanych studentów²³ deklaruje chęć pozostania w województwie (58,8%), jednocześnie 24,6% planuje wyjazd, a 13,3% nie ma jeszcze sprecyzowanych planów. Ankieta uwzględnia nie tylko ogólne deklaracje dotyczące pozostania lub wyjazdu z województwa śląskiego, ale również szczegółowe plany związane z nauką, pracą oraz łączeniem obu tych aktywności. Niewielki odsetek (3,2%) wskazuje na inne, indywidualne plany takie jak praca zdalna w firmach spoza województwa, założenie rodziny czy powrót do kraju pochodzenia.

²³ Próba obejmuje odpowiedzi z etapu pilotażowego (n= 24) oraz z właściwego badania (n= 1221).

Studenci pochodzący z województwa są bardziej skłonni do pozostania – aż 69,9% z nich chce kontynuować życie w regionie, a tylko 15,6% rozważa wyjazd. To może świadczyć o silnym związku z miejscem zamieszkania, rodziną oraz lokalną społecznością.

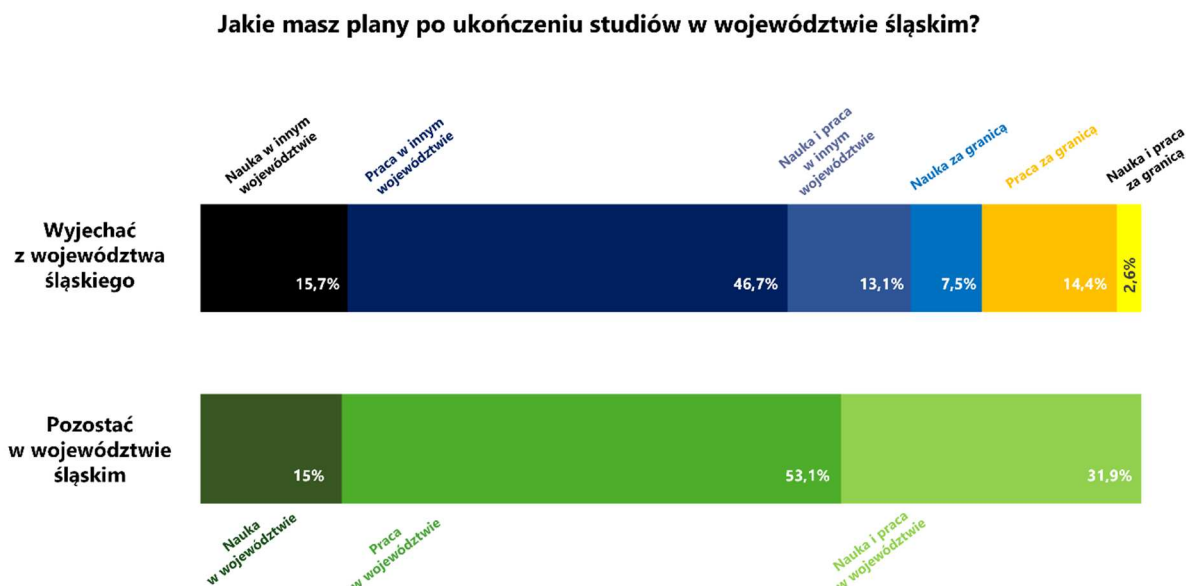
Wśród studentów pochodzących spoza regionu 48,6% planuje wyjazd, a tylko 29,7% rozważa pozostanie. Dane te wskazują, że regionalne pochodzenie sprzyja decyzji o pozostaniu, natomiast osoby przyjezdne częściej rozważają migrację. Utrzymanie osób przyjezdnych stanowi więc wyzwanie.

Wykres 13 Jakie masz plany po ukończeniu studiów w województwie śląskim?

Źródło: Opracowanie własne na podstawie zrealizowanego badania ankietowego

Wykres 14 Jakie masz plany po ukończeniu studiów w województwie śląskim? – sprecyzowane plany

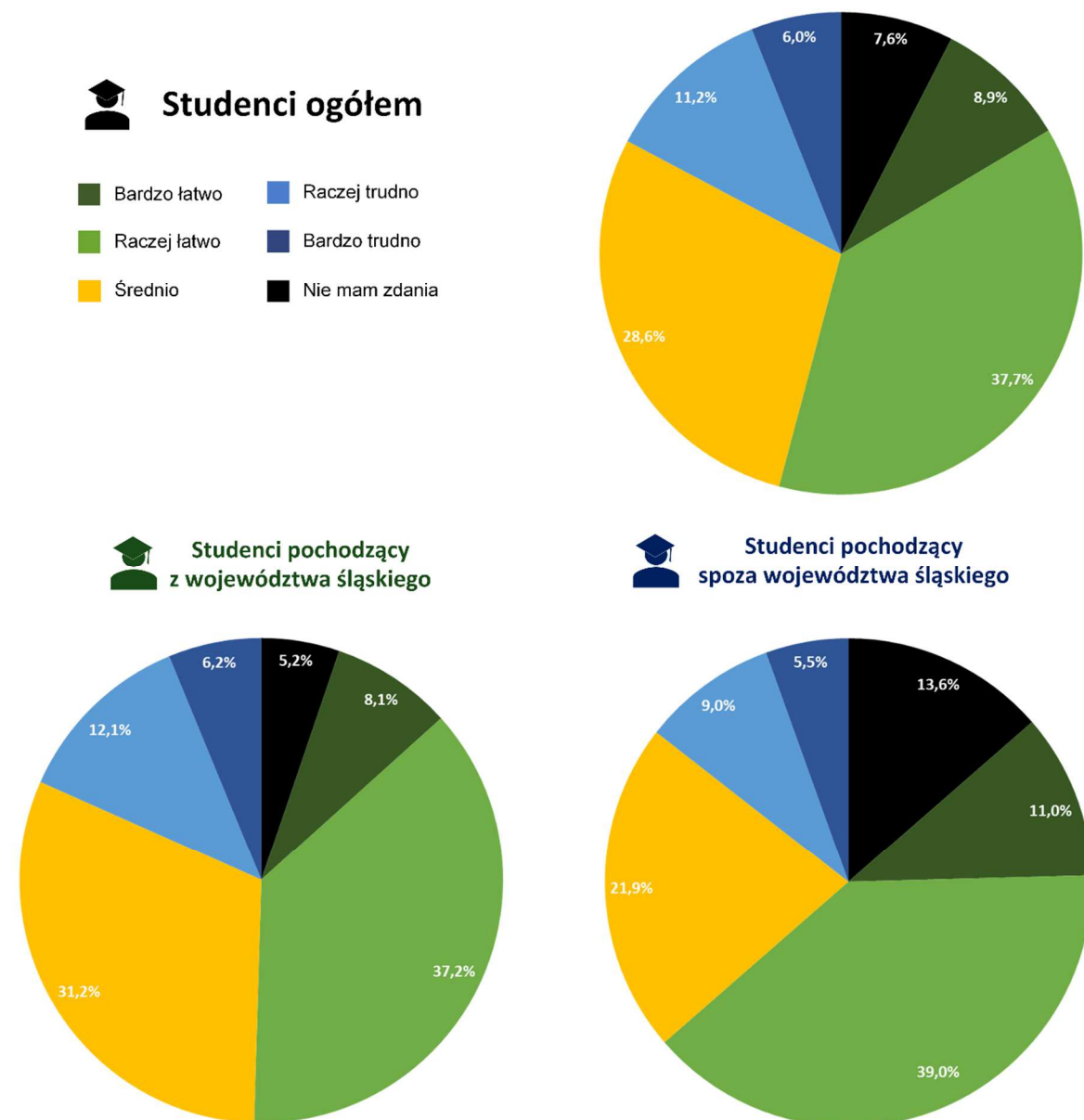
Źródło: Opracowanie własne na podstawie zrealizowanego badania ankietowego

Studenci zapytani o plany związane z pozostaniem w województwie śląskim lub jego opuszczeniem udzielili bardziej szczegółowych informacji. Respondenci wskazywali konkretne cele: kontynuację nauki, podjęcie pracy lub łączenie obu tych aktywności. Wśród osób planujących wyjazd z województwa najliczniejsza grupa planuje wyjechać do innego województwa – głównie w celu podjęcia pracy (46,7%). W przypadku wyjazdu za granicę, również dominuje motywacja zawodowa (14,4%), natomiast 7,5% studentów planujących wyjazd z województwa rozważa podjęcie nauki za granicą. Z kolei wśród osób planujących pozostać w regionie również najwięcej osób po zakończeniu studiów planuje podjęcie pracy (53,1%), 31,9% zamierza łączyć ją ze studiami, a tylko 15% chce kontynuować naukę. Wyniki ankiety wskazują, że decyzje studentów są silnie związane z perspektywami zawodowymi.

5.2. Rynek pracy

Największa grupa ankieterowanych studentów²⁴ (37,7%) uważa, że łatwo w województwie śląskim znaleźć pracę związaną ze studiowanym kierunkiem, a kolejne 28,6% ocenia dostępność takich ofert pracy jako średnią.

Wykres 15 Czy w Twojej opinii łatwo znaleźć atrakcyjną pracę związaną ze studiowanym kierunkiem w województwie śląskim?

Źródło: Opracowanie własne na podstawie zrealizowanego badania ankietowego

Wśród studentów z województwa 37,2% wskazuje na łatwość znalezienia pracy, a 31,2% ocenia ją jako umiarkowaną. Ciekawą różnicę można zaobserwować wśród studentów spoza regionu – aż 39% z nich uważa, że pracę w regionie można znaleźć łatwo, a tylko 21,9% ocenia sytuację jako średnią. Grupa studentów uważająca możliwość uzyskania zatrudnienia zgodnego ze studiowanym kierunkiem za bardzo łatwą, również jest większa w przypadku

²⁴ Próba obejmuje odpowiedzi z etapu pilotażowego (n= 24) oraz z właściwego badania (n= 1221).

studentów spoza województwa. Zjawisko to może być efektem porównań z warunkami panującymi na rynku pracy w regionie pochodzenia, które nierzadko wypadają mniej korzystnie. Nadreprezentacja wśród studentów kierunków medycznych może zaburzać obraz sytuacji i nieadekwatnie wzmocniać pozytywny wizerunek regionu w tym względzie.

5.3. Motywacje do wyboru województwa śląskiego jako miejsca do życia

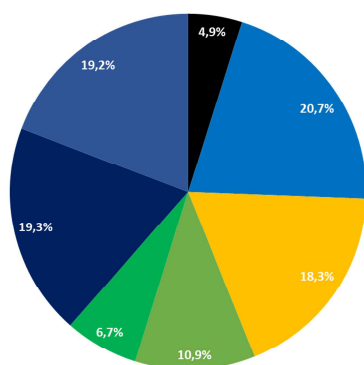
Wśród studentów²⁵ deklarujących chęć pozostania w województwie po ukończeniu studiów najczęściej wskazywanym czynnikiem motywującym tę decyzję są dobre warunki pracy i wynagrodzenia (20,7%). Istotne znaczenie ma również duża liczba ofert pracy związanych z kierunkiem studiów, co może świadczyć o względnym dopasowaniu rynku pracy do profilu kształcenia akademickiego w regionie. Wysoki udział odpowiedzi „inne” sugeruje natomiast, że decyzja ta często była motywowana czynnikami osobistymi.

Wykres 16 Jakie czynniki zachęciły Cię/mogłyby zachęcić Cię do wybrania województwa śląskiego jako miejsca do życia?

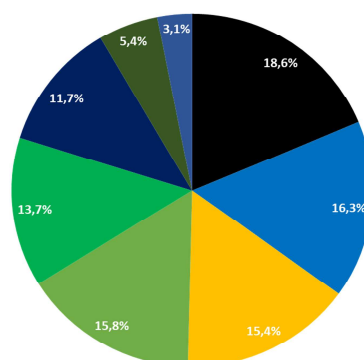
Sudenci planujący pozostać w województwie

Czynniki, które zachęciły studentów do życia w województwie śląskim

Sudenci planujący wyjechać z województwa

Czynniki, których poprawa mogłaby zachęcić studentów do życia w województwie śląskim

■ Oferta mieszkań dla młodych

■ Warunki pracy i wynagrodzenia

■ Koszty życia w porównaniu do innych województw

■ Jakość i estetyka przestrzeni publicznych

■ Stan środowiska naturalnego

■ Liczba ofert pracy związanych z kierunkiem kształcenia

■ Nie ma takiego czynnika, który zachęciłby mnie do pozostania w województwie

■ Inne

Źródło: Opracowanie własne na podstawie zrealizowanego badania ankietowego

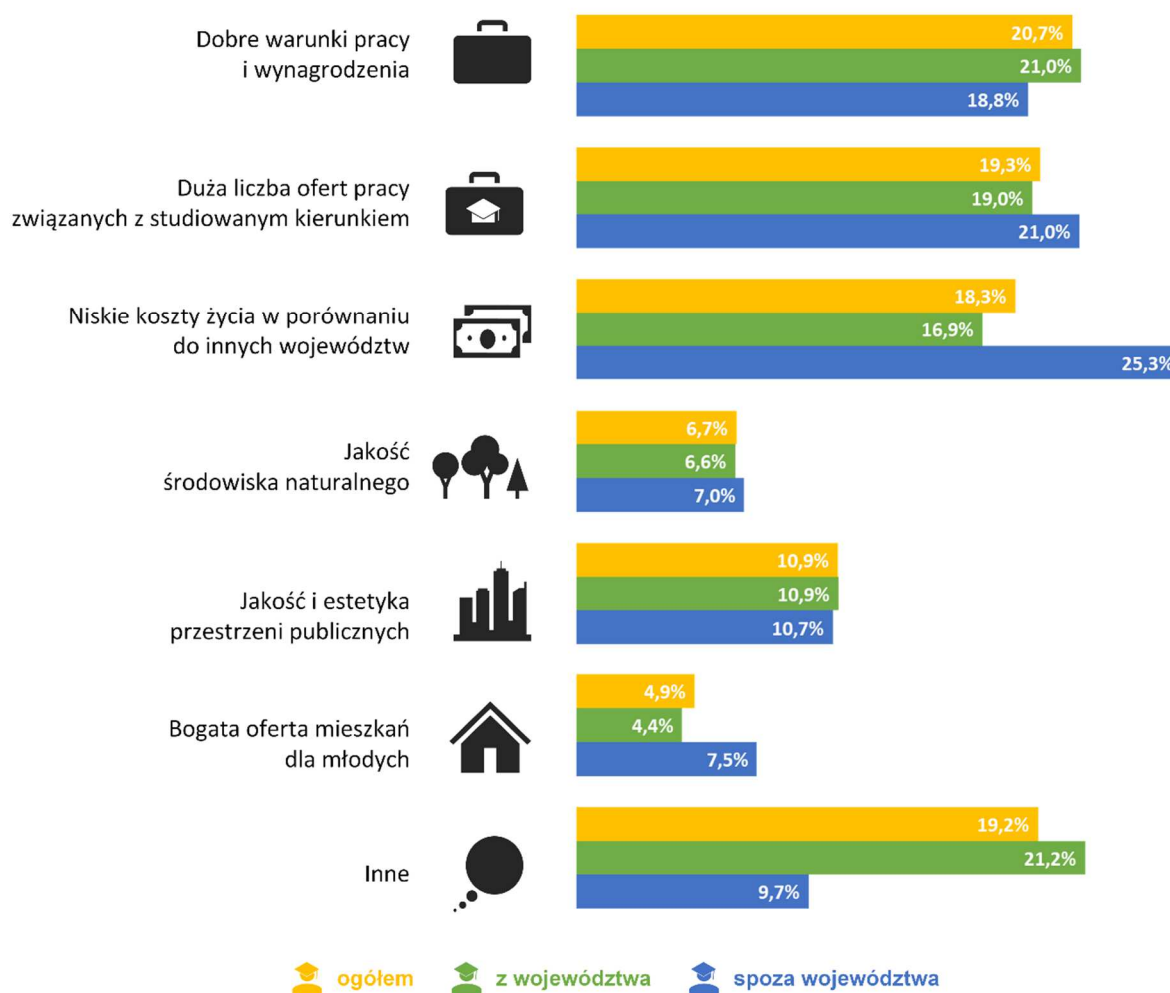
Studenci, którzy planują wyjazd z województwa po ukończeniu studiów jako czynnik, który mógłby wpłynąć na zmianę ich decyzji podają najczęściej czynnik „lepsza oferta mieszkań dla młodych” (18,6%). Kolejne często poruszane aspekty dotyczą lepszych warunków pracy, wyższych wynagrodzeń oraz niższych kosztów życia. Warto podkreślić również, że 5,4% studentów

²⁵ Na pytanie o czynniki wpływające na decyzję o pozostaniu w województwie odpowiedziało 1245 respondentów - do analizy uwzględniono 1229. Czynniki zachęcające do pozostania wskazało 741 studentów planujących pozostać w regionie, a 504 studentów planujących jego opuszczenie wskazało czynniki, które mogłyby ich do niego przekonać; z tej grupy wykluczono 16 odpowiedzi ze względu na niespójność treści.

planujących opuszczenie województwa wskazuje, że nie ma czynników, które mogłyby wpłynąć na zmianę ich decyzji.

Odpowiedzi studentów planujących dalsze życie w województwie śląskim znacząco różnią się w zależności od tego, czy pochodzą z regionu, czy spoza niego. Studenci spoza województwa najczęściej jako zachętę do pozostania wskazywali niższe koszty życia (25,3%), co może sugerować, że region jest postrzegany jako bardziej dostępny ekonomicznie niż inne części kraju. Dla tej grupy istotna jest również duża liczba ofert pracy (21%) oraz dobre warunki zatrudnienia (18,8%). Studenci lokalni natomiast najczęściej wymieniają inne odpowiedzi, które uwzględniają czynniki trudne do jednoznacznego sklasyfikowania. Najmniej popularnymi odpowiedziami w obu grupach są: wśród studentów z województwa — bogata oferta mieszkań dla młodych, a wśród osób spoza regionu — jakość środowiska naturalnego.

Wykres 17 Jakie czynniki zachęciły Cię do wybrania województwa śląskiego jako miejsca do życia?

Źródło: Opracowanie własne na podstawie zrealizowanego badania ankietowego

Wśród innych czynników, które zachęcają studentów do życia w regionie dominują odpowiedzi związane z pochodzeniem z województwa – wskazywane są m. in. miejsce urodzenia, bliskość rodziny, przywiązanie do regionu oraz chęć założenia tu rodziny i spędzenia całego życia. Jednocześnie pojawiają się głosy, w których fakt pochodzenia z województwa śląskiego przedstawiany jest jako ograniczenie – przez część studentów region jest traktowany jako miejsce,

z którego trudno się wyprowadzić ze względu na koszty życia i trudności mieszkaniowe, a decyzja o pozostaniu jest często wynikiem uwarunkowań rodzinnych, a nie świadomego wyboru. W odpowiedziach studenci odnoszą się również do sytuacji mieszkaniowej – posiadania własnego lokum, mieszkania z rodzicami, czy bliskości domu rodzinnego. Bliskość rodziny, pojawia się również w odpowiedziach studentów pochodzących z sąsiadujących województw, którzy razem z ogółem studentów pochodzących spoza regionu, zwracają też uwagę na takie kwestie jak dogodna lokalizacja uczelni, znalezienie pracy podczas studiów oraz poznanie partnera pochodzącego z regionu.

Rysunek 4 Inne czynniki wskazane przez studentów jako motywacja do wyboru województwa śląskiego jako miejsce do życia.

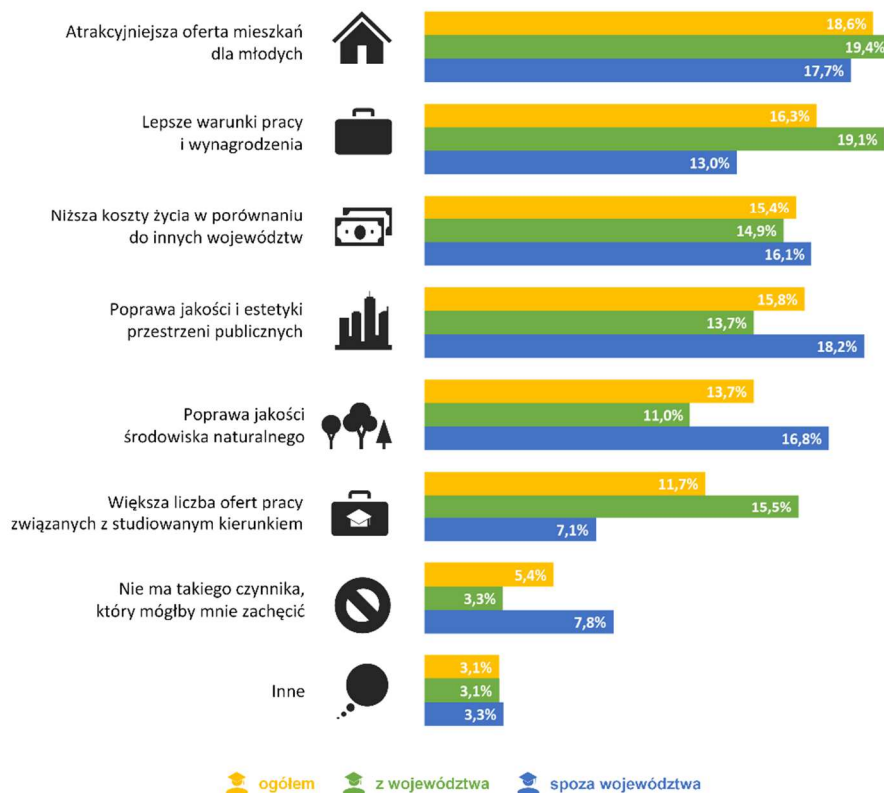

Źródło: Opracowanie własne na podstawie zrealizowanego badania ankietowego

Tak jak w przypadku czynników motywujących do pozostania w województwie, zdania studentów planujących jego opuszczenie po ukończeniu studiów są podzielone w zależności od pochodzenia. Osoby pochodzące z regionu najczęściej wskazują atrakcyjniejszą ofertę mieszkań dla młodych (19,4%), lepsze warunki pracy i wynagrodzenia (19,1%) oraz niższe koszty życia w porównaniu do innych województw (14,9%). Najrzadziej wybierają odpowiedzi inne (3,1%), a jedynie 3,3% studentów uważa, że nie ma takiego czynnika, który mógłby ich zatrzymać w województwie. Z kolei studenci spoza regionu najczęściej wskazują poprawę jakości i estetyki przestrzeni publicznych (18,2%), atrakcyjniejszą ofertę mieszkań dla młodych (17,7%) oraz poprawę stanu środowiska naturalnego (16,8%). Najrzadziej podają oni inne odpowiedzi, jednak ponad dwa razy częściej niż studenci z regionu twierdzą, że nie ma czynnika, który mógłby zachęcić ich do wybrania województwa śląskiego jako miejsca do życia. Największa różnica w opiniach dotyczy czynnika „większa liczba ofert pracy związanych ze studiowanym kierunkiem” - wskazało go 15,5% studentów z województwa, podczas gdy tylko 7,1% studentów spoza regionu uznało go za istotny.

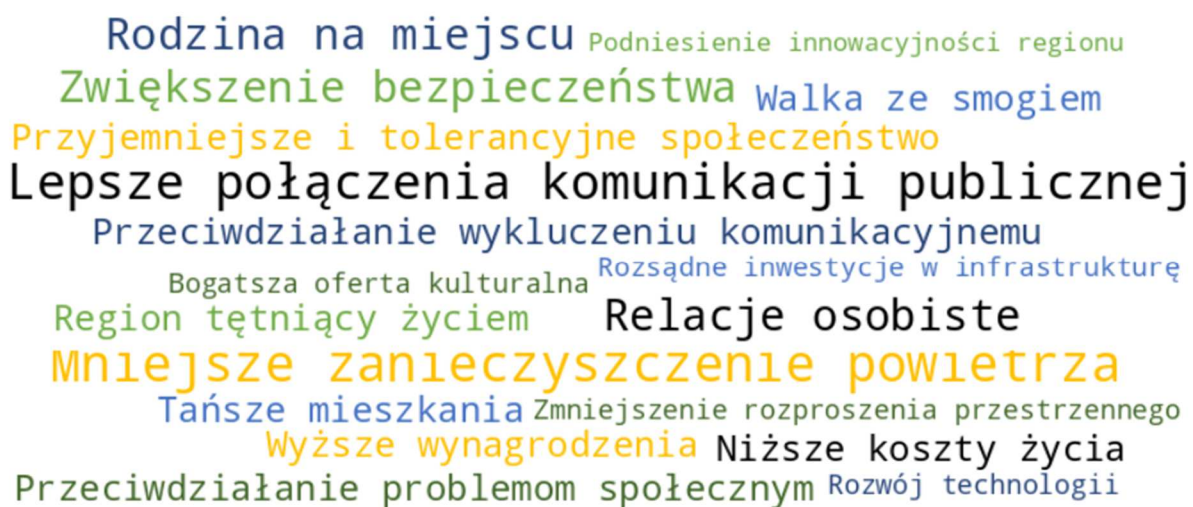
Wykres 18 Jakie czynniki mogłyby zachęcić Cię do wybrania województwa śląskiego jako miejsca do życia?

Co mogłyby zachęcić Cię do wybrania województwa śląskiego jako miejsce do życia?

Źródło: Opracowanie własne na podstawie zrealizowanego badania ankietowego

Rysunek 5 Inne czynniki wskazane przez studentów jako możliwa zachęta do wybrania województwa śląskiego jako miejsca do życia.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie zrealizowanego badania ankietowego

Wśród studentów planujących opuszczenie województwa po ukończeniu studiów, w odpowiedziach na pytanie o czynniki, które mogłyby skłonić ich do pozostania, często pojawiają się kwestie związane z życiem osobistym i jakością infrastruktury. Wielu z nich wskazuje, że większa skłonność do pozostania pojawiłaby się, gdyby mieli rodzinę na miejscu lub w bliskiej odległości. Kolejnym czynnikiem, na który studenci zwracają uwagę są relacje osobiste – wymieniają oni między innymi kwestie miejsca zamieszkania partnerów. Czynniki te pokazują, że decyzje migracyjne są ściśle powiązane z relacjami osobistymi i społecznymi. Istotnym czynnikiem są również lepsze połączenia komunikacyjne – zarówno z mniej zurbanizowanymi obszarami województwa, które zmagają się z wykluczeniem transportowym, jak i z innymi regionami kraju. Studenci zwracają także uwagę na potrzebę poprawy bezpieczeństwa oraz przeciwdziałania problemom społecznym.

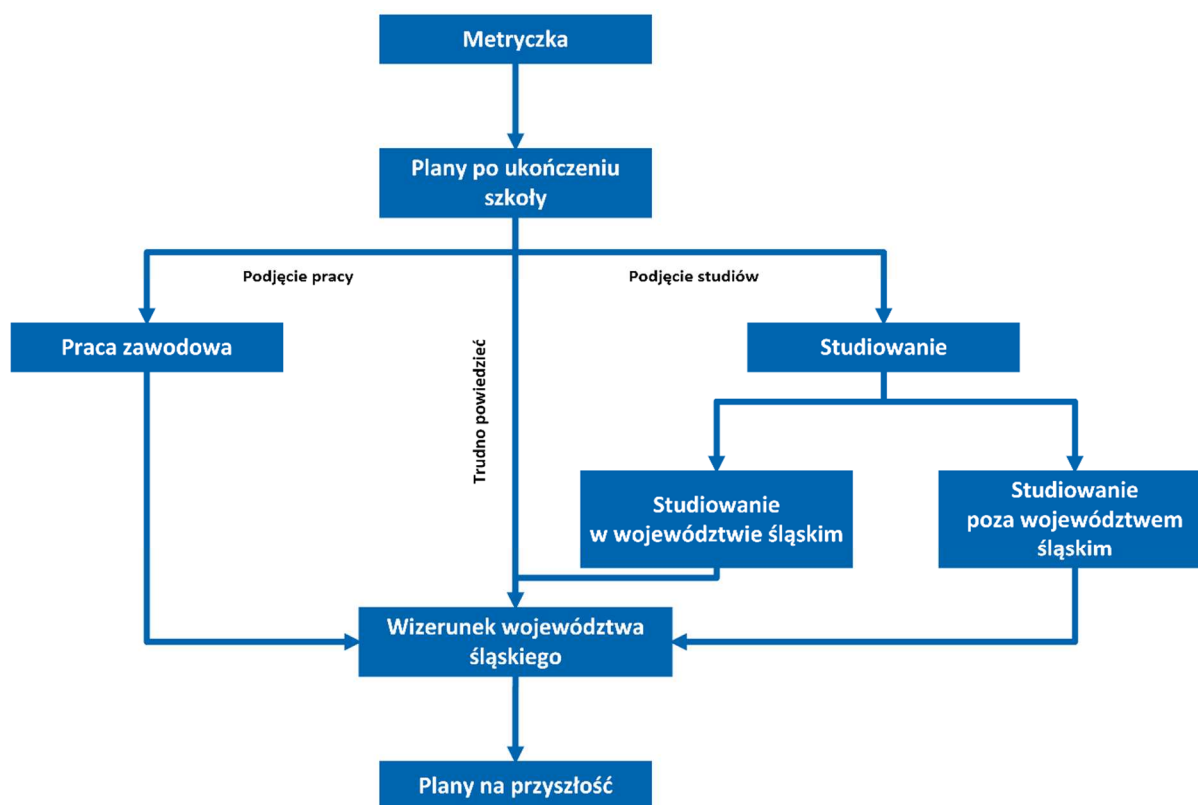
Część II – uczniowie klas maturalnych

1. Metodologia

Badanie ankietowe zostało przeprowadzone na przełomie kwietnia i maja 2025 roku. Formularz ankiety został wysłany do szkół średnich zlokalizowanych na terenie województwa śląskiego, w tym do liceów ogólnokształcących, techników oraz szkół branżowych II stopnia. Dobór placówek miał na celu objęcie możliwie szerokiej grupy ankietowanych uczących się w różnych szkołach oferujących szerokie spektrum kierunków kształcenia.

W badaniu zastosowano ilościową metodę badawczą, opartą na wykorzystaniu ankiety internetowej (CAWI) jako narzędzia zbierania danych. Taka forma umożliwiła sprawne dotarcie do dużej liczby respondentów oraz zapewniła anonimowość i komfort w udzielaniu odpowiedzi. Narzędziem badawczym był autorski formularz ankiety online, stworzony przy użyciu platformy Microsoft Forms. Ankieta składała się z pytań zamkniętych, jednokrotnego i wielokrotnego wyboru, oraz pytań otwartych umożliwiających wyrażenie opinii własnymi słowami. Kwestionariusz ankiety został podzielony na 8 sekcji tematycznych, których układ dostosowywał przebieg pytań do odpowiedzi udzielanych przez respondentów.

Wykres 19 Schemat struktury ankiety dla uczniów klas maturalnych

Źródło: Opracowanie własne na podstawie zrealizowanego badania ankietowego

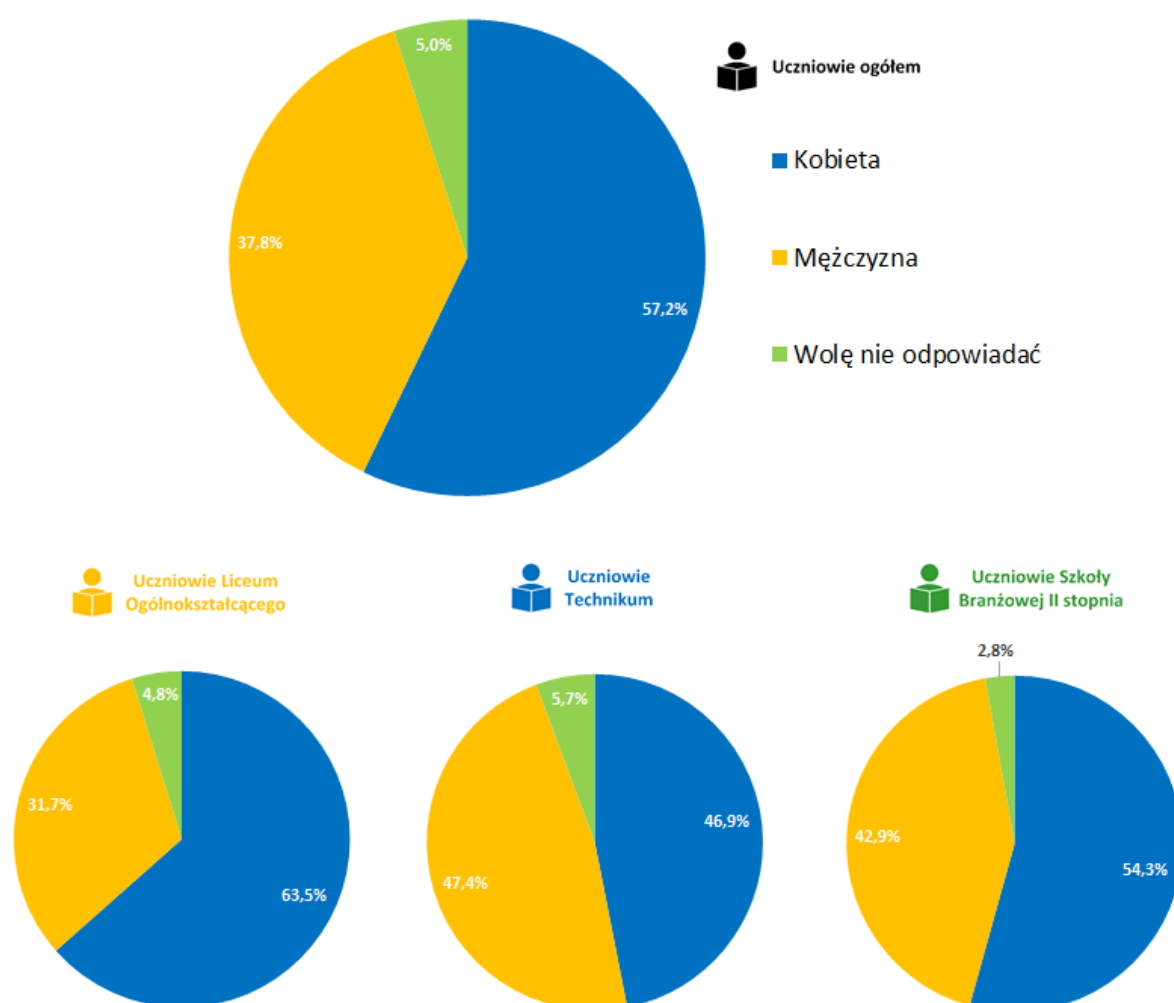
Badanie to z racji nielosowego doboru próby nie ma charakteru badania reprezentatywnego. Próba ta ma charakter sondy wstępnie rozpoznającej opinie i postawy uczniów klas maturalnych względem województwa śląskiego, życia w tym regionie studiowania w nim i potencjalnego uczestniczenia w rynku pracy. Przedstawiony rekonesans badawczy może stanowić wkład do pogłębienia analizy tej szczególnej kategorii społeczeństwa jaką stanowią uczniowie klas maturalnych i ich motywacji.

2. Charakterystyka próby badawczej

2.1. Płeć respondentów i rodzaj kończącej szkoły

W badaniu ankietowym wzięło udział 563 uczniów klas maturalnych, w tym 334 z liceów ogólnokształcących, 194 z techników oraz 35 ze szkół branżowych II stopnia. Kobiety stanowią większość respondentów – 57,2%, mężczyźni 37,8%, a 5% uczestników wybrało opcję „wolę nie odpowiadać”. Wśród respondentów kończących licea ogólnokształcące oraz szkoły branżowe II stopnia przeważają kobiety, stanowiąc odpowiednio 63,5% i 54,3% uczniów, natomiast w przypadku ankietowanych uczących się w technikach dominują mężczyźni, którzy stanowią 47,4% ankietowanych.

Wykres 20 Płeć respondentów

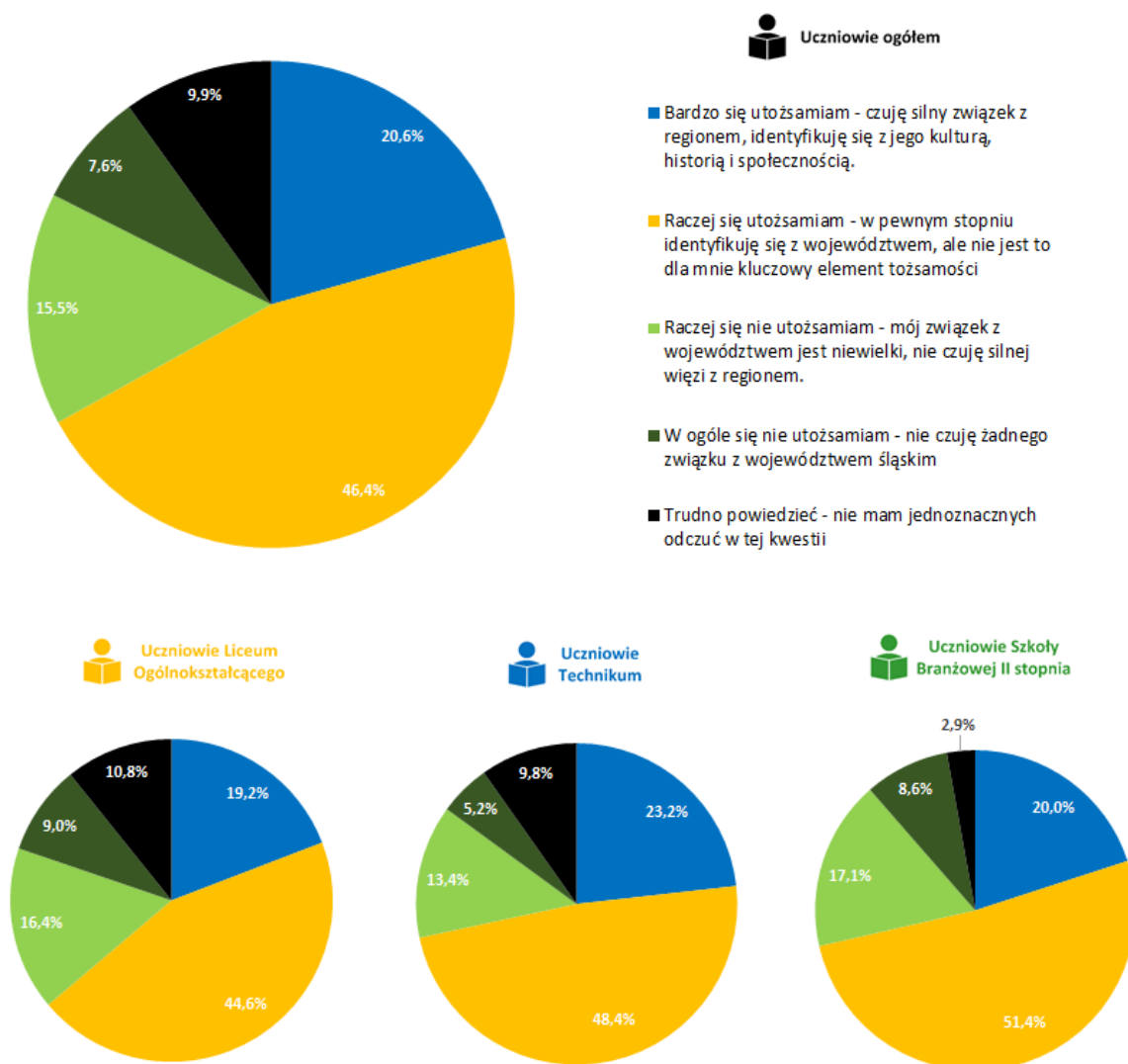

Źródło: Opracowanie własne na podstawie zrealizowanego badania ankietowego

2.2. Utożsamianie się z województwem śląskim

Uczniowie klas maturalnych wykazują silne poczucie przynależności regionalnej, co potwierdzają zarówno dane zagregowane, jak i szczegółowe zestawienie według rodzaju szkoły. Najwięcej respondentów w pewnym stopniu identyfikuje się z regionem (46,4% wszystkich odpowiedzi) oraz bardzo się utożsamia (20,6% wszystkich odpowiedzi). Bardziej szczegółowa analiza, uwzględniająca typ szkoły, ujawnia jednak pewne różnice w poziomie identyfikacji regionalnej. Uczniowie liceów identyfikują się z regionem znacznie słabiej niż uczniowie techników i szkół branżowych. Wśród licealistów odsetek osób, które w ogóle nie utożsamiają się z regionem wyniósł 9%, podczas gdy w technikach było to 5,2%, a w szkołach branżowych 8,6%. Respondenci w zdecydowanej większości identyfikują się z województwem śląskim, jednak poziom tej identyfikacji różni się w zależności od typu szkoły – uczniowie techników i szkół branżowych wykazują silniejsze poczucie przynależności do regionu niż ich rówieśnicy z liceów.

Wykres 21 Jak bardzo utożsamiasz się z województwem śląskim?

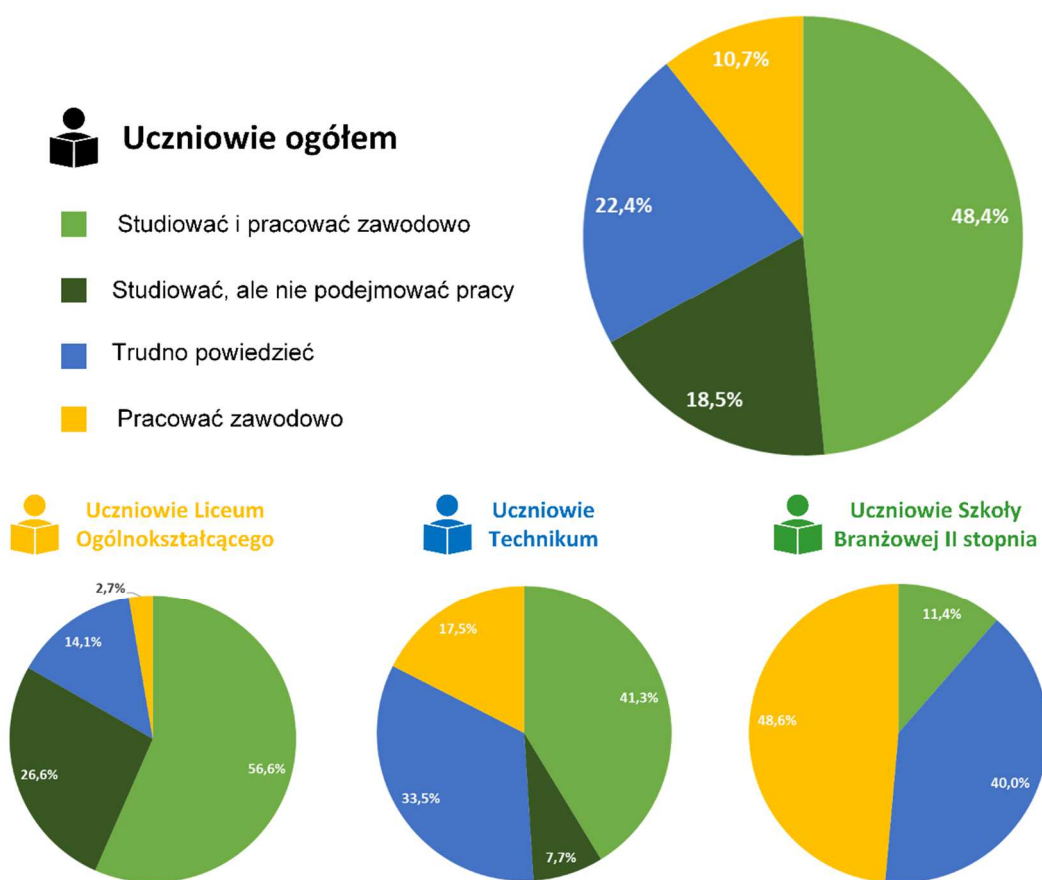
Źródło: Opracowanie własne na podstawie zrealizowanego badania ankietowego

3. Plany na przyszłość

3.1. Plany uczniów po ukończeniu szkoły średniej

Większość maturzystów deklaruje chęć kontynuowania nauki po ukończeniu szkoły średniej – aż 66,9% planuje rozpocząć studia, z czego największa część (48,4%) zamierza łączyć je z pracą zawodową. Niewielki odsetek uczniów (10,7%) planuje od razu wejść na rynek pracy, natomiast 22,4% nie ma jeszcze sprecyzowanych planów. Wyniki wskazują na to, że dla większości młodych ludzi edukacja pozostaje priorytetem, choć coraz częściej towarzyszy jej potrzeba samodzielności finansowej i zdobywania doświadczenia zawodowego.

Wykres 22 Jakie masz plany po ukończeniu szkoły średniej?

Źródło: Opracowanie własne na podstawie zrealizowanego badania ankietowego

Plany uczniów różnią się jednak znacząco w zależności od typu kończącej szkoły średniej. Wśród licealistów dominuje chęć studiowania – aż 83,2% uczniów planuje kontynuację nauki, w tym aż 56,6% zamierza łączyć studia z pracą. Tylko 2,7% uczniów liceum planuje od razu podjąć zatrudnienie, co może świadczyć o silnym nastawieniu tej grupy na rozwój akademicki i zdobycie wyższego wykształcenia przed wejściem na rynek pracy.

W technikum sytuacja jest bardziej zróżnicowana – 49% maturzystów planuje studia, a 41,3% chce je łączyć z pracą. Jednocześnie aż 17,5% uczniów technikum deklaruje chęć rozpoczęcia pracy zawodowej zaraz po szkole. Może to wynikać z praktycznego charakteru

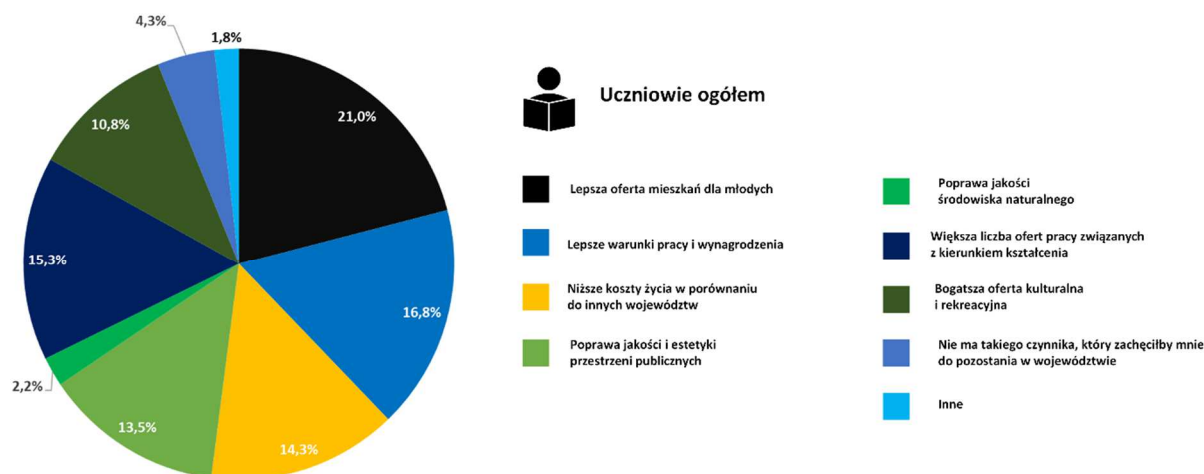
kształcenia w technikach, które często przygotowuje uczniów do konkretnych zawodów i umożliwia szybsze wejście na rynek pracy.

Największy odsetek uczniów planujących podjęcie pracy po ukończeniu szkoły występuje wśród uczniów szkół branżowych II stopnia²⁶ – aż 48,6% deklaruje taki zamiar. Tylko 11,4% uczniów tej grupy chce studiować, i to wyłącznie w połączeniu z pracą. Może to wynikać z specyfiki tej ścieżki edukacyjnej, która często koncentruje się na szybkim wejściu na rynek pracy i zdobyciu kwalifikacji zawodowych. Co więcej, aż 40% uczniów szkół branżowych nie ma jeszcze sprecyzowanych planów na przyszłość.

3.2. Czynniki wpływające na wybór województwa śląskiego jako miejsce do życia

Uczniowie klas maturalnych zostali również zapytani o czynniki, które mogłyby ich przekonać do wybrania województwa śląskiego jako miejsca do życia. Najwięcej wskazań uzyskuje lepsza oferta mieszkaniowa dla młodych (21%), co pokazuje, że dostępność i atrakcyjność warunków mieszkaniowych odgrywa kluczową rolę w decyzjach młodych ludzi o miejscu zamieszkania. Kolejne istotne czynniki to lepsze warunki pracy i wynagrodzenia (16,8%) oraz większa liczba ofert pracy związana z kierunkiem kształcenia (15,3%). Najmniej wskazywane są odpowiedzi dotyczące poprawy jakości środowiska naturalnego (2,2%) oraz inne czynniki (1,8%), wśród których pojawiają się takie aspekty jak bliskość rodziny, zwiększenie liczby miejsc do uprawiania sportu czy niższe ceny biletów w transporcie publicznym. Co ciekawe, 4,3% ankietowanych zaznaczyło, że nie ma takiego czynnika, który zachęciłby ich do pozostania w regionie. Może to świadczyć o głębszym poczuciu braku perspektyw lub silnym nastawieniu na migrację do innych części kraju czy za granicę.

Wykres 23 Jakie czynniki mogłyby zachęcić Cię do wybrania województwa jako miejsca do życia?

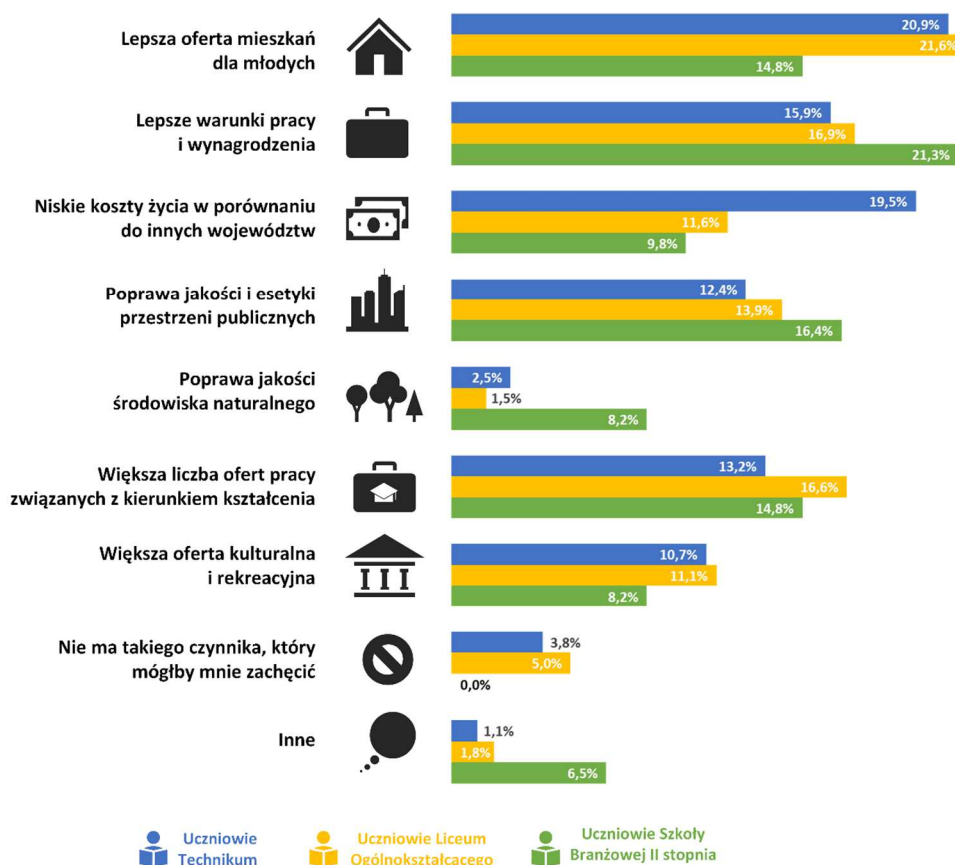
Źródło: Opracowanie własne na podstawie zrealizowanego badania ankietowego

²⁶ Należy zauważyć, że liczebność próby była niewielka (n = 35), co może ograniczać możliwości uogólniania wyników na całą populację.

Dla uczniów różnych typów szkół średnich różne czynniki mają istotny wpływ na podejmowanie decyzji o pozostaniu w województwie śląskim. Uczniowie liceów ogólnokształcących oraz techników najczęściej wskazują lepszą ofertę mieszkań dla młodych jako najważniejszy czynnik. W przypadku uczniów kończących liceum odpowiedź ta jest znacznie dominująca, natomiast uczniowie techników zwracają również dużą uwagę na koszty życia w odniesieniu do innych województw.

Natomiast uczniowie szkół branżowych II stopnia²⁷ jako najistotniejszy czynnik wskazują lepsze warunki pracy i wynagrodzenia, co może wynikać z ich szybszego wejścia na rynek pracy i większego skupienia na aspektach ekonomicznych. Warto również zauważyć, że poprawa jakości środowiska naturalnego jest najmniej istotna dla wszystkich grup uczniów co może świadczyć o postrzeganiu tego czynnika jako niewpływającego bezpośrednio na codzienne życie. Dodatkowo uczniowie liceów ogólnokształcących częściej niż inne grupy wskazują brak czynników, które mogłyby przekonać ich do pozostania w regionie. Może to sugerować większe niezadowolenie z lokalnych warunków i silniejsze aspiracje migracyjne powiązane z planami dotyczącymi studiów w renomowanych ośrodkach akademickich w innych częściach kraju.

Wykres 24 Jakie czynniki mogłyby zachęcić Cię do wybrania województwa jako miejsca do życia?

Źródło: Opracowanie własne na podstawie zrealizowanego badania ankietowego

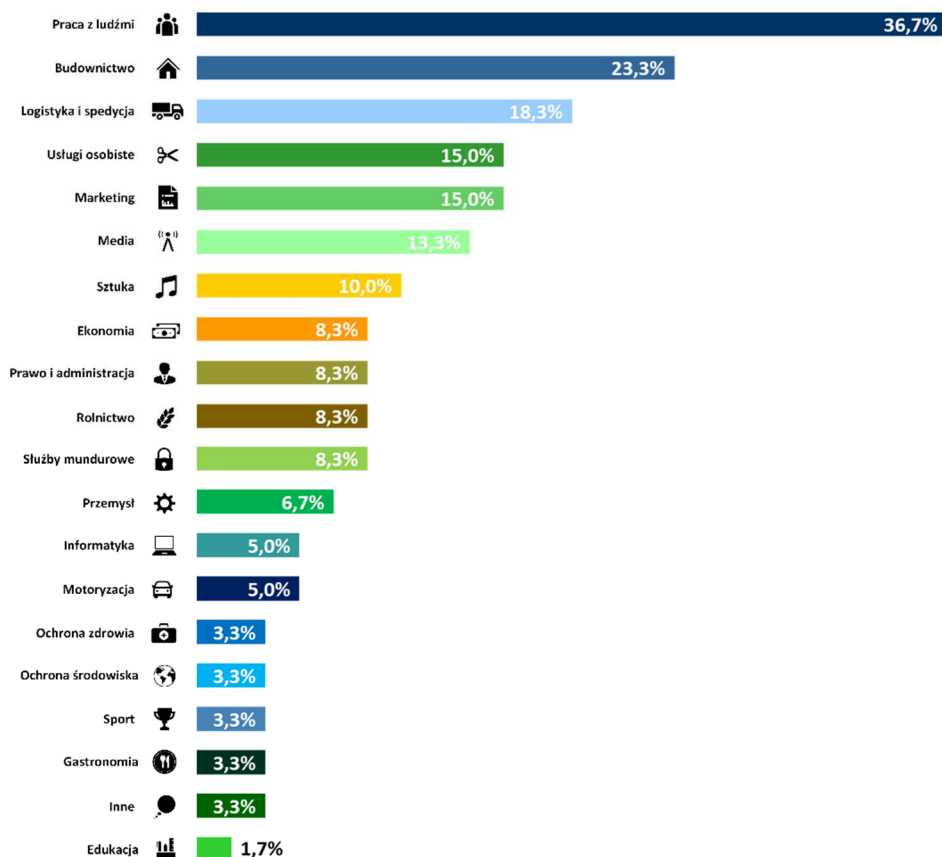
²⁷ Należy zauważyć, że liczebność próby była niewielka (n = 35), co może ograniczać możliwości uogólniania wyników na całą populację.

4. Praca zawodowa

4.1. Preferencje zawodowe uczniów klas maturalnych

Spośród uczniów, którzy po ukończeniu szkoły średniej planują podjąć pracę zawodową, bez kontynuowania nauki na studiach, najliczniejszą grupę stanowią uczniowie technikum, następnie szkoły branżowej II stopnia oraz liceum ogólnokształcącego. Uczniowie Ci zostali zapytani o dziedzinę życia, z którą chcieliby wiązać swoją przyszłość zawodową²⁸. Ich wybory zawodowe są zróżnicowane, jednak można zauważyć wyraźną dominację trzech głównych obszarów: praca z ludźmi, budownictwo oraz logistyka i spedycja. Szczególnie uczniowie techników wykazują duże zainteresowanie pracą z ludźmi oraz logistyką i spedycją, co może wynikać z praktycznego profilu kształcenia i dostępnych specjalizacji. Uczniowie szkół branżowych najczęściej wybierają budownictwo i motoryzację, co również jest zgodne z charakterem ich edukacji. Natomiast licealiści częściej wybierają ścieżki zawodowe wymagające kreatywności, komunikatywności i kompetencji miękkich takie jak między innymi praca z ludźmi, marketing i sztuka. Wynika to z faktu, że licea ogólnokształcące nie oferują profilu technicznego, przez co uczniowie nie są ukierunkowani na zawody o charakterze praktycznym.

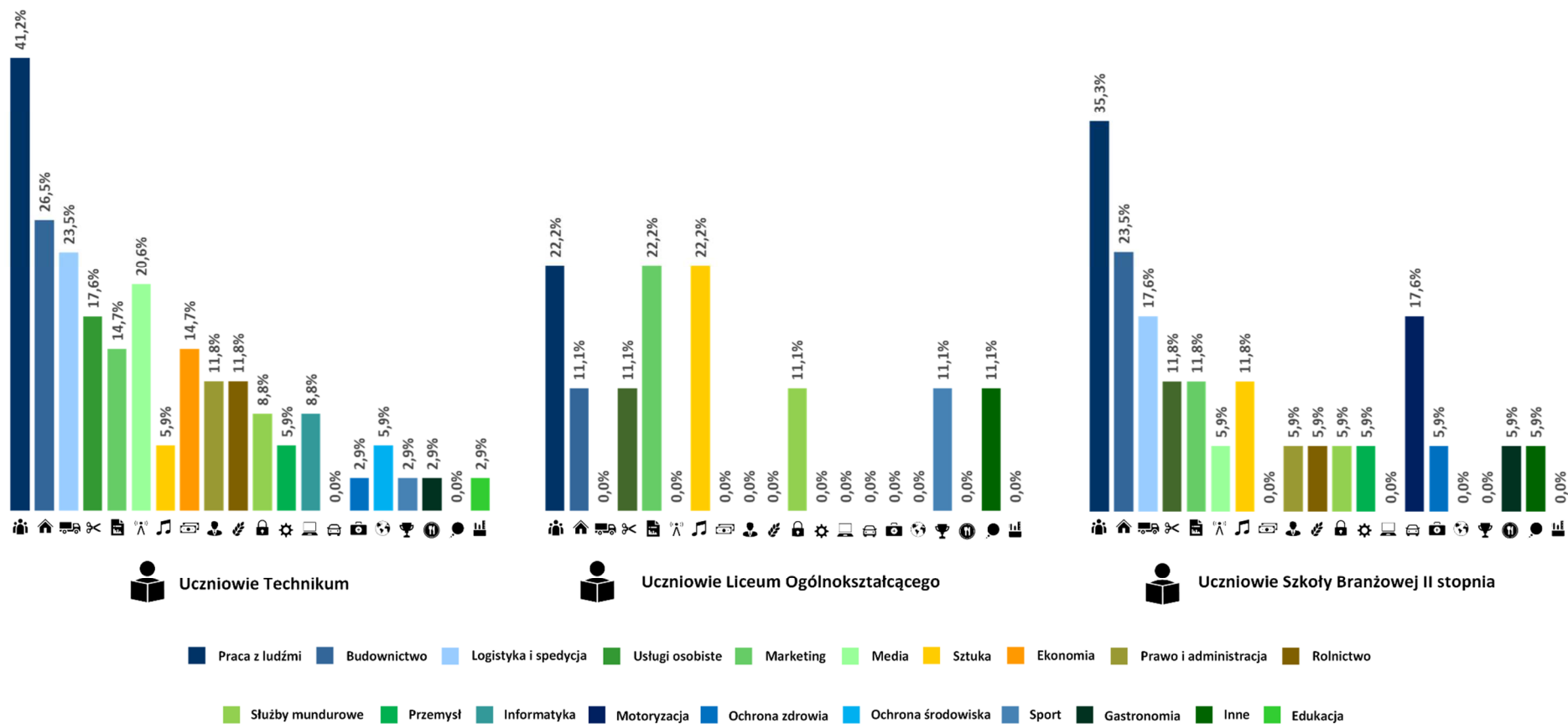
Wykres 25 Z jaką dziedziną życia wiążesz swoją przyszłość zawodową? - ogółem

Źródło: Opracowanie własne na podstawie zrealizowanego badania ankietowego

²⁸ Ponieważ pytanie miało charakter wielokrotnego wyboru, uczniowie mogli wskazać więcej niż jedną dziedzinę. Wartości procentowe na wykresach 21 i 22 pokazują, jaki odsetek uczniów rozważa daną dziedzinę, z podziałem na typ szkoły. Warto zaznaczyć, że wartości nie sumują się do 100%, ponieważ jeden uczeń mógł wskazać kilka opcji. Taki sposób prezentacji pozwala zobaczyć, które obszary cieszą się największym zainteresowaniem.

Wykres 26 Z jaką dziedziną życia wiążesz swoją przyszłość zawodową? – z podziałem na rodzaj kończącej szkoły

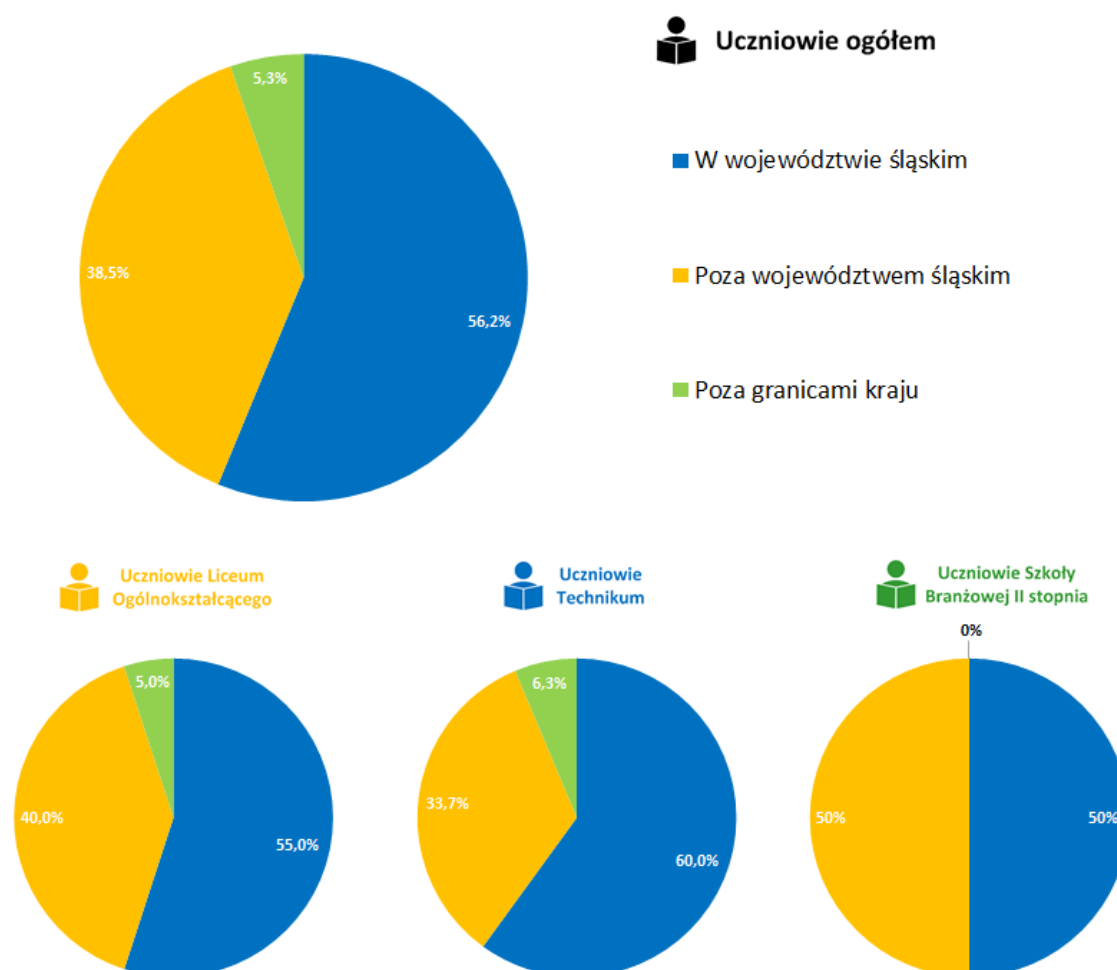
Źródło: Opracowanie własne na podstawie zrealizowanego badania ankietowego

5. Studia

5.1. Studia w województwie śląskim czy poza regionem? Preferencje maturzystów

Uczniowie klas maturalnych zostali także poproszeni o wskazanie gdzie planują podjąć studia po ukończeniu szkoły średniej. Wśród ogółu ankietowanych najczęściej wskazywaną lokalizacją jest województwo śląskie – 56,2% respondentów planuje kontynuować naukę właśnie tam. Na drugim miejscu znajduje się wskazania dotyczące uczelni zlokalizowanych poza obszarem województwa, natomiast 5,3% badanych deklaruje chęć rozpoczęcia studiów poza granicami kraju. W podziale na typ szkoły średniej najwięcej uczniów techników – 60%, planuje pozostać w województwie śląskim. Z kolei połowa uczniów szkół branżowych II stopnia deklaruje chęć podjęcia studiów poza regionem. Należy jednak zaznaczyć, że grupa ta jest niereprezentatywna, ponieważ odpowiedzi udzieliły jedynie 4 osoby.

Wykres 27 Gdzie planujesz podjąć studia po ukończeniu szkoły średniej? - odpowiedzi ogółem oraz w podziale na rodzaj szkoły średniej.

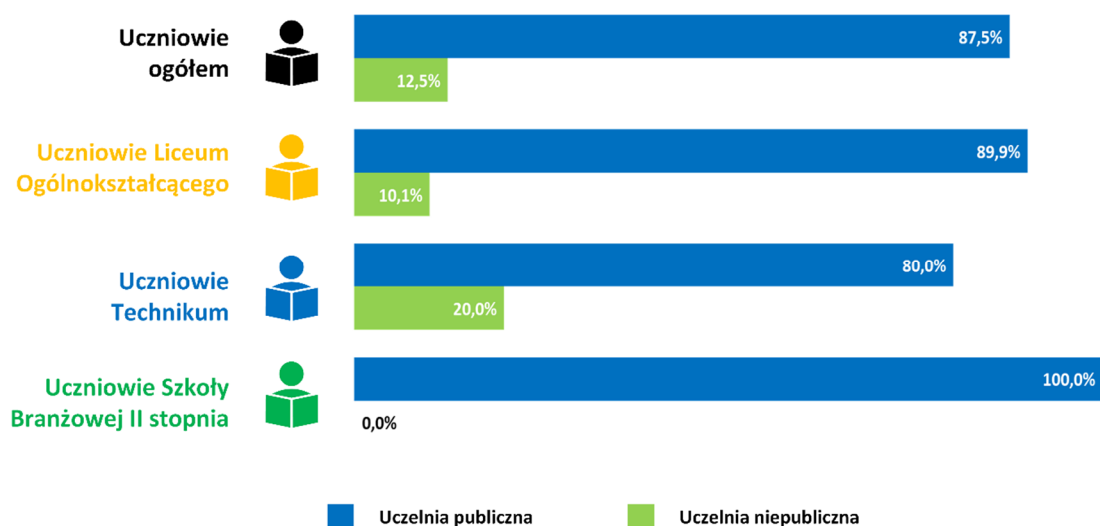
Źródło: Opracowanie własne na podstawie zrealizowanego badania ankietowego

Na podstawie wyników badania można zauważyć, że większość uczniów klas maturalnych planuje kontynuować naukę na studiach w województwie śląskim. Wskazuje to zarówno na przywiązanie do regionu, jak i pozytywną ocenę lokalnej oferty edukacyjnej. Najwięcej takich odpowiedzi pojawia się wśród uczniów techników – 60% z nich chce studiować właśnie w tym województwie. Może to wynikać z silniejszych związków z regionem oraz z chęci wyboru ścieżki edukacyjnej, która znajduje się blisko miejsca zamieszkania. W przypadku uczniów szkół branżowych II stopnia częściej pojawiają się odpowiedzi wskazujące na chęć studiowania poza regionem, jednak ze względu na bardzo małą liczbę odpowiedzi w tej grupie (tylko 4 osoby), dane te należy traktować ostrożnie. Wyniki pokazują, że typ szkoły średniej ma wpływ na wybory edukacyjne młodzieży, a lokalizacja uczelni jest ważnym czynnikiem w podejmowaniu decyzji o dalszej nauce.

5.2. Na jakiej uczelni planujesz rozpocząć studia

Wybór uczelni stanowi istotny element planowania ścieżki edukacyjnej młodych ludzi kończących szkołę średnią. Jednym z kluczowych aspektów tej decyzji są preferencje dotyczące typu uczelni, publicznej lub niepublicznej. W związku z powyższym zapytano młodych ludzi o ich plany dotyczące wyboru typu uczelni. Zdecydowana większość respondentów – 87,5%, deklaruje chęć rozpoczęcia studiów na uczelni publicznej. Uczelnie niepubliczne rozważa jedynie 12,5% badanych. Analiza wyników w podziale na rodzaj szkoły średniej pokazuje, że uczelnie publiczne dominują we wszystkich grupach, choć wśród uczniów techników odsetek osób skłaniających się ku uczelniom niepublicznym jest wyraźnie wyższy i wynosi 20%. W przypadku szkół branżowych II stopnia wszyscy ankietowani wskazali uczelnie publiczne, jednak ze względu na niewielką liczebność tej grupy, dane te mają charakter niereprezentatywny.

Wykres 28 Na jakiej uczelni planujesz rozpocząć studia po ukończeniu szkoły średniej? – odpowiedzi ogółem oraz w podziale na rodzaj szkoły średniej.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie zrealizowanego badania ankietowego

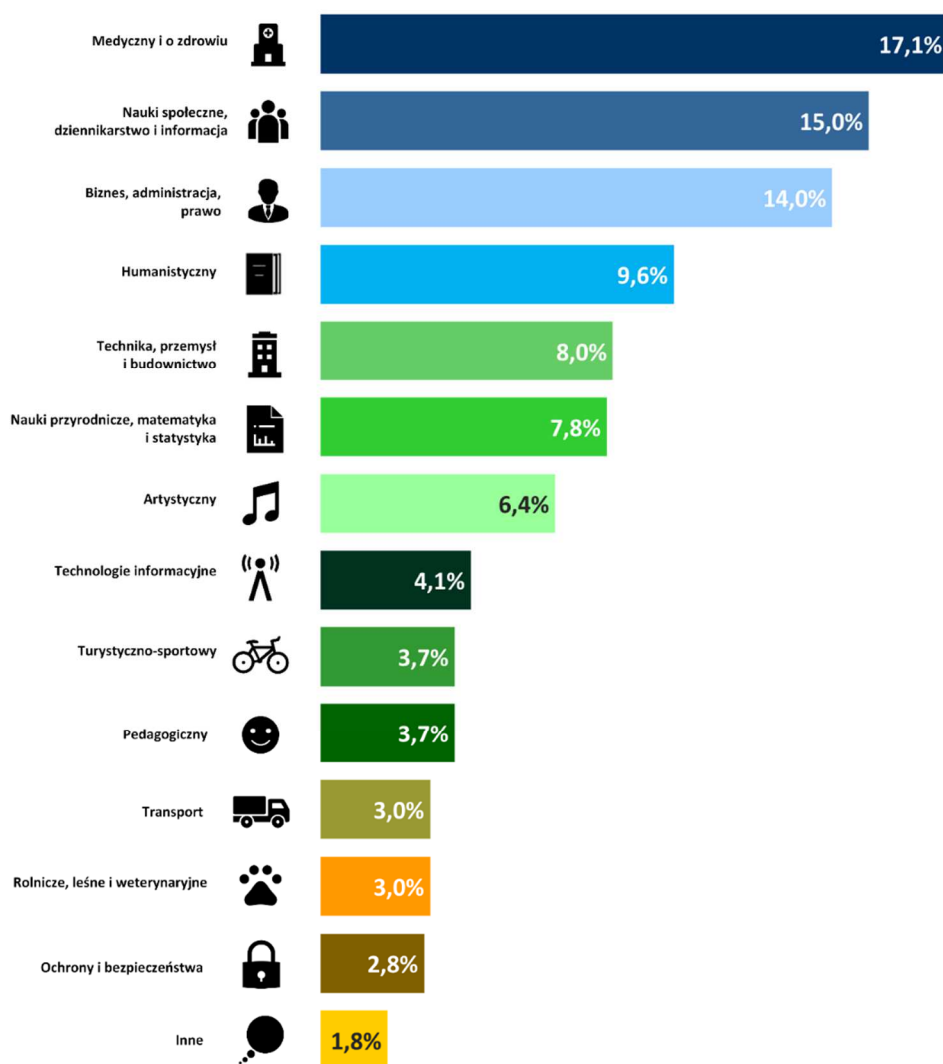
Analiza preferencji dotyczących wyboru typu uczelni wykazuje, że zdecydowana większość uczniów klas maturalnych planuje kontynuować naukę na uczelniach publicznych. Świadczy to o dużym zaufaniu do tego rodzaju instytucji oraz pozytywnej ocenie ich oferty edukacyjnej i dostępności, jak również aspektów finansowych związanych z bezpłatną dostępnością do studiów na uczelniach publicznych. Uczelnie publiczne cieszą się dominującą popularnością we wszystkich

grupach uczniów, niezależnie od typu szkoły średniej. Jednak wśród uczniów techników odsetek osób rozważających studia na uczelniach niepublicznych jest wyraźnie wyższy co może wskazywać na większą otwartość tej grupy na różne możliwości kształcenia. Ogólnie wyniki potwierdzają, że uczelnie publiczne pozostają głównym wyborem młodzieży kończącej szkoły średnie, choć preferencje różnią się w zależności od typu szkoły.

5.3. Kierunki studiów preferowane przez uczniów klas maturalnych

Uczniowie klas maturalnych zostali poproszeni o wskazanie preferowanych kierunków studiów według typu kształcenia, które zamierzają podjąć po zakończeniu nauki w szkole średniej. Wśród najczęściej wybieranych obszarów kształcenia znajdują się kierunki medyczne i o zdrowiu (17,1%), nauki społeczne, dziennikarstwo i informacja (15%), a także biznes, administracja, prawo (14%).

Wykres 29 Jaki kierunek/i studiów wg typu kształcenia, planujesz rozpocząć po ukończeniu szkoły średniej? – odpowiedzi uzyskane od ogółu ankietowanych uczniów.

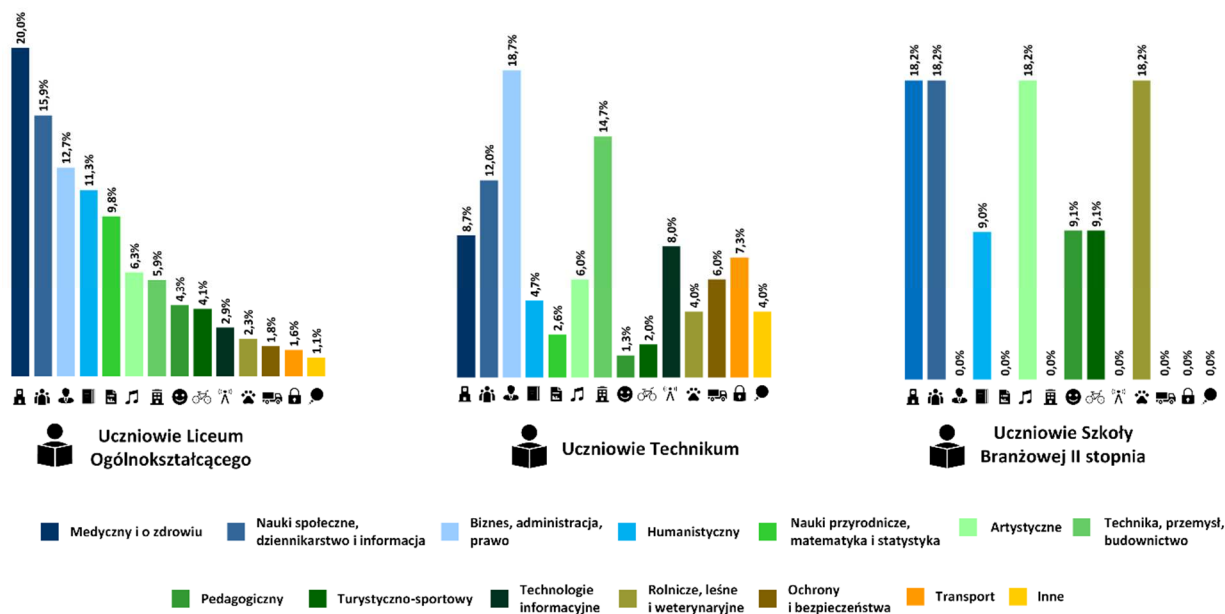

Źródło: Opracowanie własne na podstawie zrealizowanego badania ankietowego

Analiza wyników z uwzględnieniem podziału na poszczególne grupy uczniów pozwala dostrzec zauważalne różnice w preferencjach dotyczących dalszej ścieżki edukacyjnej. Uczniowie liceów ogólnokształcących najczęściej wskazują kierunki zbieżne z preferencjami ogółu ankietowanych. W przypadku uczniów techników, największym zainteresowaniem cieszą się kierunki związane z biznesem, administracją i prawem (18,7%). Na drugim miejscu znajdują się kierunki techniczne, związane z przemysłem i budownictwem (14,7%), a na trzecim – nauki społeczne, dziennikarstwo i informacja (12%). Uczniowie szkół branżowych II stopnia znacznie rzadziej deklarują chęć kontynuowania nauki na szkołach wyższych. W rezultacie nie wykorzystali pełnego zakresu możliwych wskazań, co sprawia, że ta grupa nie jest w pełni reprezentatywna. Wśród ankietowanych z tej grupy, którzy planują podjąć studia, najczęściej wskazywano kierunki z obszaru nauk medycznych i o zdrowiu, nauk społecznych, dziennikarstwa i informacji, kierunki artystyczne, a także związane z rolnictwem, leśnictwem i weterynarią.

Analiza wskazuje na zróżnicowanie preferencji kierunków studiów w zależności od typu szkoły średniej. Uczniowie liceów wybierają kierunki zgodne z ogólnymi trendami obserwowanymi w całej grupie respondentów. Natomiast uczniowie techników wykazują większe zainteresowanie kierunkami związanymi z biznesem oraz techniką. W grupie uczniów szkół branżowych odnotowano niższy poziom planów dalszej edukacji, co ogranicza reprezentatywność wyników w tej kategorii. Wyniki potwierdzają, że wybór kierunku studiów jest powiązany z profilem kształcenia oraz indywidualnymi aspiracjami edukacyjnymi i zawodowymi.

Wykres 30 Jaki kierunek/i studiów wg typu kształcenia, planujesz rozpocząć po ukończeniu szkoły średniej? – odpowiedzi uzyskane od ankietowanych uczniów w podziale na rodzaj szkoły średniej.

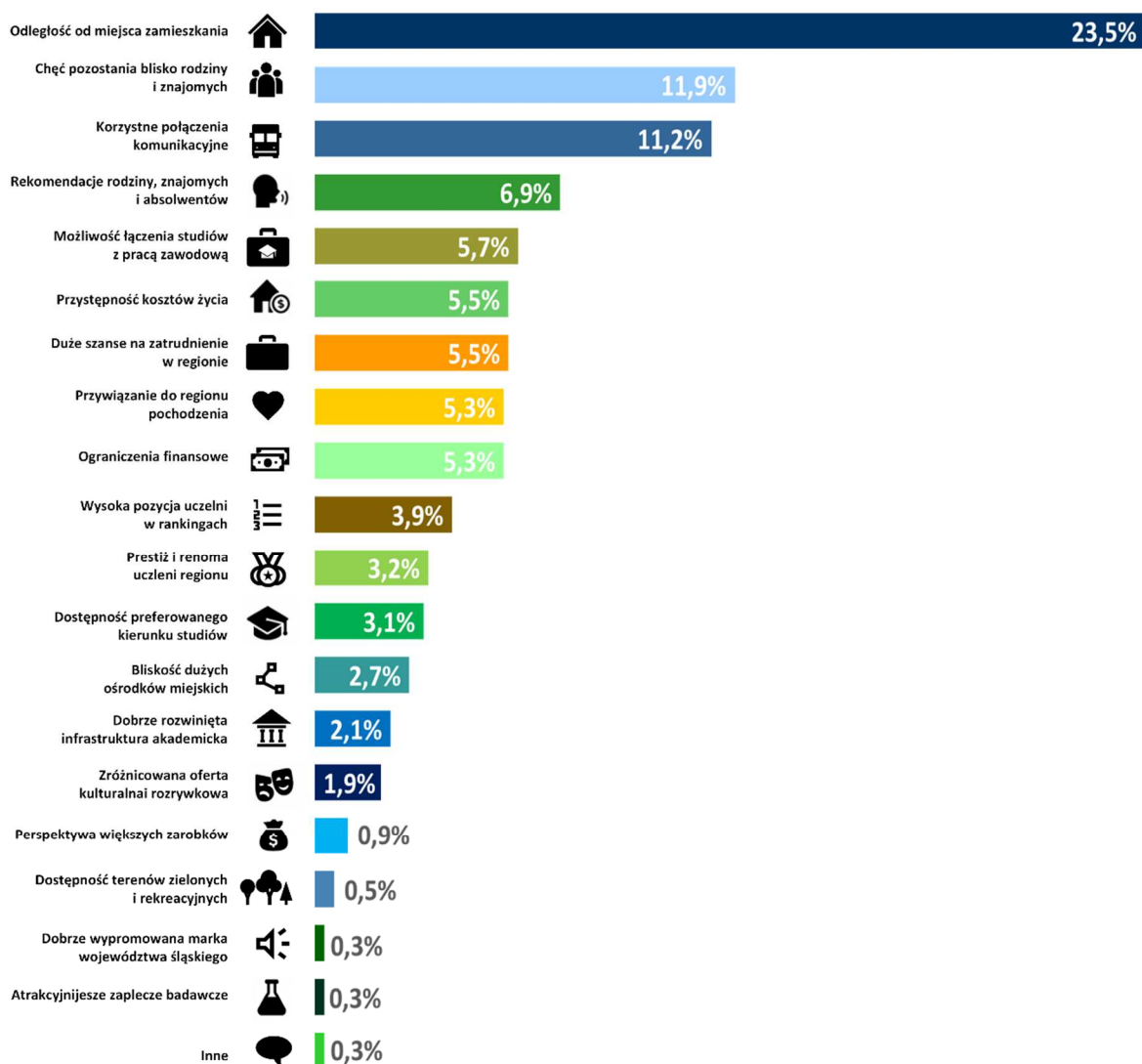
Źródło: Opracowanie własne na podstawie zrealizowanego badania ankietowego

6. Studia w województwie śląskim

6.1. Powody, dla których rozważasz studiowanie w województwie śląskim po ukończeniu szkoły średniej

W odpowiedzi na pytanie dotyczące powodów rozważania podjęcia studiów w województwie śląskim, uczniowie klas maturalnych najczęściej wskazują na bliskość miejsca zamieszkania – ten czynnik wybiera 23,5% respondentów. Kolejne miejsca zajmują: chęć pozostania blisko rodziny i znajomych (11,9%) oraz dogodne połączenia komunikacyjne (11,2%). Zdecydowanie rzadziej wskazywane są takie motywacje jak atrakcyjniejsze zaplecze badawcze (0,3%), dobrze wypromowana marka regionu (0,3%) czy dostępność terenów zielonych i rekreacyjnych (0,5%).

Wykres 31 Jakie są główne powody, dla których rozważasz studiowanie w województwie śląskim po ukończeniu szkoły średniej? - odpowiedzi uzyskane od ogółu ankietowanych uczniów.

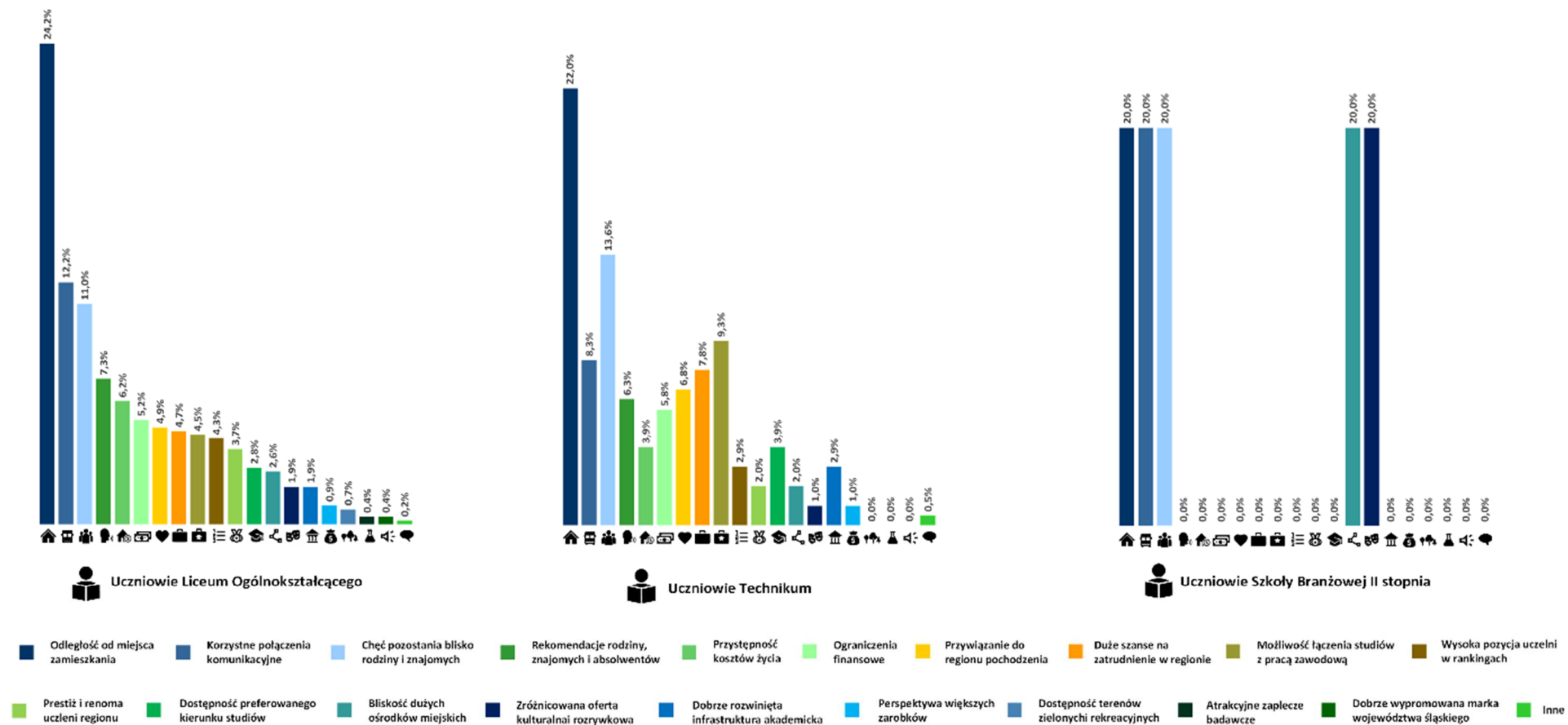

Źródło: Opracowanie własne na podstawie zrealizowanego badania ankietowego

W odpowiedziach uczniów wg typu szkół średnich na pytanie o powody rozważania studiów w województwie śląskim widoczne są wyraźne różnice. Uczniowie liceów najczęściej wskazują na bliskość miejsca zamieszkania (24,2%), korzystne połączenia komunikacyjne (12,2%) oraz chęć pozostania blisko rodziny i znajomych (11%). Respondenci z techników również na pierwszym miejscu wskazują odległość od miejsca zamieszkania, jednak na drugim miejscu plasuje się chęć pozostania blisko rodziny (13,6%), a na trzecim – możliwość łączenia studiów z pracą zawodową (9,3%). W przypadku najmniejszej grupy, liczącej 2 osoby (uczniowie szkół branżowych II stopnia) – rozkład odpowiedzi był równomierny. Wskazywano zarówno na bliskość miejsca zamieszkania, dogodne połączenia komunikacyjne, bliskość rodziny i znajomych, jak i bliskość dużych ośrodków miejskich oraz zróżnicowaną ofertę kulturalną i rozrywkową.

Na podstawie odpowiedzi uczniów klas maturalnych oraz w podziale na różne typy szkół średnich można zauważyć, że decyzje dotyczące wyboru miejsca studiów w województwie śląskim są w dużej mierze determinowane czynnikami osobistymi i logistycznymi. Niezależnie od rodzaju szkoły, najczęściej wskazywanym powodem jest bliskość miejsca zamieszkania, chęć pozostania blisko rodziny i znajomych oraz dogodne połączenia komunikacyjne. W przypadku uczniów techników większe znaczenie zyskuje również możliwość łączenia studiów z pracą zawodową. Powyższe determinanty wskazują, że przy wyborze miejsca do studiowania uczniowie kierują się kwestiami związanymi z wygodą takimi jak bliskość uczelni, znajomość regionu czy dostępność komunikacyjna. Coraz większe znaczenie mają również koszty utrzymania, takie jak ceny najmu mieszkań, koszty życia codziennego oraz możliwość podjęcia pracy dorywczej. Dla wielu uczniów, te aspekty mogą przeważać nad prestiżem uczelni czy potencjałem rozwojowym regionu.

Wykres 32 Jakie są główne powody, dla których rozważasz studiowanie w województwie śląskim po ukończeniu szkoły średniej? - odpowiedzi uzyskane od ankietowanych uczniów w podziale na rodzaj szkoły średniej.

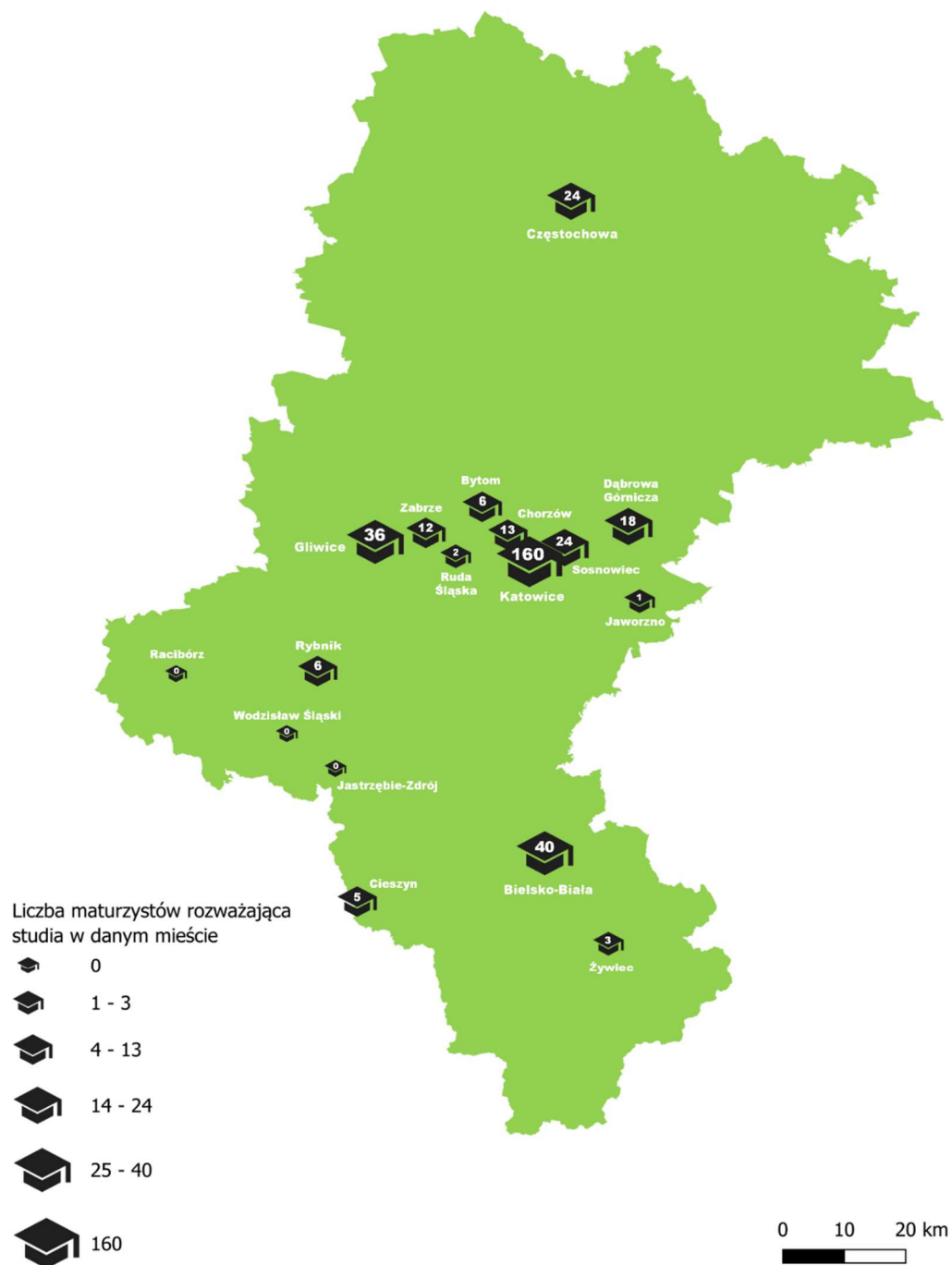

Źródło: Opracowanie własne na podstawie zrealizowanego badania ankietowego

6.2. Miasta województwa śląskiego rozważane przez maturzystów jako miejsce studiów

Na podstawie preferencji ankietowanych uczniów klas maturalnych w kwestii wyboru miejsca studiów w województwie śląskim można zauważyć wyraźną tendencję do wybierania miast centralnej części regionu. Spośród 212 uczniów, którzy planują kontynuację nauki w regionie (co stanowi 37,7% wszystkich respondentów), aż 60,8% zdecydowanie wskazuje tylko jedno miasto, co świadczy o sprecyzowanych planach edukacyjnych.

Mapa 2 W jakim mieście/miastach województwa śląskiego rozważasz podjęcie studiów po ukończeniu szkoły średniej?

Źródło: Opracowanie własne na podstawie zrealizowanego badania ankietowego

Najczęściej wybieranym przez maturzystów miastem są Katowice, które wskazywane są 160 razy, a 83 osoby wybierają wyłącznie Katowice jako miejsce przyszłych studiów – co stanowi 39,2% wszystkich uczniów planujących studia w województwie. Tak wysoka liczba wskazań potwierdza dominującą pozycję Katowic jako akademickiego centrum województwa, oferującego szeroką gamę uczelni, kierunków oraz atrakcyjne warunki studiowania. Dużym zainteresowaniem cieszą się również Bielsko-Biała (40 wskazań) i Gliwice (36 wskazań), co może wynikać z obecności uczelni kształcących na kierunkach technicznych i ekonomicznych oraz dobrej infrastruktury miejskiej. Z kolei Racibórz, Jastrzębie-Zdrój i Wodzisław Śląski nie zostały wskazane ani razu, co może świadczyć o ograniczonej ofercie edukacyjnej lub mniejszej atrakcyjności tych lokalizacji dla młodzieży. Wskazania uczniów potwierdzają, że lokalizacja, prestiż uczelni oraz dostępność kierunków mają kluczowe znaczenie w decyzjach edukacyjnych maturzystów.

7. Studia poza województwem śląskim

7.1. Powodu, dla których rozważasz studiowanie poza województwem śląskim, po ukończeniu szkoły średniej

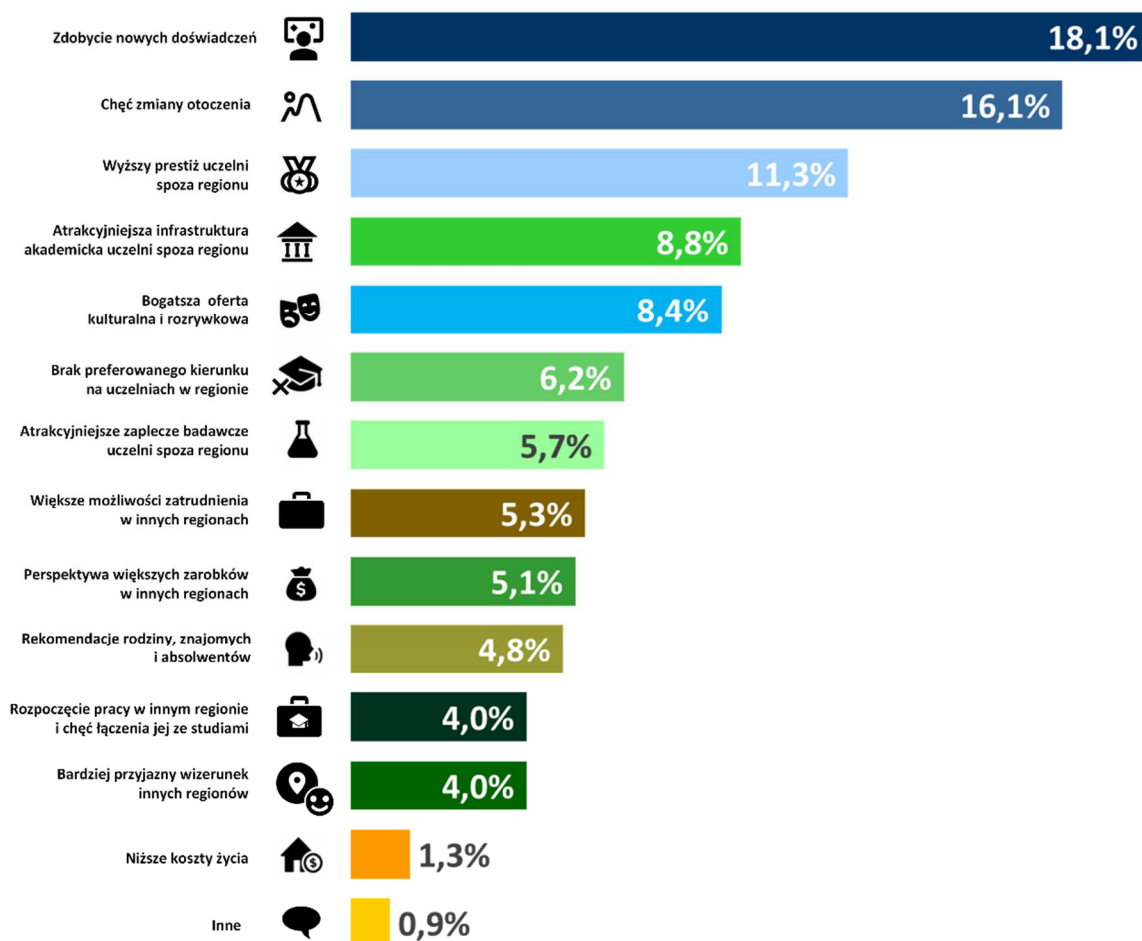
Uczniowie szkół średnich zostali również poproszeni o wskazanie czynników, które skłaniają ich do rozważenia studiów poza województwem śląskim. Najczęściej wskazywanym powodem jest chęć zdobycia nowych doświadczeń – ten czynnik uzyskał 18,1% wskazań. Na kolejnych miejscach znajdują się: chęć zmiany otoczenia (16,1%), wyższy prestiż uczelni spoza regionu (11,3%) oraz atrakcyjniejsza infrastruktura akademicka (8,8%). Rzadziej wskazywane są takie czynniki jak bardziej przyjazny wizerunek innych regionów (4%), możliwość połączenia studiów z pracą w innym regionie (4%) czy niższe koszty życia (1,3%).

Analiza odpowiedzi według typu szkoły, do której uczęszczają uczniowie, pokazuje, że trzy najczęściej wskazywane motywacje wyboru uczelni spoza województwa śląskiego są wspólne dla wszystkich grup. Należą do nich: chęć zdobycia nowych doświadczeń, chęć zmiany otoczenia oraz wyższy prestiż uczelni zlokalizowanych poza regionem. Różnice pojawiają się na kolejnych pozycjach. Dla uczniów techników istotnym czynnikiem jest atrakcyjniejsza infrastruktura akademicka uczelni spoza województwa – ten czynnik wskazuje 9,3% respondentów. Wśród licealistów większe znaczenie ma natomiast bogatsza oferta kulturalna i rozrywkowa (9,5%). W grupie uczniów szkół branżowych II stopnia, ze względu na bardzo małą liczbę odpowiedzi (n=2), dane nie mają charakteru reprezentatywnego. Warto jednak odnotować, że na trzeciej pozycji znalazło się kilka czynników ocenionych jednakowo, po 11,1% wskazań każdy: atrakcyjniejsze zaplecze badawcze, atrakcyjniejsza infrastruktura akademicka, wyższy prestiż uczelni spoza regionu, chęć połączenia pracy ze studiami w innym województwie oraz większe możliwości zatrudnienia poza regionem.

Wyniki badania pokazują, że głównymi powodami, dla których uczniowie szkół średnich rozważają studia poza województwem śląskim, są przede wszystkim potrzeba zdobycia nowych doświadczeń, chęć zmiany otoczenia oraz wyższy prestiż uczelni zlokalizowanych w innych regionach. Czynniki te są wspólne dla wszystkich grup uczniów, niezależnie od typu szkoły, co wskazuje na ich uniwersalne znaczenie. Różnice pojawiają się natomiast na dalszych pozycjach – dla uczniów techników ważniejsza jest lepsza infrastruktura akademicka, natomiast dla licealistów istotna okazuje się bogatsza oferta kulturalna i rozrywkowa. W grupie uczniów szkół branżowych II stopnia trudno o jednoznaczne wnioski ze względu na bardzo małą liczbę odpowiedzi, jednak ich wybory również pokazują zainteresowanie różnymi aspektami życia akademickiego i zawodowego

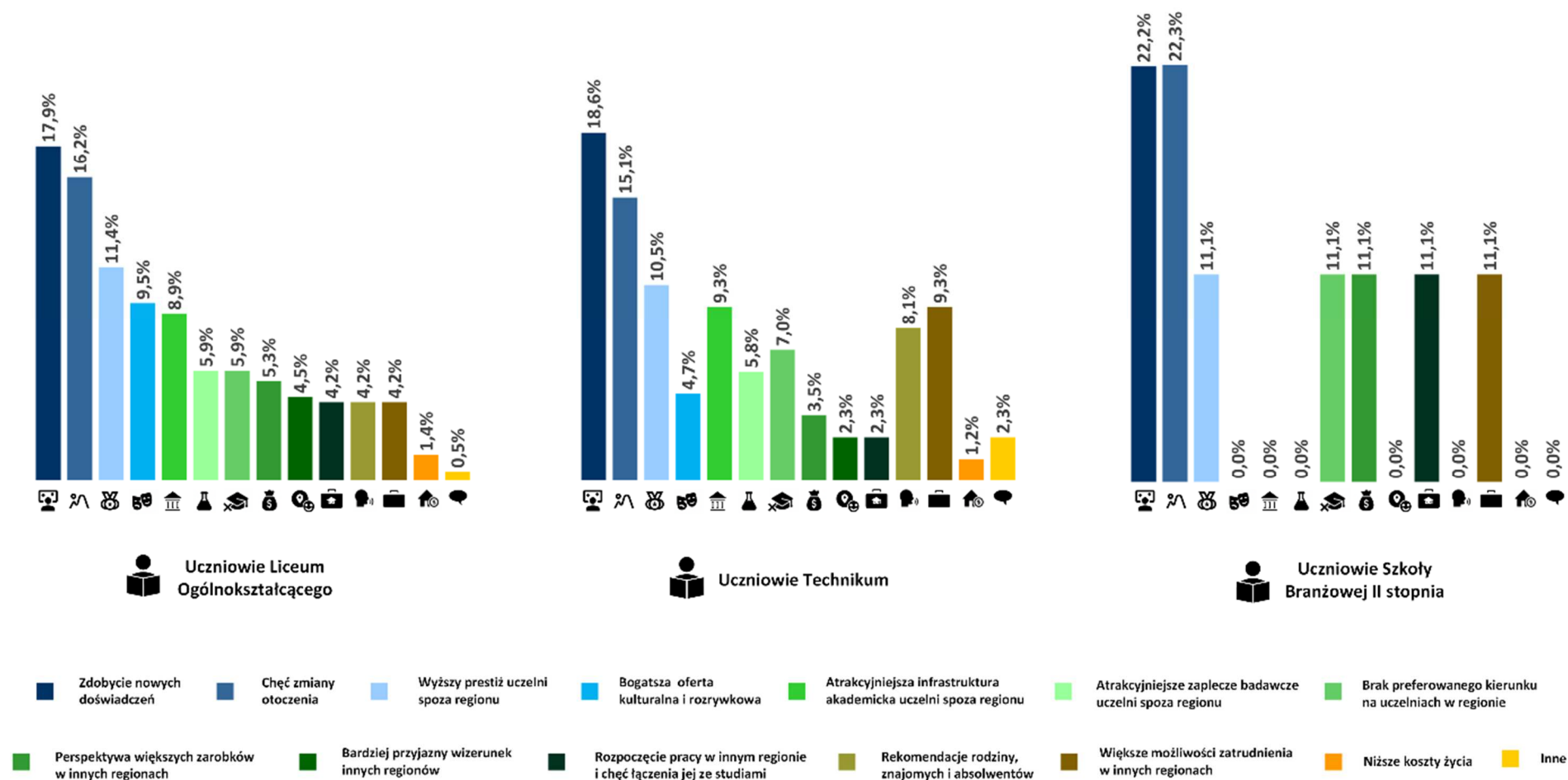
poza regionem. Wyniki te potwierdzają, że decyzja o wyborze uczelni poza województwem śląskim wynika zarówno z potrzeby rozwoju osobistego, jak i z poszukiwania lepszych warunków do nauki i życia.

Wykres 33 Jakie są główne powody, dla których rozważasz studiowanie poza obszarem województwa śląskiego po ukończeniu szkoły średniej? - odpowiedzi uzyskane od ogółu ankietowanych uczniów.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie zrealizowanego badania ankietowego

Wykres 34 Jakie są główne powody, dla których rozważasz studiowanie poza obszarem województwa śląskiego po ukończeniu szkoły średniej? - odpowiedzi uzyskane od ankietowanych uczniów w podziale na rodzaj szkoły średniej.

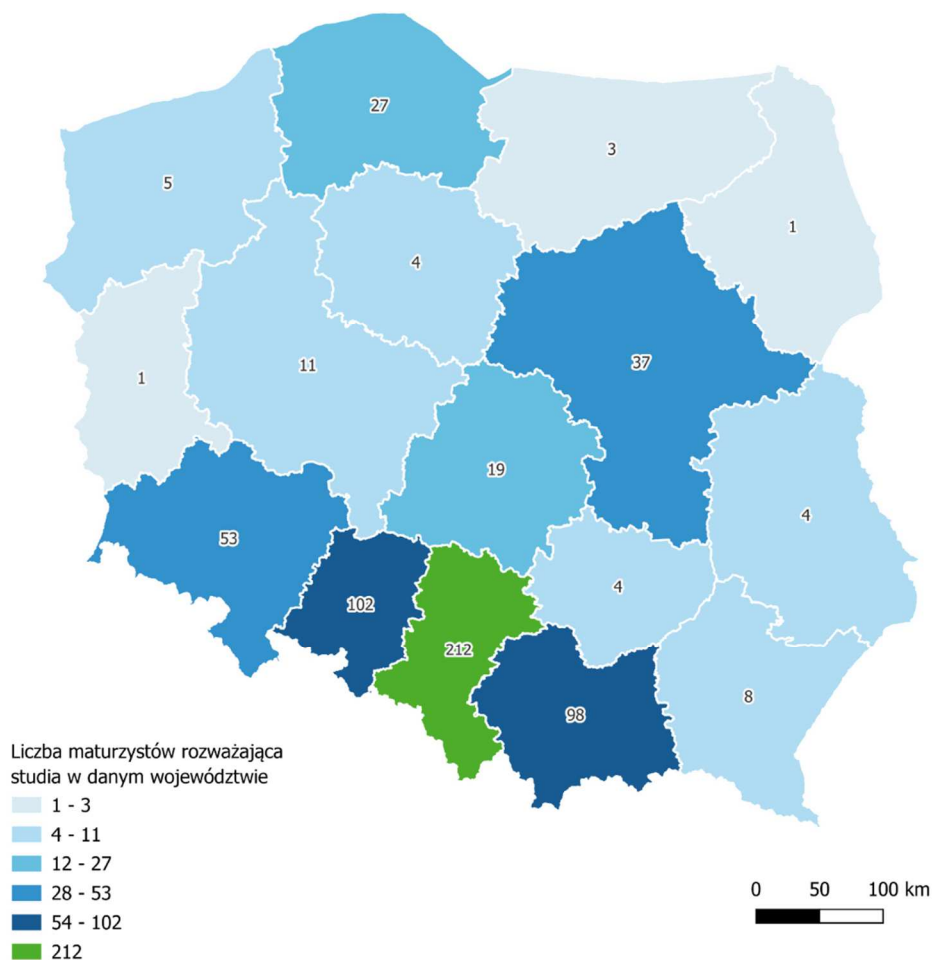

Źródło: Opracowanie własne na podstawie zrealizowanego badania ankietowego

7.2. Województwa wybierane przez uczniów jako potencjalne miejsce studiowania

Wśród uczniów planujących po ukończeniu szkoły średniej studia poza województwem śląskim, można zauważyć, że największym zainteresowaniem cieszą się województwa ościennie, przede wszystkim opolskie (102 wskazania) i małopolskie (98 wskazań). Taki wybór może wynikać z chęci pozostania blisko rodziny i znajomych, co dla młodych ludzi często ma duże znaczenie – zarówno emocjonalne, jak i logistyczne. Bliskość geograficzna pozawala na łatwiejszy kontakt z bliskimi, częstsze wizyty w domu oraz niższe koszty związane z dojazdami. Dużą popularnością cieszą się również województwa dolnośląskie (53 wskazania) i mazowieckie (37 wskazań), które są znane z prestiżowych ośrodków akademickich – takich jak Wrocław i Warszawa. Miasta te przyciągają młodzież nie tylko renomą uczelni, ale także bogatym życiem kulturalnym, zawodowym i społecznym, co czyni je atrakcyjnymi miejscami do studiowania i rozwoju. Z kolei najrzadziej wskazywane regiony to województwa lubuskie i podlaskie (po 1 wskazaniu), co może świadczyć o ich mniejszej rozpoznawalności akademickiej lub ograniczonej ofercie edukacyjnej. Warto, również podkreślić, że większość uczniów wskazuje kilka województw, co może wynikać z faktu, że decyzje o wyborze miejsca studiów są jeszcze rozważane, a tylko 22,2% respondentów jest zdecydowanych na jeden konkretny region. Dla wielu młodych ludzi wybór uczelni jest więc procesem wymagającym czasu, analizy i uwzględnienia wielu czynników – zarówno edukacyjnych, jak i osobistych.

Mapa 3 W jakich województwach rozważasz rozpoczęcie studiów po ukończeniu szkoły średniej?

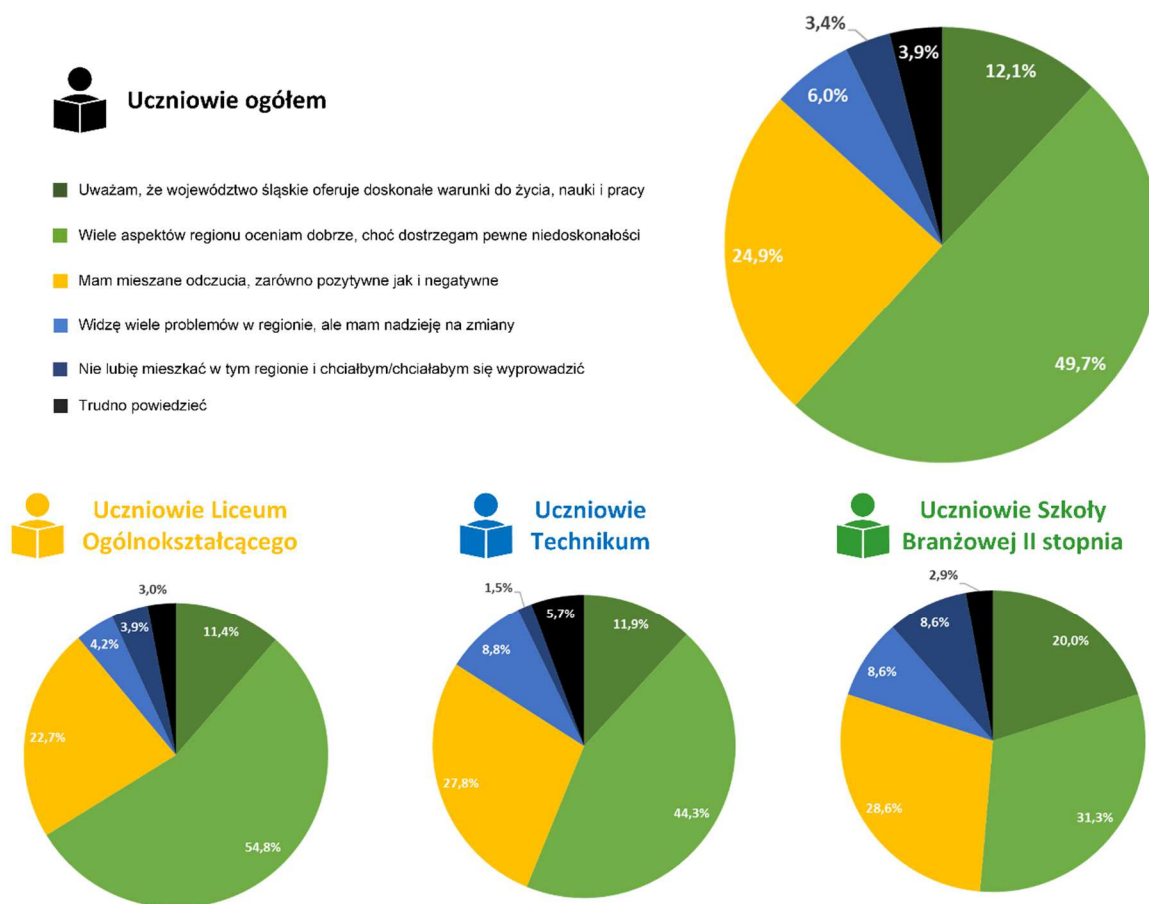
Źródło: Opracowanie własne na podstawie zrealizowanego badania ankietowego

8. Wizerunek województwa śląskiego

8.1. Ogólne odczucia dotyczące życia w województwie

Ankietowani uczniowie klas maturalnych mają zróżnicowane opinie na temat warunków życia w województwie śląskim, jednak większość uczniów wskazuje na pozytywne nastawienie do życia w regionie. Największa grupa respondentów (49,7%) ocenia region dobrze, pomimo dostrzeganych niedoskonałości. Podejście to może wynikać z przywiązania do regionu, ale także z świadomości lokalnych wyzwań. 12,1% uczniów wyraża zdecydowanie pozytywną opinię, uznając województwo za miejsce oferujące bardzo dobre warunki do życia, pracy i nauki, co może wynikać z osobistych doświadczeń lub lokalnych możliwości rozwoju. Z kolei 6% dostrzega wiele problemów, lecz zachowuje nadzieję na poprawę sytuacji, co może świadczyć o zainteresowaniu przyszłością regionu. Najmniejsza grupa maturzystów deklaruje negatywne nastawienie do mieszkania w województwie śląskim i chęć wyprowadzki. Opinia ta może wynikać z indywidualnych trudności, braku perspektyw zawodowych oraz braku przywiązania do regionu. Niewielki odsetek ankietowanych (3,9%) nie ma wyrobionej opinii, co może wynikać z braku doświadczenia lub zainteresowania sprawami regionalnymi. Uczniowie wskazują więc raczej pozytywne nastawienie do regionu, choć z pewną dozą krytyki i oczekiwaniem na dalszy rozwój.

Wykres 35 Jakie są Twoje ogólne odczucia dotyczące warunków życia w województwie śląskim?

Źródło: Opracowanie własne na podstawie zrealizowanego badania ankietowego

Wśród uczniów różnych typów szkół średnich można zaobserwować podobny rozkład opinii na temat warunków życia w regionie, jednak w przypadku uczniów szkół branżowych zauważalna jest większa skłonność do wyrażania skrajnych ocen. Aż 20% z nich uważa, że województwo oferuje doskonałe warunki do życia, pracy i nauki, podczas gdy 8,6% deklaruje, że nie lubi mieszkać w regionie i planuje wyprowadzkę. Tyle samo uczniów (8,6%) dostrzega wiele problemów, ale jednocześnie wyraża nadzieję na pozytywne zmiany. Może to świadczyć o silniejszych emocjach i bardziej zdecydowanych postawach w tej grupie, wynikających z ich doświadczeń edukacyjnych i zawodowych.

8.2. Ocena województwa jako miejsce do życia dla różnych grup społecznych

Ankietowani uczniowie klas maturalnych oceniają województwo śląskie jako dobre miejsce do życia przede wszystkim dla dzieci, młodzieży, rodzin z dziećmi i osób starszych – średnia ocena w tych kategoriach wynosi 3,7. Nieco niżej oceniane są warunki życia dla studentów (3,5), natomiast najgorzej dla obcokrajowców – średnia ocena wynosi 3,3, co może wskazywać na dostrzegane bariery integracyjne lub brak otwartości kulturowej. Z odpowiedzi maturzystów wynika, że dostrzegają oni mocne strony regionu w kontekście życia rodzinnego i dostępnych usług społecznych, ale jednocześnie wskazują na potrzebę poprawy warunków dla studentów i obcokrajowców.

Analizując odpowiedzi uczniów według typu szkół, można zauważyć wyraźne różnice w poziomie ocen. Uczniowie szkół branżowych II stopnia są najbardziej krytyczni wobec warunków życia w regionie – ich oceny są najniższe we wszystkich grupach społecznych. Szczególnie negatywnie postrzegają województwo jako miejsce do życia dla obcokrajowców przyznając tej kategorii ocenę zaledwie 2,8. Najwyżej natomiast oceniają oni województwo śląskie jako miejsce do życia dla dzieci. Natomiast uczniowie liceów i techników najlepiej oceniają województwo jako miejsce do życia dla rodzin z dziećmi, co może być efektem obserwacji stabilności rodzinnej, dostępności usług społecznych i infrastruktury wspierającej życie rodzinne.

Rysunek 6 Jak oceniasz województwo śląskie jako miejsce do życia dla dzieci, młodzieży, studentów, rodzin, osób starszych i obcokrajowców?

Źródło: Opracowanie własne na podstawie zrealizowanego badania ankietowego

Tabela 4 Jak oceniasz województwo śląskie jako miejsce do życia dla dzieci, młodzieży, studentów, rodzin, osób starszych i obcokrajowców?

Ocena województwa jako miejsce do życia dla	Średnia ocena			
	Ogółem	Uczniowie Liceum Ogólnokształcącego	Uczniowie Technikum	Uczniowie Szkół Branżowych II stopnia
Dzieci	3,7	3,7	3,7	3,7
Młodzieży	3,7	3,7	3,7	3,3
Osób studiujących	3,5	3,6	3,4	2,9
Rodzin z dziećmi	3,7	3,8	3,8	3,3
Osób starszych	3,7	3,7	3,7	3,4
Obcokrajowców	3,3	3,4	3,2	2,8

Źródło: Opracowanie własne na podstawie zrealizowanego badania ankietowego.

*Kolorem zielonym oznaczono najwyższe wartości, a żółtym – najniższe.

8.3. Ocena aspektów życia w województwie

Ankietowani uczniowie najlepiej oceniają dostęp do infrastruktury handlowo-usługowej, takiej jak sklepy czy restauracje – średnia ocena wyniosła 4,1. Wysoko oceniono również dostępność miejsc spacerowo-wypoczynkowych (3,6), oraz infrastruktury sportowo-rekreacyjnej, np. basenów, boisk czy hal sportowych (3,5). Najniższe oceny uzyskały czystość i estetyka przestrzeni miejskich (2,9) oraz koszty życia (3,0). Większość pozostałych aspektów życia w regionie oceniana jest na poziomie „średnim” co wskazuje na umiarkowane zadowolenie uczniów z warunków oferowanych przez województwo.

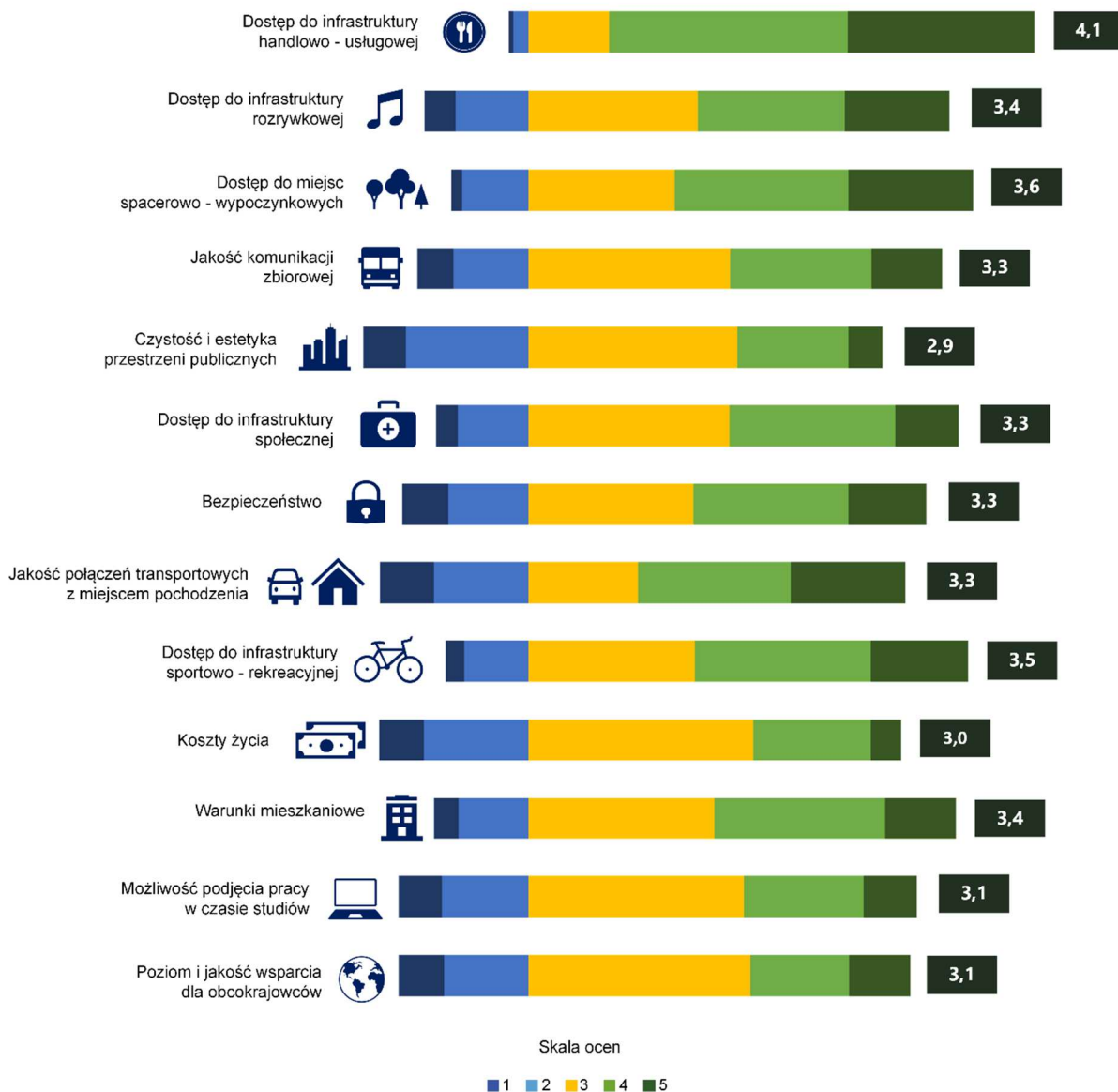
Uczniowie liceów ogólnokształcących są najbardziej optymistyczni w swoich ocenach. Cztery aspekty życia w regionie uzyskały w tej grupie oceną dobrą (około 4,0): dostęp do infrastruktury handlowo-usługowej, miejsc spacerowo-wypoczynkowych, infrastruktury rozrywkowej oraz miejsc do uprawiania sportu i rekreacji. Jedynym aspektem, który otrzymał ocenę 3,0 jest czystość i estetyka przestrzeni publicznych. Wyniki te pokazują, że uczniowie liceów mają najbardziej pozytywny obraz regionu, szczególnie w kontekście dostępności usług i możliwości spędzania wolnego czasu, choć – podobnie jak inne grupy – dostrzegają problemy związane z wyglądem przestrzeni miejskich.

Uczniowie techników większość aspektów życia w regionie oceniają na poziomie średnim. Dobrze oceniają dwa obszary: dostęp do infrastruktury handlowo-usługowej oraz dostęp do miejsc spacerowo-wypoczynkowych, takich jak parki i tereny zielone. Najniżej oceniają natomiast, zgodnie z ogólnym trendem, czystość i estetykę przestrzeni publicznych, ale także koszty życia oraz jakość i poziom wsparcia dla obcokrajowców – wszystkie te aspekty uzyskały średnie oceny 3,0.

Uczniowie szkół branżowych są najbardziej krytyczni wobec warunków życia w regionie. Poniżej 3,0 oceniają aż 6 aspektów życia w województwie: czystość i estetykę przestrzeni publicznych, jakość komunikacji zbiorowej, bezpieczeństwo, koszty życia, możliwość podjęcia pracy podczas studiów oraz jakość i poziom wsparcia dla obcokrajowców. Jedynym dobrze ocenianym aspektem jest dostęp do infrastruktury handlowo-usługowej. Ich oceny wskazują, że mają oni najbardziej wymagające spojrzenie na jakość życia w regionie i dostrzegają wiele

obszarów wymagających poprawy, szczególnie w zakresie bezpieczeństwa, mobilności i wsparcia społecznego.

Wykres 36 Jak oceniasz następujące aspekty dotyczące życia w województwie śląskim?

Źródło: Opracowanie własne na podstawie zrealizowanego badania ankietowego

Tabela 5 Jak oceniasz następujące aspekty dotyczące życia w województwie śląskim?

Oceniane aspekty województwa	Średnia ocena			
	Ogółem	Uczniowie Liceum Ogólnokształcącego	Uczniowie Technikum	Uczniowie Szkół Branżowych II stopnia
Dostęp do infrastruktury handlowo-usługowej (sklepy, gastronomia)	4,1	4,2	4,0	3,7
Dostęp do infrastruktury rozrywkowej (puby, kluby, itd.)	3,4	3,6	3,2	3,0
Dostęp do miejsc spacerowo-wypoczynkowych (na przykład parki, skwerki, inne tereny zielone)	3,6	3,7	3,6	3,5
Jakość komunikacji zbiorowej	3,3	3,4	3,1	2,9
Czystość i estetyka przestrzeni publicznych	2,9	3,0	2,9	2,9
Dostęp do infrastruktury społecznej (usługi zdrowotne, żłobki, przedszkola)	3,3	3,4	3,2	3,1
Bezpieczeństwo	3,3	3,3	3,3	2,9
Jakość połączeń transportowych z miejscem Twojego pochodzenia (dom rodzinny, bliscy)	3,3	3,4	3,2	3,1
Dostęp do miejsc do uprawiania sportu i rekreacji (na przykład baseny, boiska, hale sportowe, itd.)	3,5	3,7	3,3	3,3
Koszty życia	3,0	3,0	3,0	2,5
Warunki mieszkaniowe	3,4	3,4	3,4	3,0
Możliwość podjęcia pracy zarobkowej w trakcie studiów	3,1	3,2	3,1	2,8
Jakość usług i poziom wsparcia instytucji dla studiujących i pracujących cudzoziemców	3,1	3,2	3,0	2,8

Źródło: Opracowanie własne na podstawie zrealizowanego badania ankietowego.

*Kolorem zielonym oznaczono najwyższe wartości, a żółtym – najniższe.

Wielu uczniów zwraca uwagę na unikalny charakter Górnośląsko-Zagłębiowskiej Metropolii, która łączy wiele miast w jeden organizm społeczno-gospodarczy. Mimo różnic między poszczególnymi miejscowościami, region funkcjonuje jako całość, co ułatwia planowanie przestrzenne, rozwój infrastruktury i wspólne inicjatywy. Ta metropolitalna struktura pozwala na zachowanie lokalnej odrębności, jednocześnie budując silne więzi społeczne i sprzyjając efektywnemu zarządzaniu i rozwojowi całego obszaru.

„To jak metropolia łączy ludzi z różnych miast obok siebie stwarzając silną jedność społeczno-gospodarczą jednocześnie pozwalając na zachowanie jakiejś odrębności od mieszkańców innych miast.”

(mężczyzna, liceum ogólnokształcące)

Województwo śląskie w oczach młodych ludzi to nie tylko region o przemysłowej przeszłości, ale także miejsce dynamicznego rozwoju nowoczesnych technologii. Uczniowie dostrzegają transformację gospodarczą regionu – od tradycyjnego górnictwa do innowacyjnych sektorów przemysłu i usług. Wskazują na powstawanie nowych ośrodków przemysłowych oraz znaczenie zaplecza naukowego i wykwalifikowanej kadry. Jednocześnie w swoich wypowiedziach podkreślają, że mimo zmian, węgiel i kopalnie nadal odgrywają ważną rolę w lokalnej gospodarce i są istotną mocną stroną regionu.

„Przemysł, nie tylko górniczy, ale także technologiczny poprzez powstawanie różnych ośrodków przemysłowych na terenie Śląska.”

(mężczyzna, liceum ogólnokształcące)

Pomimo silnie zurbanizowanego i przemysłowego charakteru, województwo śląskie oferuje wiele zielonych przestrzeni, co jest szczególnie cenione przez młodych ludzi. Maturzyści wskazują na możliwość odpoczynku wśród natury, obecność lasów oraz terenów niezabudowanych. Tereny te stanowią przeciwwagę dla miejskiego zgiełku i są ważnym elementem podnoszącym jakość życia.

„Swobodne spacerowanie wśród natury, bez zgiełku, przestrzeń do pobycia samemu, bez natłoku. To zdecydowanie wspierała strona Śląska.”

(kobieta, liceum ogólnokształcące)

Wielu uczniów docenia również bogatą historię i kulturę regionu. Województwo śląskie postrzegane jest jako miejsce o silnej tożsamości kulturowej, z licznymi zabytkami, tradycjami i unikalnym dziedzictwem. Te elementy nadają regionowi wyjątkowy charakter i są powodem do dumy jego mieszkańców. Wskazania dotyczące tradycji, kuchni śląskiej oraz gwary pojawiają się w 10,7% odpowiedzi, co podkreśla znaczenie tych elementów w budowaniu regionalnej tożsamości.

„Bogata historia, dużo zabytków które nadają uroku temu województwu.”

(kobieta, technikum)

Nie bez znaczenia dla młodych ludzi jest również codzienna wygoda życia w regionie wynikająca z jego aglomeracyjnego charakteru i bliskości miast. Maturzyści uważają dużą dostępność sklepów, miejsc do nauki, odpoczynku i spotkań towarzyskich za mocną stronę regionu. Te elementy wpływają na pozytywny odbiór województwa jako miejsca przyjaznego młodzieży i sprzyjającego rozwojowi osobistemu.

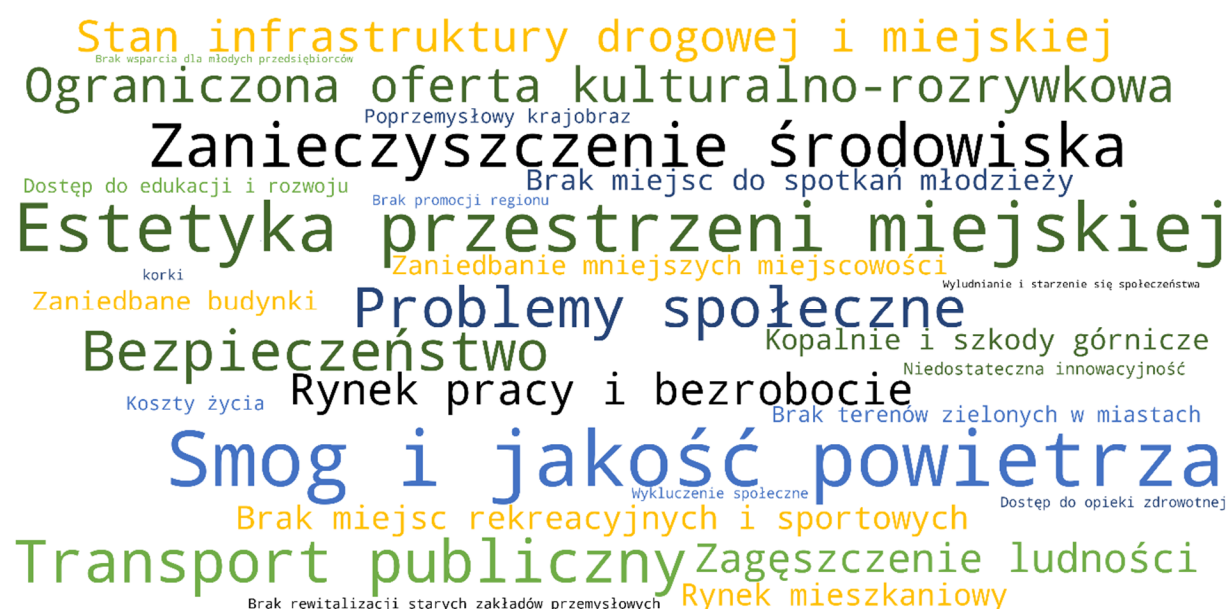
„Duża dostępność sklepów, miejsc do odpoczynku, nauki czy spotkań ze znajomymi.”

(kobieta, technikum)

8.5. Słabe strony województwa

Słabe strony województwa śląskiego wskazało 313 uczniów klas maturalnych, z czego 86 odpowiedzi zostało odrzuconych ze względu na brak związku z zadaniem pytaniem (odpowiedzi były puste lub nie na temat). Wśród pozostałych wypowiedzi najczęściej pojawiają się uwagi dotyczące wyglądu regionu oraz stanu jego środowiska naturalnego. Respondenci szczególnie często wskazują na problemy związane ze smogiem i jakością powietrza (kwestie te pojawiają się w 16,7% odpowiedzi), estetyką przestrzeni miejskiej (14,5%) oraz ogólnym zanieczyszczeniem środowiska (11,5%). Kolejne często wskazywane słabe strony to ograniczona oferta kulturalno-rozrywkowa, zły stan infrastruktury drogowej i miejskiej, trudna sytuacja na rynku pracy, bezrobocie oraz duże zagęszczenie ludności. Uczniowie podkreślają, że negatywne aspekty środowiskowe mają bezpośredni wpływ na komfort życia mieszkańców województwa, a brak atrakcji i inwestycji w przestrzeń publiczną może zniechęcić młodych ludzi do pozostania w regionie.

Rysunek 8 Co według Ciebie jest słabą stroną województwa śląskiego?

Źródło: Opracowanie własne na podstawie zrealizowanego badania ankietowego

Estetyka wielu miast województwa śląskiego budzi zastrzeżenia uczniów. Wskazują oni na zaniedbane budynki, brak zieleni, chaotyczną zabudowę oraz niewystarczające inwestycje w przestrzeń publiczną. Taki obraz regionu wpływa negatywnie na jego atrakcyjność jako miejsca do życia. Dodatkowo młodzi ludzie wyrażają obawę o znalezienie pracy zgodnej z ich wykształceniem, co może prowadzić do migracji zarobkowej i pogłębienia problemów demograficznych.

„Moim zdaniem słabą stroną województwa Śląskiego jest estetyka niektórych miast oraz brak możliwości znalezieniu pracy po technikum lub po studiach.”

(kobieta, technikum)

Jednym z najczęściej wskazywanych przez uczniów problemów jest zły stan środowiska naturalnego w województwie śląskim. Region przez dekady był intensywnie uprzemysłowiony, co pozostawiło trwałe ślady w postaci zanieczyszczonego powietrza, skażonej gleby i wód oraz zdegradowanych terenów przemysłowych. Mimo tego, że w ostatnich latach podejmowane są działania mające na celu poprawę jakości środowiska, wielu młodych mieszkańców nadal odczuwa negatywne skutki oraz podkreśla, że degradacja środowiska wpływa na wizerunek regionu w oczach inwestorów i turystów. Taki obraz może zniechęcać młodych ludzi do pozostania w regionie.

„Śląskie przez dekady było jednym z najbardziej uprzemysłowionych regionów w Polsce, co zostawiło ślad w postaci zanieczyszczonego powietrza, skażonej gleby i wód oraz zdegradowanych terenów przemysłowych. Mimo poprawy sytuacji w ostatnich latach, wciąż notuje się tam wysokie stężenia pyłów zawieszonych PM10 i PM2.5, a miasta takie jak Rybnik czy Żywiec były wielokrotnie na czołówkach rankingów najbardziej zanieczyszczonych miejsc w Europie. To wpływa negatywnie na jakość życia, zdrowie mieszkańców i wizerunek regionu w oczach inwestorów oraz turystów[..]”

(mężczyzna, technikum)

Uczniowie kończący szkoły średnie często jako słabą stronę regionu wskazują niewydolność transportu publicznego. Mimo dostępności połączeń autobusowych i tramwajowych, ich efektywność jest ograniczona przez częste opóźnienia oraz niedostosowanie rozkładów do rytmu dnia uczniów. Utrudnia to codzienne dojazdy do szkół, wpływając na komfort i punktualność. Wielu uczniów zwraca uwagę również na fakt, że komunikacja miejska i międzymiastowa nie zapewnia odpowiedniego dostępu do wszystkich części województwa. Szczególnie dotkliwe są braki w połączeniach do mniejszych miejscowości, co utrudnia uczniom pochodzącym z tych terenów codzienny dojazd do szkoły. Dodatkowo, respondenci zwracają uwagę na niewystarczającą liczbę połączeń kolejowych między głównymi miastami regionu, co ogranicza mobilność młodych ludzi i utrudnia dostęp do edukacji oraz innych form aktywności społecznej.

„Połączenia niby są, ale nie ma to znaczenia jak dużo autobusów się spóźnia, powinny być bus pasy, z których mogłyby korzystać również auta elektryczne co by chociaż trochę rozładowało korki i pomogło w opóźnieniach autobusów.”

(mężczyzna, liceum ogólnokształcące)

„Słabe połączenia pociągowe (pociągi w najlepszym przypadku co godzinę Bielsko Biala-Katowice), duże zanieczyszczenie środowiska i powietrza, niski poziom szkół.”

(kobieta, liceum ogólnokształcące)

Koszty życia w województwie śląskim są dla wielu uczniów zbyt wysokie. Dotyczy to zarówno ogólnych kosztów życia, cen mieszkań, jak i kosztów transportu publicznego, które w opinii respondentów są nieproporcjonalnie wysokie względem jakości usług. Maturzyści wskazują na trudności związane z dostępem do mieszkań – ich liczba jest niewystarczająca, a ceny są zbyt wysokie w stosunku do możliwości młodych ludzi. Problem ten dotyka zarówno rynku wynajmu, jak i zakupu nieruchomości.

„Mieszkań jest mało, a ich ceny są za wysokie. Infrastruktura oraz miejsca pracy nie są dostosowane do osób niepełnosprawnych.”

(kobieta, liceum)

„Problem ze znalezieniem pracy, wysokie koszty mieszkań oraz utrzymania. Wysokie ceny biletów w komunikacji miejskiej (przynajmniej w strefie GZM), problem w dostaniu się na studia (bardzo duża ilość kandydatów na jedno miejsce).”

(kobieta, liceum)

Uczniowie zauważają również, że poza głównymi miastami województwa, takimi jak Katowice czy Gliwice, wiele miejscowości pozostaje zaniedbanych pod względem inwestycji i promocji. Brakuje działań, które mogłyby zainteresować turystów i inwestorów regionem – zarówno poprzez rozwój infrastruktury, jak i poprzez eksponowanie lokalnej architektury. Taki brak aktywności promocyjnej sprawia, że wiele miejsc w województwie śląskim pozostaje niewidocznych na mapie Polski, co wpływa na ich rozwój społeczno-gospodarczy.

„Zaniedbanie miejsc poza aglomeracją oraz brak wzbudzania zainteresowania na arenie ogólnopolskiej, poprzez promowanie miast turystycznych lub angażowanie architektury wielkomiejskiej.”

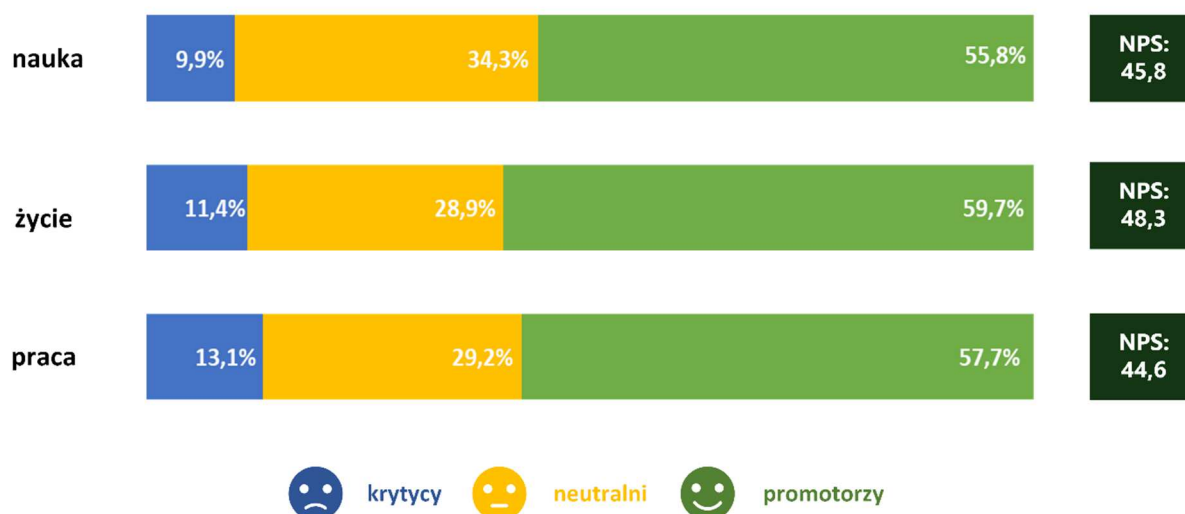
(mężczyzna, liceum)

8.6. Skłonność uczniów klas maturalnych do polecenia województwa śląskiego jako miejsca do nauki, życia i pracy

Podobnie jak w przypadku studentów, zbadano skłonność uczniów klas maturalnych do polecenia województwa śląskiego wykorzystując wskaźnik NPS (Net Promoter Score). Jest on narzędziem służącym do pomiaru lojalności i satysfakcji, które pozwala określić, czy w danej grupie dominują krytycy czy osoby skłonne polecać dane miejsce. W kontekście województwa wskaźnik ten został zastosowany w celu oceny, jak uczniowie postrzegają region w kluczowych obszarach takich jak nauka, życie codzienne oraz perspektywy zawodowe.

Uczniowie klas maturalnych w województwie śląskim raczej pozytywnie oceniają region pod względem możliwości nauki, życia i pracy. Najwyższy wskaźnik NPS uzyskał obszar życie (48,3), który wskazuje na umiarkowany poziom satysfakcji z życia w regionie. Wartość ta może wynikać z poczucia stabilności, bliskości rodziny oraz możliwości rozwoju. Jednocześnie wynik ten sugeruje, że istnieje przestrzeń do dalszej poprawy jakości życia młodych mieszkańców regionu, zwłaszcza w kontekście ich oczekiwań i aspiracji.

Wykres 37 W jakim stopniu jesteś skłonny polecić województwo śląskie jako miejsce do pracy, życia i studiowania?

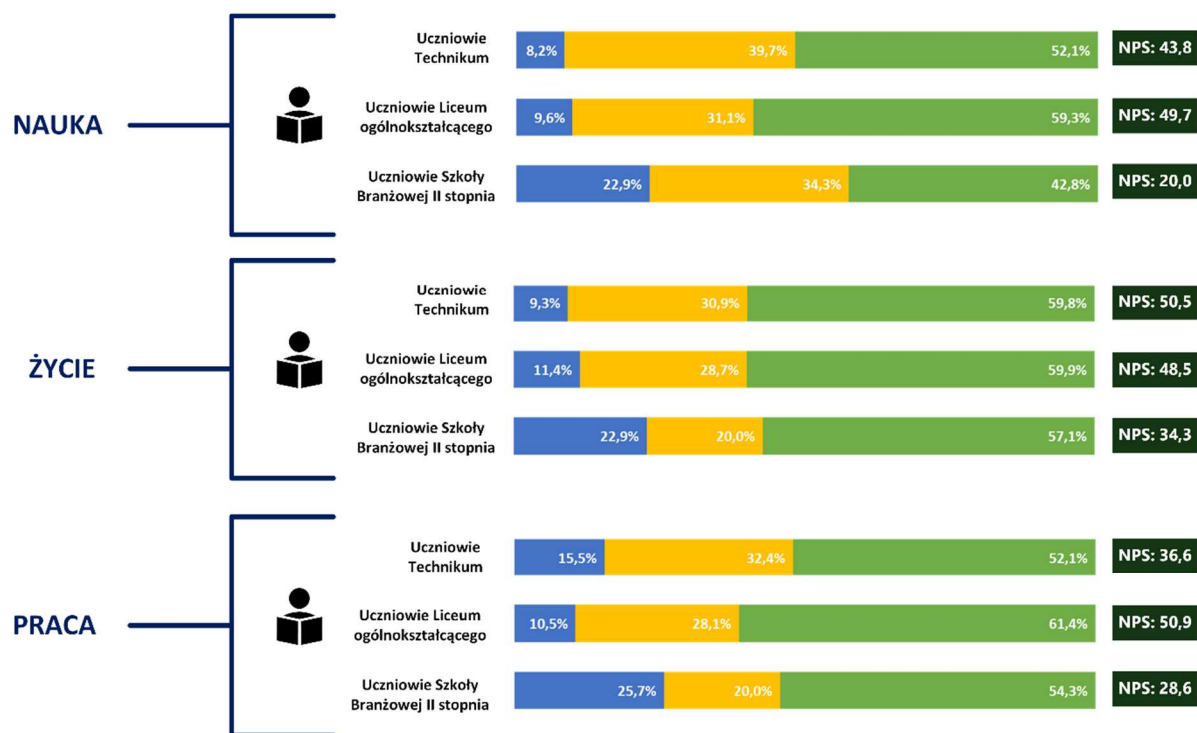
Źródło: Opracowanie własne na podstawie zrealizowanego badania ankietowego

Uczniowie techników najwyżej oceniają obszar życie (50,5), co może wynikać z ich praktycznego podejścia do życia oraz większej świadomości kosztów życia w regionie. Jednak bardzo niski wynik w obszarze praca (36,6) może świadczyć o obawach dotyczących zatrudnienia po ukończeniu szkoły, mimo technicznego przygotowania – być może dostrzegają ograniczenia lokalnego rynku pracy dla ich specjalizacji. Ocena nauki (43,8), której wartość jest niższa niż ocena ogółu ankietowanych, może wynikać z krytycznego spojrzenia na jakość kształcenia zawodowego lub jego niedostosowanie do realnych potrzeb rynku.

Licealiści natomiast wykazują najwyższy poziom zadowolenia ze wszystkich ankietowanych grup uczniów. Wysokie wartości NPS w obszarach nauka (49,7), życie (48,5) i praca (50,9) mogą wynikać z ich optymistycznego nastawienia oraz wiary w dalszy rozwój. Często nie mają jeszcze bezpośredniego kontaktu z rynkiem pracy, co wpływa na bardziej pozytywną ocenę. Uczniowie liceów ogólnokształcących postrzegają region jako przestrzeń możliwości, co może wynikać z ich aspiracji akademickich.

Uczniowie Szkół Branżowych II stopnia najgorzej oceniają województwo śląskie. Niskie wartości NPS w obszarach nauka (20), życie (34,3) i praca (28,6) mogą wynikać z bezpośredniego kontaktu z realiami rynku pracy, który może okazać się trudny i mało satysfakcjonujący. Uczniowie ci często już pracują lub odbywają praktyki, co może prowadzić do bardziej krytycznej oceny warunków zatrudnienia i dostępnych możliwości. Niska ocena w obszarze nauka może być, podobnie jak w przypadku uczniów techników, efektem niskiej jakości kształcenia zawodowego lub jego niedostosowania do regionalnego rynku. W przypadku życia – niższe wyniki mogą odzwierciedlać trudności finansowe oraz trudności z usamodzielnieniem się i znalezieniem własnego lokum.

Wykres 38 W jakim stopniu jesteś skłonny polecić województwo śląskie jako miejsce do pracy, życia i studiowania? – z podziałem według typu kończącej szkoły średniej

 krytycy
  neutralni
  promotorzy

Źródło: Opracowanie własne na podstawie zrealizowanego badania ankietowego

Podsumowanie

Badanie ankietowe ujawniło złożony i wielowymiarowy obraz województwa śląskiego z perspektywy młodych ludzi – zarówno tych, którzy już studiują, jak i tych, którzy dopiero planują swoją ścieżkę edukacyjną. Wizerunek regionu kształtowany jest przez codzienne doświadczenia, lokalne uwarunkowania oraz aspiracje związane z przyszłością osobistą i zawodową.

Zarówno studenci, jak i uczniowie dostrzegają wiele pozytywnych cech regionu, takich jak dobrze rozwinięta infrastruktura usługowa, sprawna komunikacja publiczna oraz aglomeracyjny charakter, który sprzyja mobilności i dostępności. Katowice, jako akademickie centrum regionu, cieszą się największym zainteresowaniem i są najczęściej wybieranym miastem do studiowania. Jednocześnie młodzi ludzie wskazują na istotne problemy, które wpływają na ich codzienne funkcjonowanie i decyzje życiowe. Wśród najczęściej wymienianych słabych stron regionu pojawiają się: zanieczyszczenie powietrza, estetyka przestrzeni miejskich, lokalne dysproporcje w jakości życia oraz wysokie koszty życia i mieszkań.

Zarówno ankietowani studenci, jak i uczniowie klas maturalnych wykazują podobny poziom identyfikacji z województwem śląskim, jednakże poziom tej identyfikacji jest wyraźnie wyższy wśród osób pochodzących z regionu. Obie te grupy najczęściej wskazywały na bardzo silne utożsamianie się z regionem oraz utożsamianie w pewnym stopniu, co może świadczyć o występowaniu poczucia przynależności terytorialnej niezależnie od etapu edukacji, na której znajdują się młodzi ludzie. Natomiast bardziej szczegółowa analiza pokazuje, że studenci, uczniowie techników i szkół branżowych II stopnia częściej niż licealiści deklarują silne poczucie tożsamości. Może to oznaczać, że takie czynniki jak miejsce zamieszkania, lokalna kultura czy środowisko społeczne mają istotny wpływ na kształtowanie tożsamości regionalnej młodych ludzi.

Decyzje o studiowaniu w województwie śląskim są w dużej mierze motywowane względami indywidualnymi, społecznymi i praktycznymi, takimi jak bliskość miejsca zamieszkania, chęć pozostania blisko rodziny, dostępność preferowanych kierunków studiów oraz niższe koszty życia. Czynniki kulturowe, infrastrukturalne oraz związane z promocją regionu mają drugorzędne znaczenie w procesie wyboru uczelni. Młodzi ludzie, planując swoją przyszłość edukacyjną, kierują się nie tylko ofertą dydaktyczną uczelni, ale również komfortem codziennego życia i możliwością utrzymania bliskich relacji społecznych.

Ankietowani uczniowie wykazują silne aspiracje edukacyjne. Większość maturzystów planuje kontynuację nauki na uczelniach wyższych, często w połączeniu z pracą zawodową. Natomiast studenci, choć w większości deklarują chęć pozostania w regionie, to wśród osób pochodzących spoza województwa częściej jednak rozważają migrację po ukończeniu studiów.

Preferencje dotyczące typu uczelni są zbliżone w obu badanych grupach. Studenci najczęściej kształcą się na uczelniach publicznych, a uczniowie klas maturalnych deklarują chęć podjęcia nauki właśnie w tego rodzaju instytucjach. Zbieżność tych wyborów może świadczyć o większym zaufaniu młodych ludzi do uczelni publicznych, które postrzegane są jako stabilne, dostępne finansowo oraz oferujące szeroki zakres kierunków studiów. Może to również wynikać z przekonania o wyższej jakości kształcenia oraz większym prestiżu uczelni publicznych w porównaniu do niepublicznych.

Ankietowani studenci i uczniowie klas maturalnych wykazują zainteresowanie przede wszystkim kierunkami medycznymi i związanymi ze zdrowiem, naukami społecznymi, dziennikarstwem i informacją, a także dziedzinami związanymi z biznesem, administracją

i prawem. Spójność wyborów edukacyjnych może świadczyć o stabilnych trendach w preferencjach młodych ludzi dotyczących dalszej ścieżki kształcenia. Wskazuje to również na rosnącą świadomość zawodową oraz zainteresowanie kierunkami, które oferują szerokie możliwości zatrudnienia i rozwoju zawodowego. Warto podkreślić, że wybory te mogą być efektem zarówno osobistych zainteresowań, jak i obserwacji rynku pracy czy też oczekiwań społecznych.

Zebrane odpowiedzi pokazują, że młodzi ludzie, planując dalszą edukację, kierują się nie tylko względami praktycznymi, ale również aspiracjami osobistymi i zawodowymi. Dążenie do samodzielności, potrzeba rozwoju oraz chęć studiowania w bardziej renomowanych ośrodkach akademickich są istotnymi czynnikami wpływającymi na decyzję o wyborze uczelni. Wskazuje to na konieczność wzmocnienia pozytywnego wizerunku uczelni w regionie oraz rozwijania oferty edukacyjnej w sposób odpowiadający na oczekiwania młodego pokolenia.

Aby województwo śląskie mogło skutecznie zatrzymać młodych ludzi, konieczne jest tworzenie warunków sprzyjających rozwojowi zawodowemu, dostępność mieszkań oraz poprawie jakości życia. Młodzi mieszkańcy oczekują konkretnych działań: lepszej oferty mieszkaniowej, wyższych wynagrodzeń, większej liczby ofert pracy zgodnych z kierunkiem kształcenia oraz poprawy estetyki przestrzeni miejskich. Wyniki badania wskazują więc na potrzebę wzmocnienia lokalnej oferty edukacyjnej i zawodowej, rozwijania infrastruktury mieszkaniowej dostępnej dla młodych oraz promowania regionu jako przyjaznego młodym ludziom, nie tylko poprzez kampanie wizerunkowe, ale przede wszystkim poprzez realne działania poprawiające jakość ich życia.